

የኢትዮጵያ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፤ ጉዳይ ፡ ዝንባሌ ፡ አፈጻጸምና ፡ ሕጉ ።

ከሊን ፡ ጂ ፡ ሞርሀውዝ*

ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የተደረገ ፡ ጥናት ፡ ውጤት ፡ ነው ።¹ የጥናቱ ፡ ዓይነተኛ ፡ ዓላማዎች ፡ በጊዜው ፡ ያለውን ፡ አሠራርና ፡ ይህም ፡ አሠራር ፡ ሕጉ ፡ ከደነገጋቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋር ፡ እንዴት ፡ እንደሚመጣ ጠን ፡ መመርመር ፤ መንግሥት ፡ በሠራተኛና ፡ አሠሪ ፡ መካከል ፡ ሊፈጠር ፡ የሚችለውን ፡ አለመግባባት ፡ ለማስታረቅ ፡ ያወጣቸውን ፡ ዘዴዎች ፡ ተንትኖ ፡ ማየትና ፡ ሁለቱ ፡ ክፍሎች ፡ ሠራተኞችና ፡ አሠሪዎች ፡ እርስ ፡ በርሳቸውም ፡ ሆነ ፡ በጠቅላላው ፡ አቋም ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ዝንባሌዎች ፡ መመርመር ፡ ነው ። ከዚህም ፡ ዓላማዎች ፡ ለመድረስ ፡ ለጠቅላላው ፡ የሥራ ፡ ውጥን ፡ መልክ ፡ ለመስጠት ፡ ሲባል ፡ ጥናቱ ፡ በተለይ ፡ የተደረገው ፡ በሁለት ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ላይ ፡ ነው ። እነዚህም ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ለስላሳ ፡ መጠጠችን ፡ የአምቦ ፡ ውኃ ፡ የመሳሰሉትን ፡ የውኃ ፡ መጠጠችን ፡ ቢራዎችን ፡ ወይን ፡ ጠጆችንና ፡ አረቄዎችን ፡ እየሰሩ ፡ ወይም ፡ በጠርሙስ ፡ እየሞሉ ፡ የሚያወጡ ፡ የመጠጥ ፡ እንዲሁትሪዎችና ፡ ተሽከርካሪ ፡ መኪናዎችን ፡ ለማደስ ፡ አገልግሎት ፡ የተቋቋሙ ፡ የጋራዥ ፡ እንዲሁትሪዎች ፡ ናቸው ።

የጥናቱ ፡ ውጤት ፡ ከመገለጹ ፡ በፊት ፡ የኢትዮጵያን ፡ የደመወዝ ፡ ሥራ ፡ አመጣጥ ፡ ታሪክ ፡ ባጭሩ ፡ ማወቅ ፡ ያስፈልጋል ።

ጠቅላላ ፡ መቅደሙ ፡ ታሪክ ፤

በ፲፱፻፴፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በድል ፡ አድራጊነት ፡ መመለስ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ታይቶ ፡ የማይታወቅ ፡ የፖለቲካ ፡ እርጋታን ፡ አስከተለ ። ከዚህም ፡ ጋር ፡ ተያይዞ ፡ የደመወዝ ፡ ሥራ ፡ እድገትና ፡ የኢንዱስትሪዎች ፡ መስፋፋት ፡ መጣ ። በ፲፱፻፶፮ ዓ ፡ ም ፡ በዘመናዊው ፡ የሥራ ፡ ክፍል ፡ ብቻ ፡ ወደ ፡ ፫፻፲ ፡ የሚጠጉ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደነበሩ ፡ ተገምቷል ።²

በዚህ ፡ የደመወዝ ፡ እድገት ፡ የተነሳ ፡ ሠራተኞች ፡ በመተባበር ፡ ለራሳቸው ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ መኖሩን ፡ ተገነዘቡ ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ለጋራ ፡ ጥቅም ፡ የሚውሉ ፡ ማኅበሮች ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አዲስ ፡ ነገር ፡ አልነበሩም ። ሰዎች ፡

* ኤል ፡ ኤል ፡ ቢ ፡ ኖርዝ ፡ ዌስተርን ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ፲፱፻፷፪ ዓ ፡ ም ፡
1. ደራሲው ፡ ፲፱፻፷፩ ዓ ፡ ም ፡ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዩኒቨርሲቲና ፡ በኖርዝዌስተርን ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ትብብር ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በተደረገው ፡ የምርምር ፡ ጥናት ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ ነበሩ ።
2. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘ ፡ ዲቤሎፕሚንት ፡ ለፍ ፡ ሰም ፡ ኢንስቲትዩሽንል ፡ ኩንሰርንድ ፡ ዊዝ ፡ ሌበር ፡ ሪሊቪንስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮፒያ ፡ (፲፱፻፷፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ያልታተመ ፡ በቀ. ኃ. ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ ቤተ ፡ መጻሕፍት ፡ የሚገኝ) ፡ በተጨማሪም ፡ ሊበር ፡ ሎው ፡ ኤንድ ፡ ፕራክቲስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮፒያ ፡ ቢ ፡ ኤል ፡ ኤስ ፡ ሪፖርት ፡ ቍጥር ፡ ፪፻፺፰ ፡ (የአሜሪካን ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ ፲፱፻፶፱ ዓ ፡ ም ፡ ገጽ ፡ ፲፱ ፡ ዶክተር ፡ ሥዩም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ስላለው ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ የቅርብ ፡ ተመልካችና ፡ ተካፋይ ፡ እንደመሆናቸው ፡ መጠን ፡ ጽሁፋቸው ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ሕግ ፡ ዘጣም ፡ ጠቃሚ ፡ ሐሳብ ፡ ይሟላ ።

ኑሮአቸውን ፡ ከገጠር ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ሲለውጡ ፤ በገጠር ፡ የነበራቸውን ፡ ባሕላዊ ፡ የኑሮ ፡ ዘይቤዎች ፡ የሚተኩላቸው ፡ አንዳንድ ፡ ብልሀቶችን ፡ መፍጠር ፡ አስፈለጋቸው ። ራስን ፡ በራስ ፡ መርዳት ፡ በሚል ፡ ዓላማ ፡ የተመሠረቱት ፡ እንደ ፡ እድር ፡ እቁብና ፡ መረዳጃ ፡ የመሰሉ ፡ ችግር ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ የሚረዱ ፡ ማኅበሮች ፡ በገጠር ፡ የሚገኘውን ፡ የቤተሰብ ፡ ግንኙነት ፡ በመተካት ፡ ተቋቋሙ ።³ እነዚህ ፡ ማኅበሮች ፡ በትክክለኛ ፡ አነጋገር ፡ እንደ ፡ “የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡” የሚቆጠሩ ፡ ነበሩ። “በመንደሩ” ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የተቋቋሙት ፡ ማኅበሮች ፡ ቀርቶ ፡ በአንድ ፡ ፋብሪካ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ እንኳን ፡ የተቋቋሙት ፡ ማኅበሮች ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ አንዳችም ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ፡ ነበር ። እነዚህም ፡ ማኅበሮች ፡ በአድልዎ ፡ በአደጋ ፡ ከሥራ ፡ በመሰናበትና ፡ በሕመም ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሱት ፡ ችግሮች ፡ በመጠኑ ፡ መፍትሄ ፡ ሊሆኑ ፡ ችለዋል ። በመጀመሪያ ፡ ሠራተኞች ፡ በደመወዛቸውና ፡ በሚያገኙባቸው ፡ ሌሎች ፡ ጥቅሞች ፡ ከሌሎቹ ፡ ደመወዝ ፡ ከማይከፈላቸው ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ይልቅ ፡ ባሉት ፡ ተደስተው ፡ ይኖሩ ፡ ነበር። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ክፍ ፡ እያለ ፡ የሄደው ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ይበልጥ ፡ እንዲጠይቁ ፡ አድርጓቸዋል ።⁴ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ዝንባሌ ፡ ለሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡ መፈጠር ፡ ዓይነተኛ ፡ ምክንያት ፡ ሊሆን ፡ ቻለ ።

ነፃነት ፡ ከተመለሰ ፡ በኋላ ፡ የእንግሊዝ ፡ ጦር ፡ ወታደሮች ፡ በኢትዮጵያ ፡ በነበሩበት ፡ ወቅት ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ንቅናቄ ፡ ታላቅ ፡ ድጋፍና ፡ ማበረታታትን ፡ አገኘ ። ይኸውም ፡ ሁኔታ ፡ የኢትዮጵያና ፡ የፈረንሳይ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ኩባንያ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ እንዲቋቋም ፡ ምክንያት ፡ ሆኗል ።⁵ በተጨማሪም ፡ በ፲፱፻፴፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የወጣው ፡ የፋብሪካዎች ፡ አዋጅ ፡ ፋብሪካዎችን ፡ ለማቋቋምና ፡ ለመቆጣጠር ፡ ኮሚቴ ፡ በማቋቋምና ፡ ለንግድና ፡ እንዲስተሪ ፡ ሚኒስቴርም ፡ ስለፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ጤንነት ፡ ፀጥታ ፡ አጠባበቅና ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ እንዲያወጣ ፡ ሥልጣን ፡ በመስጠት ፡ ሌላ ፡ ማበረታቻ ፡ ሳይሆን ፡ አልቀረም ። ነገር ፡ ግን ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሳይውል ፡ በመጨረሻ ፡ በ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ተሸርክል ።⁷

3. በዕድር ፡ ውስጥ ፡ አባሎቹ በየወሩ ፡ የተወሰነ ገንዘብ ፡ ያዋጣሉ ፡ ይህም ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ችግሩ ፡ መጠን ፡ ይከፈለዋል ። ይህም ፡ ችግር ፡ ከሞት ፡ ከበሽታ ፡ ከሥራ ፡ መውጣት ፡ ከመታሰርና ፡ ከመሳሰሉት ፡ ነገሮች ፡ ሊመነጭ ፡ ይችላል ። መረዳጃ ፡ ከዕድር ፡ ጋር ፡ አንድ ዓይነት ፡ ሲሆን ፡ ገንዘቡ ፡ የሚሰበሰበው ፡ በወር ፡ ሳይሆን ፡ ችግሩ ፡ በመጣ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ዕቁብ ፡ ግን ግዴታ ፡ ያለበት ፡ የገንዘብ ፡ የማጠራቀሚያ ማህበር ፡ ሲሆን ፡ ገንዘቡ ፡ የሚከፈለው ፡ በተወሰነ ጊዜ ነው ። የተጠራቀመው ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ አጣ ፡ ለወጣለት ፡ ባለዕድል ፡ ወዲያው ፡ ይከፈለዋል ። በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ገንዘብ ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ሌሎቹ ፡ ያልደረሳቸው ፡ ሰዎች ፡ እስከሚደርሳቸው ፡ ድረስ ፡ መዋጮውን ፡ ይከፍላል ። በድጋሚ ፡ ሌላ ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ ግን ፡ አይቻልም ። ዲ ኤን ፡ ሌቪን ፡ ዋክስ ፡ ኤንድ ፡ ጎልድ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፸፰-፪፻፸፱ ፡ እና ፡ ኤ ፡ ዛክ ፡ ዘኒው ፡ ሌበር ፡ ሌጅሰሌሽን ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (ቀ.ኃ.ሥ.ዩ. መጽሐፍት ፡ ቤት ፡ የሚገኝ ፡ ያልታተመ) ፡ ገጽ ፡ ፩-፪ ።

4. በተማሩ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ዘንድ ፡ ያለው ፡ የኩባንያዎችን ፡ ትርፍ ፡ የማጋነን ፡ ዝንባሌ ፡ ለዚህ ተጨማሪ ፡ ምክንያት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ ፪ ፡ ኤ ፡ ሌ ፡ “ዴቪሎፕንግ ፡ ማኔጀርስ ፡ ኢን ፡ ዴቪሎፕንግ ካንትሪስ ።” ሀርቫርድ ሲዝነስ ፡ ሪቪው ፡ (ከገጻር ፡ እስከ ፡ ታህሣሥ ፡ ፲፱፻፷፩) ፡ ገጽ ፡ ፶፰-፷ ።

5. ዛክ ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፫ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፪ ።

6. በ፲፱፻፴፯ ፡ ዓ/ም ፡ የወጣ ፡ የፋብሪካዎች ፡ አዋጅ ፡- አዋጅ ፡ ቁ.፶፰ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ሙሉ ፡ ዓመት ፡ ቁ.፰ ።

7. ሥዩም ፡ ገ/እግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፮ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፲-፲፪ ። ስለሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ/ም ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ ቁ.፪ ፡ አዋጅ ፡ ፪፻፴፪ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፳፭ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁ.፲፫ ፡ ተሻሪ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይህንን ፡ አዋጅ ፡ የሚጠቅሱ ፡ ልዩ ፡ ክፍሉን ፡ ካልነኩ ፡ በቀር ፡ በግርጌ ማስታወሻዎች ፡ ላይ ፡ አይጠቅሱም ፡ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ስሙ ፡ ብቻ ፡ ይሰጣል ።

ለሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ መመሥረት ፡ የመጀመሪያው ፡ ታላቅ ፡ ድጋፍ ፡ የተሰጠው ፡ በተሻሻለው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ነው ።⁸ ምንም ፡ እንኳን ፡ ከዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ የሥራ ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ ራሳቸውን ፡ የሚረዳ ፡ የማኅበር ፡ መልክ ፡ ያላቸው ፡ ድርጅቶች ፡ እንዲቋቋሙ ፡ በደገፉም ፤ ይህንን ፡ እንዲያደርጉ ፡ የሚያስችላቸው ፡ ሕጋዊ ፡ አቅዋም ፡ ያለመኖሩ ፡ በሠራተኞቹም ፡ ሆነ ፡ በመንግሥት ፡ በኩል ፡ መጠራጠርን ፡ ጥንቃቄ ፡ መውሰድንና ፡ እምነት ፡ ማጣትን ፡ ፈጥሮ ፡ ነበር ።⁹ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጋር ፡ እኩል ፡ ቆመው ፡ የሚከራከሩበት ፡ ሸጎጦ ፡ ባለመኖሩ ፡ ሠራተኞች ፡ በቀጥታ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ እየሄዱ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይገደዱ ፡ ነበር ።¹⁰

በ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የታወጀው ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ በመደንገግና ፡¹¹ ስለማኅበሮች ፡ አመዘጋገብ ፡ ሕግ ፡ በማውጣት ፡ ለሠራተኞች ፡ ታላቅ ፡ መንገድ ፡ ከፈተላቸው ።¹² ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ሠራተኞች ፡ ተኝቶ ፡ የነበረውን ፡ ሰውነታቸውን ፡ ማፍታታት ፡ ጀምረው ፤ አዳዲስ ፡ ማኅበሮችን ፡ መፍጠርና ፡ የነበሩበትንም ፡ ማጠንከር ፡ ጀመሩ ። ይህንንም ፡ አዲስ ፡ የተቀሰቀሰውን ፡ ኃይል መሥመር ፡ ለማስያዝ ፡ የንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ አንድ ፡ አስታራቂ ፡ ኩሚቴ ፡ አቋቋመ ፤ ይኸውም ፡ ኩሚቴ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በነበረበት ፡ ወቅት ፡ ብዙ ፡ ክርክሮችን ፡ በዕርቅ ፡ ለመጨረስ ፡ ችሏል ።¹³

በተለይም ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ የሥራ ፡ ንቅናቄ ፡ እየጨመረ ፡ ሲሄድ ፡ ከሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ የሚጠበቁት ፡ ተግባሮች ፡ እየበሰሱና ፡ ትክክለኛውን ፡ መመሥረት ፡ ጀመሩ ። በሚገባ ፡ ያልተደራጁ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማዎች ፡ መጀመር ፡ ለአዲሱ ፡ ንቅናቄ ፡ መምጣት ፡ ምልክቶች ፡ ሆኑ ።

ብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሠራተኛን ፡ ድርጅትና ፡ መብት ፡ መጠበቅ ፡ የሚረዳው ፡ ሠራተኛውን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጠቅላላውን ፡ የአገሪቱን ፡ የኤኮኖሚ ፡ አቅዋምም ፡ መሆኑን ተገነዘቡት ።¹⁴ በመጋቢት ፡ ወር ፡ ፲፱፻፶፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በሕግ ፡ ካልታወቁ ፡ የሠራተኛ ፡ ድርጅቶች ፡ የተውጣጡ ፡ መሪዎች ፡ አስራ ፡ አንድ ፡ ኩባንያዎችን ፡ በመወከል ፡ በመተባበር ፡ እርምጃ ፡ ሊወስዱ ፡ የሚችሉበትን ፡ ዘዴ ፡ ለመወያየት ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ ውስጥ ፡ የምስጢር ፡ ስብሰባ ፡ አደረጉ ። ወዲያውም ፡ በትልልቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ሰላማዊ ፡ ሰልፎችና ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማዎች ፡ ከተደረጉ ፡ በኋላ ፡ በሚቀጥለው ፡ ዓመት ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ከፍተኛ ፡ የሠራተኞች ፡ ስብሰባ ፡ ተደረገ ።¹⁵

8. የተሻለውን ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አንቀጽ ፡ ፵፯ ፡ ይመለከታል ።
 9. ሥዩም ፡ ገ/አግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፲፫-፲፮ ።
 10. ይልማ ፡ ኃይሉ ፡ አንፈር ፡ ሌበር ፡ ፕራክቲስ ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (፲፱፻፷፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ያልታተመ ፡ ቀ.ኃ.ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ ሕግ ፡ ት/ቤት ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ የሚገኝ) ፡ ገጽ ፡ ፩- የዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ደራሲ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ወሳኝ ፡ ቦርድ ፡ አባል ፡ ናቸው ።
 11. የፍትሐ-ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፫፻፲፪-፪፫፻፲፮ ።
 12. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፬፻፱-፬፻፹፪ ፡ በተለይም ፡ ቁ. ፬፻፳፯ ይመለከታል ።
 13. ሌበር ፡ ኩአፕራቲቭስ ፡ ሶሻያል ፡ ዌልፈር ፡ ኤንድ ፡ ኮሚዩኒት ፡ ዴሞሎፕሚንት ፡ ኢን ፡ ኢትዮጵያ ፡ (፲፱፻፶፯-፲፱፻፶፯፡አ.ኤ.አ.)፡(የሕዝባዊ ኑሮ ፡ ዕድገት ፡ ሚኒስቴር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ ገጽ ፡ ፱ ።
 14. ሥዩም ፡ ገ/አግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፳፮ ።
 15. ባክ ፡ እላይ ፡ በግርጌ ፡ ማስታወሻ ፡ ቁ.፫ ፡ የተጠቀሰው ፡ ገጽ ፡ ፱ ።

በጥቅምት : ወር : ፲፱፻፶፬ : ዓ : ም : ምክር : ቤቱ : በእረፍት : ላይ : በነበረበት : ጊዜ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : በንጉሠ : ነገሥቱ : ታውጆ : ወጣ =¹⁶ የዚህም : ድንጋጌ : ዋና : ዓላማዎች : የአሠሪና : የሠራተኛ : ማኅበሮች : ሕጋዊ : የሚሆኑበትንና : የሚመዘገቡበትን : ሥርዓት : ማቆም : መብታቸውንና : ግዴታቸውን : በግልጽ : ማስፈር፤ በሠራተኞችና : በአሠሪዎች : መሀከል : የሚነሳው : ክርክር : የሚዳኝበትን : ዘዴ : መደንገግና : ለሕዝባዊ : ኑሮ : ዕድገት : ሚኒስቴር : ስለመሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎች : ደንብ : እንዲያወጣ : ሥልጣን : መሥጠት : ነበሩ ። በሚቀጥለው : ዓመት : ፓርላማው : ይህንኑ : ድንጋጌ : ትንሽ : በማሻሻል : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : ብሎ : አወጣው ።¹⁷ ከዚያም : በሚቀጥለው : ዓመት : ሚኒስትሩ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎችን : በመወሰን : ደንብ : እንዲያወጣ : በተሰጠው : ሥልጣን : መሠረት : በፍትህ : ብሔር : ሕገ : ላይ : የተመለከቱትን : አንዳንድ : አንቀጾች : በማሻሻልና : ተጨማሪም : በማክል : ይህንኑ : ደንብ : አወጣ ።¹⁸

ከሠራተኞች : በኩል : የተደረገው : መገፋፋት : መንግሥቱ : አዋጁን : እንዲያወጣ : ካደረጉት : ምክንያቶች : አንዱ : ብቻ : ነው ። ምንም : እንኳን : ኢትዮጵያ : ከ፲፱፻፲፮ : ዓ : ም : ጀምሮ : የዓለም : የሠራተኞች : ማኅበር : አባል : ብትሆንም ፤ በደንብ : የተደራጁ : የአሠሪዎችና : ሠራተኞች : ማኅበሮች : ባለመኖራቸው : በሰብሰባው : ውስጥ : ተካፋይ : ለመሆን : አልቻለችም : ነበር ።¹⁹ በአፍሪካ : አሕጉር : ውስጥ : የሠራተኛ : ሕግ : የሌላት : ኢትዮጵያ : ብቻ : በመሆንዋና : ከውጭ : አገር : የሚመጡትን : የማኅበር : መሪዎች : ተቀብለው : የሚያስተናግዱና : በተመሳሳይ : ጉዳይ : ላይ : የሚወያዩ : የማኅበር : መሪዎች : አለመኖር : ከጊዜ : ወደ : ጊዜ : አሳሳቢ : ጉዳይ : ሆኖ : ነበር ።²⁰ ለሕጉም : መውጣት : ሌላ : ተጨማሪ : ምክንያት : የሆነው : ከመላው : ዓለም : የሠራተኞች : አንድነት : ድርጅት : (ኢንተርናሽናል :

16. የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : ፲፱፻፶፩ : ዓ : ም : ድንጋጌ : ቁ. ፵፱ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፩ኛ ዓመት : ቁ. ፲፰ ።
17. የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : ፲፱፻፶፮ : ዓ.ም. አዋጅ : ቁ. ፪፻፲ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፫ኛ : ዓመት : ቁ. ፫ ። ይህ : የሚመለከተው : በድንጋጌው : ላይ : የተደረገውን : መሻሻል : ብቻ ነው ። ወደፊት : የሚጠቀሰው : አዋጅ : ብቻ : ሲሆን : የሚጻፈውም : አንድ : ቁጥር : በሚጠቀስበት : ጊዜ : ብቻ : ነው ። እንደዚህም : ሲሆን : የልዩው : ክፍል : ስም : ብቻ : ይጠቀሳል ።
18. ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣ : የ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም : ደንብ : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁ. ፫፻፪ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፬ኛ : ዓመት : ቁ. ፭ ። በኢትዮጵያ : ውስጥ : ፓርላማ : ያወጣውን : አዋጅ : ለምሳሌም : እንደፍትህ : ብሔር : ሕግ : ዓይነቱን : የሚያሻሽል : ወይም : የሚሸር : ደንብ : እንዲያወጣ : ፓርላማ : ለአንድ : ሚኒስትር : ሥልጣን : ሊሰጠው : የሚችል : ይመስላል ። (ከዚህ : በኋላ : ይህን : ደንብ : የሚመለከት : ጉዳይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ላይ : የሚጠቀሰው : አንድ : ልዩ : ቁጥር : ሲጠቀስ : ብቻ : ሲሆን : በዚህም : ጊዜ : በስሙ : ብቻ : እንጠቀማለን) ።
19. የዓለም : ሠራተኞች : ድርጅት : መተዳደሪያ : ደንብ : ቁ. ፫ : በየዓመቱ : በሚደረገው : ጠቅላላ : ጉባኤ : ላይ : ትክክለኛ : ውክልና : እንዲኖር : ከመንግሥታት : ከሚላኩት : እንደራሴዎች : ሌላ : ከአሠሪዎችና : ከሠራተኞች : ማኅበርም : እንደራሴዎች : እንዲገኙ : ያዛል ። የዚህ : ዓለም : አቀፍ : ድርጅት : አባል : ከሆነች : ከአርባ : ዓመት : ወዲህ : ኢትዮጵያ : በነዚህ : በሰብቴም : ቡድኖች : ተወክላ : ስብሰባውን : ለመጀመሪያ : ጊዜ : የተካፈለችው : በሰኔ : ፲፱፻፶፮ : ዓ : ም : ነው ። በዚህም : ጉባኤ : ላይ : ኢትዮጵያ : አራት : የዓለም : አቀፍ : ሠራተኞች : ድርጅት : ውሎችን : (ኮንቬንሽን) : አጽድቃለች ። እነዚህም : ቁ. ፲፩ : ፹፮ : ፹፰ : እና : ፹፱ : ናቸው ። ጆርጅ : ግራፍ : ሾን : ባውዲሲን : “ስለ : ተግባር : ሥራ : ልማቶች : መግቢያ” : የኢትዮጵያ : ሕግ : መጽሔት : ፪ኛ : ፎልዩም : (፲፱፻፶፯ : ዓ : ም :) ገጽ : ፺፰ ።
20. ሥዩም : ገ/አግዚአብሔር : አላይ : በግርጌ : ማስታወሻ : ቁ. ፪ : የተጠቀሰው : ገጽ : ፴፩-፴፪ ። ብርጌ : ገ/ገጉሥ : “ዘሌበር : ራሴሽንስ : ዲክሪ” : (፲፱፻፶፯ : ዓለታተመ : በፕብሊክ : አድሚኒስትሬሽን : ክፍል : ቀ.ጋ.ሥ. ዩኒቨርሲቲ : የሚገኝ) ገጽ : ፳ ።

ኮንፌዴሬሽን፡ አፍ፡ ፍሪ፡ ትሬድ፡ የኒዮንስ)፡²¹ የተደረገው፡ መገፋፋትና፡ የውጭ፡ አገር፡ ባለገንዘቦች፡ ገንዘባቸውን፡ በኢትዮጵያ፡ በሥራ፡ ላይ፡ እንዲያውሉ፡²² ለማበረታታት፡ የዚህ፡ ሕግ፡ መውጣት፡ አስፈላጊ፡ መሆናቸው፡ ነው።

በ፲፱፻፶፪፡ ዓ፡ ም፡ አካባቢ፡ ባለው፡ ዘመን፡ የፍትሕ፡ ብሔር፡ ሕግ፡ የአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ አዋጅ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ ደንብና፡ ሌሎችም፡ ልዩ፡ ልዩ፡ አዋጆችና፡ ድንጋጌዎች፡ በተከታታይ፡ ወጡ።²³ እነዚህ፡ ሕጎች፡ በአንድነት፡ በምጠቃለል፡ በግልና፡ በመንግሥት፡ የተቀጠሩ፡ ሠራተኞች፡ የሚተዳደሩባቸውን፡ ብሔራዊ፡ የሥራ፡ ሕግ፡ መሠረቱ። ይህ፡ ጽሑፍ፡ በተለይ፡ የሚመለከተው፡ የግል፡ ድርጅቶች፡ የሚመሩባቸውን፡ ሕጎች፡ ብቻ፡ ነው።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡

መግቢያ ፤

በኢትዮጵያ፡ የንግድ፡ ዓለም፡ ያለውን፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ ለማጥናት፡ ተቋቁመው፡ ከሚገኙት፡ ከጋራዥና፡ ከመጠጥ፡ ኢንዱስትሪዎች፡ ውስጥ፡ ሃያ፡ አራት፡ ድርጅቶች፡ መርጠናል።²⁴ ምርጫውም፡ የተወሰነው፡ ከኢትዮጵያ፡ ሠራተኞች፡ አንድነት፡ ማኅበርና፡ ከአሠሪዎች፡ ማኅበር፡ ጋር፡ በመመካከር፡ ሲሆን፡ እነዚህም፡ ድርጅቶች፡ የተመረጡበት፡ ምክንያት፡ በእነዚህ፡ ኢንዱስትሪዎች፡ ውስጥ፡ የሚገኙት፡ ኩባንያዎች፡ ከሞላ፡ ጎደል፡ በትልቅነትም፡ ሆነ፡ በሥራ፡ ውጤት፡ በኢትዮጵያ፡

21. ብርሃኔ፡ ገ/ንጉሥ፡ እላይ፡ በግርጌ፡ ማስታወሻ፡ ቁ. ፳፫፡ የተጠቀሰው፡ ገጽ፡ ፳፡
22. ሌበር፡ ኮአፐራቲቭስ፡ ሶሺያል፡ ዌልፌር፡ ኤንድ፡ ኮሚዩኒቲ፡ ዴሞክራሲያንት፡ (፲፱፻፶፯-፲፱፻፶፯)፡ አላይ፡ በግርጌ፡ ማስታወሻ፡ ቁ. ፲፫፡ የተጠቀሰው፡ ገጽ፡ ፱፡
23. የመንግሥት፡ ሠራተኞች፡ ማስተዳደሪያ፡ ጠቅላይ፡ መሥሪያ፡ ቤትና፡ የመንግሥት፡ ሠራተኞች ትእዛዝ፡ ቁ. ፳፫፡ ነጋሪት፡ ጋዜጣ፡ ፳፩ኛ፡ ዓመት፡ ቁ. ፫፡ የሠራተኞች፡ ጉዳይ፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ የተቋቋመበት፡ የ፲፱፻፶፬፡ ዓ፡ ም፡ ትዕዛዝ፡ ቁ. ፳፮፡ ነጋሪት፡ ጋዜጣ፡ ፳፩ኛ፡ ዓመት፡ ቁ. ፲፰፡ የመንግሥት፡ ሠራተኞች፡ አስተዳደር፡ ደንብ፡ ቁ. ፩፡ ፲፱፻፶፬፡ ዓ፡ ም፡ የሕግ፡ ክፍል፡ ማስታወቂያ፡ ቁ. ፪፻፷፯፡ የነጋሪት፡ ጋዜጣ፡ ፳፩ኛ፡ ዓመት፡ (ቁ. ፪)፡ የሕግ፡ ክፍል፡ ማስታወቂያ፡ ቁ. ፫፻፳፡ ነጋሪት፡ ጋዜጣ፡ ፳፩ኛ፡ ዓመት፡ ቁ. ፳፬፡ ስለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ የወጣ፡ የ፲፱፻፶፯፡ ዓ፡ ም፡ አዋጅ፡ ስለሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ የወጣ፡ የ፲፱፻፶፯፡ ዓ፡ ም፡ ደንብ፡ ስለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ መቆጣጠሪያ፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ መቋቋም፡ በ፲፱፻፶፯፡ ዓ፡ ም፡ የወጣ፡ ትእዛዝ፡ ቁ. ፴፯፡ ነጋሪት፡ ጋዜጣ፡ ፳፩ኛ፡ ዓመት፡ ቁ. ፱፡ ስለሥራ፡ ሁኔታዎች፡ በ፲፱፻፶፰፡ ዓ፡ ም፡ የወጣ፡ አዋጅ፡ ስለነዚህ፡ ስለያንዳንዳቸው፡ አጭጭር፡ መግለጫዎች፡ ለማግኘት፡ ሪፖርት፡ ቱ፡ ዘ፡ ገብርንመንት፡ አፍ፡ ኢትዮጵያ፡ አን፡ ሌበር፡ አድሚኒስትሬሽን፡ የሪፖርት፡ ቁጥር፡ አይ፡ ኤል፡ ኦ.ቲ.ኤ.ፒ. ኢትዮጵያ፡ አር፡ ፱፡ (ጄኔቭ፡ ኢንተርናሽናል፡ ሌበር፡ ኤፊስ፡ ፲፱፻፷፡ ዓ፡ ም፡ ገጽ፡ ፯-፰ ይመለከታል።
24. የተዘጋጀው፡ የንግድ፡ ዓይነቶች፡ ሊስት፡ አንድ፡ ከመሆኑም፡ በላይ፡ ያልተሟላና፡ አንድ፡ ምናልባትም ብዙ፡ ኢንዱስትሪዎች፡ ያሉበትን፡ ጠቅላይ፡ ግዛት፡ ስለሚመለከት፡ የንግድ፡ ዓይነቶችን፡ ለዓይነት፡ ከየቦታው፡ ለማጠራቀም፡ የነበረንን፡ ሀሳብ፡ ትተነዋል። ሊስት፡ አፍ፡ ፲፯፻፶፰፡ ቢዝነስ፡ ኤስታብልሽመንትስ፡ ኢን፡ ሸዋ፡ ፕሮቬንስ፡ (ማንጋወር፡ ሪሰርች፡ ኤንድ፡ ስታቲስቲክስ፡ ሴክሽን፡ ሚኒስትሪ፡ አፍ፡ ናሽናል፡ ኮሚኒቲ፡ ዴሞክራሲያንት፡ ኢምፔርያል፡ ኢትዮፒያን፡ ገብርንመንት፡ ጥቅምት፡ ፲፱፻፷፡ ዓ፡ ም፡) ችግሩ፡ ይህን ያህል፡ ከባድ፡ ባይሆንም፡ ትክክለኛ፡ ሊስት፡ ማዘጋጀት፡ ለዚህ፡ ጽሑፍ፡ ዓላማ፡ ሸክም፡ እንደሚሆን፡ ተገንዝበነዋል። ስለዚህ፡ በዚህ፡ ፈንታ፡ ሁለት ኢንዱስትሪዎችን በመምረጥ፡ ከያንዳንዳቸው ልዩ፡ ልዩ፡ የንግድ፡ ድርጅቶችን፡ ወስደን፡ ለማስረዳት፡ ሞክረናል።

ውስጥ : ከሚገኙት : ሌሎች : የንግድ : ድርጅቶች : ጋር : ተመጣጣኝ : ስለሆኑ ፤
ቀሪዎቹን : ሊወክሉ : ይችላሉ : በሚል : እምነት : ነው ። ሁሉም : የንግድ : ሥራ :
ድርጅቶች : የሚገኙት : በአዲስ : አበባና : በአካባቢዋ : ነው ።²⁵

ኩባንያዎቹ : የተደለደሉትና : አሠራራቸውም ።²⁶ የተነጻጸረው : የሚከተሉትን :
ተለዋዋጭ : ሁኔታዎች : መሠረት : በማድረግ : ነው ።

25. የኤርትራ : ጠቅላይ : ግዛት : እንደሸዋ : ጥሩ : ዕድገት : ያለው : የኢንዱስትሪ : እንቅስቃሴ :
ቢኖረውም : በተቀናባበረ : የሥራ : አካሄድ : ረገድ : ለየት : ያለ : አንሳስ ያለውና : ባህሪም : ጊዜ :
ስለሠራተኞች : ያለው : ሕግ : ግልጽ : ስላልሆነ : ኤርትራን : በዚህ : ጥናት : ውስጥ : አላስገባንም ።
የ፲፱፻፶፬ : ዓ/ም ሀረቱ : የኤርትራ : የሠራተኞች : አቀጣጠር : አዋጅ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ
ዎችን : ሠራተኞችን : መቆጣጠር : የሚቻልበትን : ደንብና : የአሠሪዎችና : የሠራተኞች : ማህበሮች :
የሚመዘገቡበትን : ሥርዓት : አቋቋመ ። የኤርትራ : ጋዜጣ : ሸልዩም : ፳ : ቁ. ፭ ። የ፲፱፻፶፪ ዓ/ም ሀረቱ :
የፍትሐብሔር : ሕግና : የ፲፱፻፶፮ : ዓ/ም ሀረቱ : የአሠሪና : የሠራተኛ : ጉዳይ : ድንጋጌ : የወጡት :
ኤርትራ : ራሷን : ችላ : ከዛሬይቱ : ኢትዮጵያ : ጋር : በሕብረት : (በፌዴሬሽን) : በምትኖርበት : ወቅት :
ስለነበረ : ሁለቱም : ሕጎች : እንዳሉ : የኢትዮጵያ : ሕጎች : ከሚባሉት : ውስጥ : ተመድቦዋል ።
ስለዚህ : ብዙ : አርእስት : ጉዳዮችን : የሚጠቀሙት : የመጀመሪያ : ደንቦቻቸው : የኤርትራን :
የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : አልቻረውም ። ስለአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣው : አዋጅ :
ከፀና : ከአምስት : ሳምንታት : በኋላ : የወጣው : የኤርትራንና : የኢትዮጵያን : አንድነት : የመሠ
ረተው : ንጉሠ : ነገሥታዊ : ትዕዛዝ : (ትዕዛዝ : ቁ. ፳፯ : ፲፱፻፶፮ ዓ/ም/ ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፻፮ :
ዓመት : ቁጥር : ፫) : በኤርትራ : ሕጎች ላይ : ያስከተለው : ውጤት : ግልጽ : አይደለም ። ቀጥሎም :
የወጡት : ሕጎች : የአሠሪና : ሠራተኛ : አዋጅ : ስለ ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣ : አዋጅና : የሠራ
ተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : በኤርትራ : ተፈጻሚነት : ቢኖራቸውም : አስቀድሞ : ለሠራተኛ :
አመቺ : ሁኔታዎችን : ይሰጡ : የነበሩትን : ሕጎችና : ሌሎችንም : ሕጋዊ : ድልድሎች : እንደተጠበቁ :
የሚያቆዩ : አናቅጽት : ከመያዛቸውም : ሌላ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : የሚነካቸውን : ጉዳዮች :
ሁሉ : አይመለከቱም ። አር : ሚንስ : “የ፲፱፻፶፬ ዓ/ም/ የኤርትራ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ”
የኢት. ሕግ : መጽሐት : ፭ኛ : ሸልዩም : (፲፱፻፳፩) ገጽ : ፻፳፫ : በሕዳር : ወር : ፲፱፻፳፰ : ዓ/ም : የጠቅላይ :
ን. ነ. ፍ. ቤት : የኤርትራ : የሠራተኛ : አቀጣጠር : አዋጅ : በሕግነት : የማይሠራ : መሆኑን : ሲበይን :
ይህ : አጠራጣሪ : ሁኔታ : የተወገደ : መስሎ : ነበር ። ለኢትዮጵያ : መንግሥት : ስለአሠሪና : ሠራ
ተኛ : አስተዳደር : የቀረበ : ራፖርት : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ : ገጽ : ፳-፱ ።
ቢሆንም : ብዙ : የኤርትራ : አሠሪዎች : የብሔራዊው : ሕግ : ከመውጣቱ : በፊት : ስለተቀጠሩ :
ሠራተኞች : የሚከተሉት : የሠራተኞችን : አቀጣጠር : አዋጅ : ከዚያ : ወዲህ : ለተቀጠሩት : ደግሞ :
ብሔራዊውን : ሕጎች : መሆኑን : አንድ የሠራተኞች : ማህበር : ባለሥልጣን : ለዚህ : ጸሐፊ : ነግ
ሮታል ።

26. ለጥናት : ከተመረጡት : በያንዳንዱ : ኩባንያ : ውስጥ : ስለአቀጣጠር : የተሰጡት : መግለጫዎች
በኤል : ሞርሐውስ : በኢትዮጵያ : ውስጥ : በሚገኙ : በሃያ : አራት : ኩባንያዎች : ውስጥ : ስለአቀጣጠር :
ሁኔታ : የተሰጠ : መግለጫ : ውስጥ : ይገኛል ። (፲፱፻፳፩ : ዓ/ም/ ቀ. ኃ. ሥ. ዩኒቨርሲቲ : የሕግ : ኮሌጅ :
መዝገብ : ቤት : የሚገኝ : ያልታተመ ።) በተጨማሪ : የዚህ : ግልባጭ : ከኢትዮጵያ : የሠራተኞች :
አንድነት : ማህበርና : ከአሠሪዎች : ማህበር : መሥሪያ : ቤት : ሊገኝ : ይችላል ።

በሕብረት : ስምምነት : ከተገኙት : ከ፫ቱ : መረጃዎች : በስተቀር : ሁሉም : መረጃዎች : የተጠና
ቀሩት : በጥያቄና : መልስ : አማካይነት : ነው ። ብዙ : ቦታም : የኩባንያው : ሠራተኞች : ተጠይቀው :
ነበር ።

ብዙ : ጊዜም : ከነዚህ : ከተለያዩ : ሁለት : ምንጮች : የተገኙት : መረጃዎች : የተለያዩ : ሆኑዋል ።
ግን : ሁለቱንም : እንደ : ዕውነት : ቁጥር : መውሰዱ : አዳጋች : ስለሆነና : ልዩነቱንም : በማስታ
ረቅ : ትክክለኛውን : ሁኔታ : ለማግኘት : የማይቻል ሆኖ : ስለተገኘ : ለመግለጫው : ትንታኔ : ይረዳ :
ዘንድ : አንደኛውን : ወይም : ሌላውን : እንዳለ : መቀበሉ : ግድ : ሆነ : የቃል : ጥያቄው : ለጥናት :
ስተመረጡት : ድርጅቶች : ሠራተኞች : በሙሉ : ያልተዳረሰና : የተጠየቁትም : እንኳ : ቢሆኑ : ጥያቄ
ዎቹን : በጠቅላላ : ያልተጠየቁ : ስለሆነና : ብዙዎቹም : ሠራተኞች : ስለጠቅላላው : እቅድ : ያላቸው :
አስተያየት : የተወሰነ : ሲሆን : ስለሚችል : የአሠሪዎችን : አስተያየት : ለማብራራት : የሠራተኛው :
መልስ : አስፈላጊ : ካልሆነ : በስተቀር : በአሠሪዎች : መልስ : መመራቱ : ጠቃሚ : ነው : ተብሎ :
ተገምቷል ።

(፩) ኢንዱስትሪ :- በጋራሽ፣ እንዲሁም ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የተነጻጸረው ፡ በመጠጥ ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኘው ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ጋር ፡ ነው።²⁷

፪/ የድርጅቱ ፡ ባለንብረት ፡ ዜግነት ፡ እያንዳንዱ ፡ ድርጅት ፡ በድርጅቱ ፡ ውስጥ ከፍተኛውን ፡ ጥቅም ፡ የያዙትን ፡ ሰዎች ፡ ዜግነት ፡ በሚያሳይ ፡ ምድብ ፡ ውስጥ ፡ ተደልድሎአል።²⁸ ምድቦቹም ፡ “ኢትዮጵያዊ” ፤ ተቀማጭነቱ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ (በሃገሪቱ ፡ ለብዙ ፡ ጊዜ ፡ የኖረ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው) ፡ እና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ²⁹ ፡ በመባል ፡ ተከፋፍለው ፡ ነበር። የባለንብረቶቹ ፡ ዜግነት ፡ በአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ የሚያመጣውን ፡ ልዩ ነት ፡ ለማወቅ ፡ ይቻል ፡ ዘንድ ፡ በየምድቡ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ ድርጅቶች ፡ በሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ረገድ ፡ ያሳዩት ፡ ውጤት ፡ እርስ ፡ በርሱ ፡ ተነጻጽሮ ፡ ነበር።

፫/ መጠን ፡ የድርጅቱ ፡ መጠን ፡ ከአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ይኖረው ፡ ወይም ፡ አይኖረው ፡ እንደሆነ ፡ ለማወቅ ፡ ይቻል ፡ ዘንድ ፡ ሃያ ፡ አራቱም ፡ ድርጅቶች ፡ ከ፪ ፡ በላይ ፡ ወይም ፡ ያነሰ ፡ ሠራተኞች ፡ እንዳላቸው ፡ እየታየ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ትልቅ ፡ ወይም ፡ ትንሽ ፡ በሚል ፡ ምድብ ፡ ተከፋፍለው ፡ ነበር። በትልልቆቹ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ያለውም ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በትንንሾቹ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ ጋር ፡ ተነጻጽሮአል።³⁰

፬/ የሠራተኞች ፡ ማኅበር :- በተጨማሪም ፡ እያንዳንዱ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞቹ ፡ በውሳኔው ፡ ላይ ፡ በነበራቸው ፡ ተጽዕኖ ፡ መጠን ፡ ከሦስት ፡ ደረጃዎች ፡ በአንዱ ፡

27. ይህ ፡ ማነፃፀር ፡ (ማወቅደር) ፡ የተደረገው ፡ የአገልግሎት ፡ ሥራዎችን ፡ በሚያካሄድ ፡ እንዲሁም ፡ ኢንዱስትሪና ፡ ፅዕኑዎችን ፡ እየሠራ ፡ በሚያወጣ ፡ እንዲሁም ፡ መካከል ፡ አንዳት ፡ ልዩነት ፡ እንዳለ ፡ ለማወቅ ፡ ሲባል ፡ ነው። ለጥናት ፡ ከተመረጡት ፡ ድርጅቶች ፡ አሥሩ ፡ የቀዝቃዛ ፡ መጠጥ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ ሲሆኑ ፡ አሥራ ፡ አራቱ ፡ ደግሞ ፡ የጋራሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ ናቸው።
28. ይህ ፡ ተለዋዋጭ ፡ ቁጥር ፡ የተመረጠበት ፡ ምክንያት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖር ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰውና ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ የተለያዩ ፡ አስተዳደራዊ ፡ አስተሳሰብ ፡ ስላላቸው ፡ በሠራተኞቻቸውና ፡ በአስተዳደራቸው ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ የሚመሩት ፡ (የሚይዙት) ፡ በተለያዩ ፡ ሁኔታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የተሰነዘረ ፡ ሐሳብ ፡ ስላለ ፡ ነው። በሠራተኞች ፡ ማህበሮች ፡ ላይ ፡ ባላቸው ፡ አስተያየት ፡ መሠረት ፡ አሠራዎችን ፡ ከአራት ፡ ላይ ፡ የከፈሉትን ፡ ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ እላይ ፡ በማ. ቁጥር ፡ ፪ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ገጽ ፡ ፳፱-፸ ፡ ይመለከቷል። የዜግነት ፡ ልዩነትም ፡ በዚህ ፡ አከፋፈል ፡ ላይ ፡ ሊታይ ፡ ይችላል።
29. ከድርጅቶቹ ፡ ዘጠኙ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ የሚመሩ ፡ አሥሩ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በሚኖሩ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ የሚመሩ ፡ ሲሆኑ ፡ አምስቱ ፡ ደግሞ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ቁጥጥር ፡ ሥር ፡ ነበሩ።
30. በየንዳንዱ ፡ ኩባንያ ፡ ያሉት ፡ ሠራተኞች ፡ ብዛት ፡ ከ፮ ፡ አንስቶ ፡ እስከ ፡ ፪፻፵፭ ፡ ያህል ፡ ይደርሳል። ይኸውም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ብዛት ፡ ለኩባንያዎቹ ፡ ቁጥር ፡ ሲካፈል ፡ ለየኩባንያው ፡ ፺፮ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲደርሱት ፡ የሠራተኞቹም ፡ ብዛት ፡ ማዕከላዊ ፡ ቁጥር ፡ ብቻውን ፡ ሲወሰድ ፡ ፺፮ ፡ መሆኑ ፡ ነው። የኢትዮጵያውያን ፡ ንብረቶች ፡ በሆኑ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ቁጥር ፡ ለኩባንያዎቹ ፡ ብዛት ፡ ሲካፈል ፡ ለየንዳንዱ ፡ ኩባንያ ፡ ፻፳፮ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲደርሰው ፡ ይህ ፡ ቁጥር ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ በሆነበት ፡ ኩባንያዎች ፡ ዘንድ ፡ ፻፲፬ ፡ ስለሆነ ፡ ከዚያኛው ፡ እምብዛም ፡ አይርቅም። በሆነም ፡ በ፵፫ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ የሠራተኞች ብዛት ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ ከቀሩት ፡ ሁለቱ ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ አጋማሽ ፡ ያነሰ ፡ ነበር። በተጨማሪም ፡ በጋራሽ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ በቀዝቃዛ ፡ መጠጥ ፡ ፋብሪካዎች ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ አማካይ ፡ ቁጥር ፡ ግማሽ ፡ ያነሰ ፡ ነበር። የድርጅቱ ፡ ትልቅነት ፡ ወይም ፡ ትንሽነት ፡ (መጠን) ፡ በኢንዱስትሪው ፡ ዓይነት ፡ በባለአንዱ ፡ ትሪው ፡ ዜግነት ፡ ላይ ፡ ትንሽም ፡ ቢሆን ፡ መደገፉን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሰው ፡ ያመለክታል። ስለዚህም ፡ እነዚህ ፡ ምክንያቶች ፡ ተነጣጥለው ፡ ለየብቻ ፡ የማይቆሙ ፡ ስለሆነ ፡ መግለጫውን ፡ በመተንተን ፡ ለሚገኘው ፡ የተለየ ፡ ውጤት ፡ ከነዚህ ፡ ከሁለቱ ፡ ተለዋዋጭ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያቱ ፡ የትኛው ፡ እንደሆነ ፡ ለመለየት ፡ ያዳግት ፡ ይሆናል።

ውስጥ : ይመደብ : ነበር = በምደባው : ጊዜ : ኃይለኛ : የሆነ : ማኅበር : ከፍ : ያለ : ተጽዕኖ : ያለው : መሆኑን : ያመለክታል = በዚህ : ክፍል : ውስጥ : ከሚመደቡት : ኩባንያዎች : ሦስቱ : የጋራ : ስምምነት : ነበራቸው = ቀድሞ : የነበረ : የሠራተኛ : ማኅበርም : ቢሆን : መጠነኛ : ተጽዕኖ : ሊኖረው : ይችላል = ማኅበር : ፈጽሞ : ያልነበራቸው : ሠራተኞች : የነበራቸው : ተጽዕኖ : በጣም : ትንሽ : ነበር =³¹ የሠራተኞች : መተባበር : በሥራ : ሁኔታዎች : ላይ : ምን : ውጤት : እንዳለው : ለማወቅ : በእነዚህ : ክፍሎች : ውስጥ : ያሉት : የሥራ : ሁኔታዎች : ተወዳድረው : ነበር =

የተመረጡት : ምሳሌዎች : በጣም : ጥቂቶች : ስለሆኑ ፤ ትክክለኛ : የሆነ : መደምደሚያ : ሐሳብ : ከመስጠቱ : በፊት ፤ በአሠሪና : ሠራተኛ : መካከል : ያለው : አመራር : ከለይ : ከተጠቀሱት : አራት : አርእስቶች : ከአንዱ : ጋር : የሚዛመድ : መስሎ : የሚገኝባቸውን : የሥራ : ሁኔታዎች : ሁሉ : እስታቲስቲክስን : በመሰለ : ዘዴ : ዘርዘር : ማየት : እንደሚያስፈልግ : ተገምቷል =³² በተመረጡት : ምሳሌዎች : መሠረት : በብዙ : የሥራ : ሁኔታዎች : መካከል : የነበረው : ልዩነት : ምንም : ያህል : ባይሆንም ፤ ምሳሌዎች : ብዙ : ቢሆኑ : ኖሮ : የሚያሳዩት : ልዩነትም : የዚያኑ : ያህል : በሆነ : ነበር =

ሠራተኛ : ማለት : ምን : ማለት : ነው?

በሕግ : በተደነገገው : መሠረት : ጥቅም : የሚያገኙትና : ግዴታ : ያለባቸው : ሰዎች : በሠራተኛው : ክፍል : ለመመደብ : ችሎታ : ያላቸው : ብቻ : እንደመሆናቸው መጠን : በማንኛውም : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : በሕግ : ጥናት : ውስጥ : ዋናው : ክፍል : “ሠራተኛ” : ማለት : ምን : ማለት : እንደሆነ : መግለጫ : መስጠት : ነው።

“ሠራተኛ” : የሚለው : ቃል : በኢትዮጵያ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ሕግ : ውስጥ : ከሦስት : የማያንሱ : ልዩ : ልዩ : ትርጉሞች : ተሰጥቶታል = ምንም : እንኳን : በዚህ : ጥናት : ውስጥ : ያሉት : አብዛኛዎቹ : ሠራተኞች : በሦስቱም : ልዩ : ልዩ : ትርጉሞች : “ሠራተኞች” : ቢባሉም ፤ በመካከላቸው : ያለው : ልዩነት : አንድ : ሠራተኛ : በየትኛው : ሕግ : እንደሚተዳደር : ለማወቅ : አያስችልም = በፍትህ : ብሔር : ሕገ : ውስጥ : የሚገኘው : ትርጉም : ከሁሉም : ይበልጥ : አጠቃላይ : ነው።

የሥራ : ውል : ማለት : ከተዋዋዮቹ : ወገን : አንዱ : ሠራተኛው ፤ ሌላውን : ወገን : ለአሠሪው : አንድ : ግዙፍነት : ያለው : ወይም : የአእምሮ : ሥራ :

31. \bar{x} : ድርጅቶች : በመሥራት : ላይ : ያሉ : ማህበሮች : ሲኖሯቸው : ከነዚህም : አንዱ : ብቻ : በቀዝቃዛ : መጠጥ : ፋብሪካ : ውስጥ : ነበር = በያንዳንዱ : ማህበር : ውስጥ : አባል : የመሆን : መብት : በዚያው ድርጅት : ውስጥ : ለሚሠሩ : ሠራተኞች : የተወሰነ : ነበር = \bar{y} : ድርጅቶች : ማህበሮች : ኖሯቸው : አያውቅም = የፈረሱት : ማህበሮች : ሁሉ : ምክንያት : በአንድ : ዓይነት : ሙያ : ላይ : የተሠማሩ : ሠራተኞች : አጠቃላይ : ማህበር : ለማቋቋም : የተደረገው : ሙከራ : አለመሳካት : ነው።

32. የከ : አራት : ማዕዘን : (X²) : የቀላል : እስታትስቲካዊ : ዝርዝር : ይህም : ማለት : በዚህ : ዘዴ : መገልገሉ : በሕዝብ : በያገሩ : መሠራጨት : ረገድ : ስላለው : ጉዳይ : ሲወሳ : በጣም : ላይ : የተመሠረተ ብቻ : ስለማይሆን : የአንድ ነገር : ጠቃሚነት : መለኪያ : ባስፈለገ : ቁጥር : ይህንኑ : ዘዴ : ተከትለናል = ለጥናት : ከተመረጡት : ምሳሌዎች : ቁጥር : ማነስ : የተነሳ : በ“h” አራት : ማዕዘን : ከመጠቀማችን : በፊት : መግለጫዎቹን : ሁሉ : ሁለት : በሁለት : ወደሆኑ : ሰንጠረዦች : ለውጠን : በያት : ተከታታይ : ማረሚያ : ዘዴ : ተጠቅመናል = የከ : አራት : ማዕዘን : በመግለጫው : ውስጥ : የተመለከተው : ነገር : ተደጋግሞ : ለመድረስ : ያለው : ዕድል : ምን : ያህል : እንደሆነ : ይነግረናል = \bar{x} : T : ጉዌል ፎርድ : በትምህርትና : በነገረ : ትምህርት : ምርመራ : (ሳይኩሎጂ) : መሠረታዊ : እስታትስቲክስ : (ኒውዮርክ : ማግሮው-ሂል : የመጽሐፍ : ኩባንያ : ቪኛ : እትም : 1989፣ 9/ም) : ምዕራፍ : 18 : ይመለከታል።

በተወሰነ ፡ ወይም ፡ ባልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ አሠራው ፡ ሊከፍለው ፡
በተገደደበት ፡ አንድ ፡ ደመወዝ ፡ በርሱ ፡ አገልግሎትና ፡ በርሱ ፡ መሪነት ፡
ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።³³

የመንግሥት ፡ ሠራተኞችና ፡ ተቀጣሪዎች ፡ መንግሥት ፡ በሚያካሂዳቸው ፡ የንግድ ፡ ወይም ፡ የኢንዱስትሪ ፡ ሥራዎች ፡ ውስጥ ፡ የተሠማሩ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ ትርጉም ፡ ውስጥ ፡ ናቸው ።³⁴

የሚቀጥለው ፡ ትርጉም ፡ የሚገኘው ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ በወጣው አዋጅ ፡ (፲፱፻፶፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡) ፡ እና ፡ ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በወጣው ፡ ደንብ ፡ (፲፱፻፶፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡) ፡ ውስጥ ፡ ነው ። ሁለቱም ፡ ትርጉሞች ፡ ለትርፍ ፡ የሚሠሩ ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞችን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፤ በሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ በዲሬ ክተርነት ፡ በተቆጣጣሪነት ፡ ወይም ፡ የአንድ ፡ አሠሪ ፡ ወኪል ፡ በመሆን ፡ የተቀጠረ ፡ ማንኛውንም ፡ ሰው ፡ የቤት ፡ አሽከርን ፡ ከአሥር ፡ የሚያንሱ ፡ ቀዋሚ ፡ ሠራተኞች ፡ በሚገኙበት ፡ እርሻ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራን ፡ የእርሻ ፡ ወይም ፡ የከብት ፡ እርባታ ፡ ሠራተኛንም ፡ ከትርጉማቸው ፡ ውጭ ፡ ያደርጉታል ።³⁵

የአስተዳደር ፡ ሠራተኞች ፡ ከትርጉሙ ፡ ውጭ ፡ መደረግ ፡ ከአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ውጭ ፡ የሆኑትን ፡ ሠራተኞች ፡ ጥቅም ፡ መጠበቅና ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ የሚነሳውን ፡ ክርክር ፡ የመወሰን ፡ መሠረታዊ ፡ ዓላማ ፡ ጋር ፡ ተሰማሚ ፡ ነው ። ይህን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ልዩነት ፡ በደንቦቹ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ሲሆን ፡ አንድ ፡ እንግዳ ፡ ነገር ፡ ተፈጠረ ። ሠራተኛው ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ በሆኑት ፡ ቀኖች ፡ ደመወዝ ፡ ሲከፈለው ፡ የአስተዳደር ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የለውም ። ሠራተኛው ፡ ከደንበኛ ፡ የሥራ ፡ ጊዜው ፡ በላይ ፡ ስለሚሠራው ፡ ሥራ ፡ አከፋፈልና ፡ በሳምንት ፡ ውስጥ ፡ ስንት ፡ ሰዓት ፡ መሥራት ፡ እንዳለበት ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ለአስተዳደር ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ ዓይነት ፡ ድንጋጌ ፡ የለውም ። እንዲሁም ፡ ሠራተኛው ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ባለሥልጣን ፡ ይልቅ ፡ በርከት ፡ ያለ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ አለው ።³⁶

ምናልባት ፡ ይህ ፡ አለመስማማት ፡ ሊፈጠር ፡ የቻለው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ በተዘጋጀበት ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ አርቃቂው ፡ በኩል ፡ በነበረው ፡ የጥንቃቄ ፡ ጉድለት ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ እንዲወስን ።³⁷ ለሚረከቱ ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ከቀረው ፡ የአዋጁ ፡ ዓላማ ፡ ማለት ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ የሚወሰንባቸውን ፡ መንገዶች ፡ መፍጠርና ፡ የአሠሪዎች ፡ ማኅበሮችና ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ የሚመዘገቡባቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ መወሰን ፡ ጋር ፡ በፍጹም ፡ አይስማማም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕግ ፡ አርቃቂዎቹ ፡ ይህን ፡ ድን

33. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፲፪ ። ለአተረጓጎሙ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍ/ቤት ፡ በ፲፱፻፶፮ - ዓ/ም ፡ በኃይሌ ፡ ዋቅጅራና ፡ በግርማ ፡ ነገራ ፡ መካከል ፡ በነበረው ፡ ክርክር ፡ ላይ ፡ የሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ፕልዩም ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፸፬ ፡ ይመለከታል ።
34. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፲፫ ።
35. ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፪(ረ) የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፫(፩) ።
36. ሠራተኛ ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ በደንቡ ፡ ውስጥ ፡ እንደተጠቀሰው ፡ የቤት ፡ አሽከሮችንና ፡ በርሻ ፡ ሥራ ፡ የተሰማሩትን ፡ ሰዎች ፡ ስለማይጨምር ፡ እነዚህም ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ የተደነገገው ፡ ብቻ ፡ ነው ።
37. ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፫ (ቀ)ን ፡ ይመለከታል ።

ጋሌ : የጨመሩት : ወደ : ፊት : በሥራ : ሁኔታዎች : ላይ : በሚደረገው : ለውጥ :
 ውስጥ : የፓርላማን : ጣልቃ : መግባት : ለማስወገድ : ቢሆንም ፤ በአዋጁ : ውስጥ :
 በተመለከተው : በጠባቡ : የሠራተኛ : ትርጉም : መሠረት : የሚኒስትሩ : ሥልጣን :
 የተወሰነ : መሆኑን : የዘነጉት : ይመስላል ። ስለዚህ : በሚኒስትሩ : የወጡት : የሥራ :
 ሁኔታዎች : በፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ውስጥ : ከተመለከቱት : የተወሰኑ : የሥራ :
 ሁኔታዎች : ይልቅ : ሁልጊዜ : የተወሰነ : ተፈጻሚነት : ሊኖራቸው : ይገባል ።

ሦስተኛው : የሠራተኛ : ትርጉም : የሚገኘው : በ፲፱፻፶፰ : ዓ : ም : ስለ : ሥራ :
 ሁኔታዎች : ደረጃ : በወጣው : አዋጅ : ውስጥ : ነው ። ይህ : ትርጉም : የአስተዳደር :
 ሠራተኞችን : ከትርጉሙ : ውጪ : ካለማድረግ : በስተቀር ፤ የአሠሪና : ሠራተኛ :
 ጉዳይ : አዋጅ : ውስጥ : ከሚገኘው : ትርጉም : ጋር : አንድ : ዓይነት : ነው ።³⁸ የሥራ :
 ሁኔታዎች : ደረጃ : አዋጅ : ዓላማ : የኢንዱስትሪ : ሠራተኞችን : ደገንነትና : ጤንነት :
 ለመጠበቅ : እንደመሆኑ : መጠን : ትርጉሙ : የማይጨምረው : ኢንዱስትሪ : ውስጥ :
 የማይሰሩትን : ሰዎች : ብቻ : ስለሆነ : ትክክለኛ : ነው ።³⁹

ፍርድ : ቤቶች : ለነዚህ : ሕጋዊ : ትርጉሞች : ፍቺ : ለመስጠት : ዕድል : ገጥሟ
 ቸዋል ። በአንድ : በቅርብ : ጊዜ : በተወሰነ : የፍርድ : ጉዳይ : ውስጥ ፤ ከፍተኛው :
 ፍርድ : ቤት : አንድ : የቤት : አሽከር : ከሥራ : ስለተሰናበተ : የጠየቀውን : ኪሣራ ፤
 በዓመት : ፈቃድ : ምትክ : ገንዘብ : ይከፈለኝ : ያለውንና : ከሥራ : ከመሰናበቱ :
 አስቀድሞ : ማስጠንቀቂያ : ሊሰጠኝ : ይገባ : ነበር : ያለውን : የፍትህ ብሔር : ሕጉም :
 ሆነ : ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ለቤት : አሽከር :
 ተፈጻሚዎች : አይደሉም : በማለት : ውድቅ : አድርጎታል ።⁴⁰ ይህ : ውሳኔ : የተሳሳተ :
 ይመስላል ። ፍርድ : ቤቱ : በደንቡ : ውስጥ : የሚገኘውን : ትርጉም : በፍትህ ብሔሩ :
 ሕግ : ውስጥ : ያስገባው : በደንቡ : ውስጥ : የሚገኘው : ትርጉም : የሚያገለግለው :
 እዚያው : እደንቡ : ውስጥ : ብቻ : ነው : የሚለውን : ሐረግ : ባለማስተዋል : ነው ።⁴¹
 ምንም : እንኳን : በፍትህ ብሔሩ : ሕግ : ለቤት : አሽከሮች : የተለየ : ክፍል : ቢኖ
 ራቸውም : ይህ : ክፍል : በአሠሪው : ላይ : የተለየ : ግዴታዎችን : ይጭንበታል :
 እንጂ : የቤት : አሽከሮችን : ከጠቅላላው : ድንጋጌዎች : ውጭ : አያደርጋቸውም ።⁴²

አብዛኞቹ : አሠሪዎች : ተጠይቀው : በሰጡት : መልስ : መሠረት : የቀን : ሠራ
 ተኛ : ማለት : በቀን : በቀን : የሚከፈለውን : ባልሠራበት : ቀን : ደሞዝ : የማይታ
 ሰብለት : ከሌሎቹ : ቀዋሚ : ሠራተኞች : እኩል : ጥቅም : ሊያገኝ : አይችልም ።
 ይሁን : እንጂ : የቀን : ሠራተኛ : ቀዋሚ : ሠራተኛ : ከሚያገኛቸው : ጥቅሞች :
 ጥቂቶቹን : ማግኘት : ይችላል : ሲል : ከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : በይኖላል ።

የአንድ : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : ለአንድ : የቀን : ሠራተኛ : ያለበቂ : ምክንያት :
 ከሥራ : ስለመሰናበቱ : በፍትህ : ብሔር : ሕግ : ቀጥር : ፪ሺህ ፯፻፸፫ : መሠረት : የበየን

38. ስለ : ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣ : አዋጅ : ቁጥር : ፫(፬) ።
 39. ስለ : ሥራ : ሁኔታዎች : ደረጃ : የወጣው : አዋጅ : ቁጥር : ፬ : በዚህ : አዋጅ : ቁጥር : ፫(፬) : መሠረት :
 ሠራተኞቻቸው : “ተቀጣሪ” : መባል : የሚገባቸውን : አንዳንድ : ድርጅቶች : ከክልሉ : ውጪ :
 ያደርጋቸዋል ።
 40. ይግባኝ : ባይ : ተፈራ : መክቴ : መልስ : ሰጭ ልዊስ : (ከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፰ : ዓ/ም/ የፍትህ :
 ብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፪፯፻፳፮ : (ያልታተመ) ። ከሳሽ : ክሱን : በፍትህ ብሔር : ሕግ :
 ቁጥር : ፪ሺ፳፻፳፩ : ፪ሺ፳፻፸፮ : እና : ፪ሺ፳፻፸፩ ላይ : መሥርቶ : ለአውራጃ : ፍ/ቤት : አቀረበ ።
 41. “-----በዚህ : ደንብ : ውስጥ : (፩) : ሠራተኛ : ሲባል :-----” የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ :
 ቁጥር : ፫ ።
 42. የፍትህ ብሔር : ሕግ : ከቁጥር : ፪ሺ፳፻፩ : እስከ : ፪ሺ፳፻፫ : ድረስ : ይመለከታል ።

ለትን : ካሣ : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : በማጽደቅ : የሥራ : ውል : የሚኖረው : በሚከ
 ፈለው : ደመወዝና : በሚሠራው : ሥራ : ላይ : እንጂ : ሥራው : በሚቆይበት : ጊዜ : ላይ :
 አለመሆኑን : ገልጾአል ። በተጨማሪም : የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : ምንም : እን
 ኳን : የሥራ : ውል : በየቀኑ : እንደሚታደስ : ሆኖ : ቢቆጠርም : ያለምክንያት :
 ሠራተኛውን : ከሥራ : የሚያሰናብተውን : አሠሪ : የሚቀጣው : ቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፸፫ :
 ውሉን : ባለማደስና : በማቋረጥ : መካከል : አንዳችም : ልዩነት : አይፈጥርም : ብሏል ።⁴³
 ስለዚህ : የዚህ : ውሳኔ : ውጤት : ያለበቁ : ምክንያት : ከሥራ : የተወገደ : የቀን :
 ሠራተኛን : ከሥራ : በመወገዱ : ካሣ : የሚገባው : ማድረግ : ብቻ : ሳይሆን : እንደ
 ሌላው : ቀዋሚ : ሠራተኛም : የሥራ : ዘመኑ : ርዝመት : ለሚሰጠው : ማናቸውም :
 ሌላ : ጥቅም : ብቁ : ያደርገዋል ። ማለት : ነው ። ለእንደዚህ : ዓይነት : ጥቅሞች :
 ብቁ : ለመሆን : የሚያስፈልገው : “የአገልግሎት : ዘመን : ርዝመት” እንጂ : “ውሉ :
 የሚቆይበት” ጊዜ : አይደለም ። ስለዚህ : ለዘጠና : ጊዜ : በተከታታይ : ለቀን : ሥራ :
 ውል : የገባ : አንድ : የቀን : ሠራተኛ : ለአሠሪው : ሦስት : ወር : የአገልግሎት :
 ዘመን : ይኖረዋል : ማለት : ነው ።

አንዳንድ : አሠሪዎች : በሰጡት : አስተያየት : የሞያ : ሥራ : ለማጀት : ከሌሎች :
 ቀዋሚ : ሠራተኞች : እኩል : ጥቅም : ለማግኘት : አይችሉም : ይላሉ ። ምንም :
 እንኳን : የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፺፯ : ሌሎቹ : አሠሪና : ሠራተኛን :
 የሚመለከቱት : ቁጥሮች : ለሞያ : ሥራ : ለማጀት : ተፈጻሚዎች : እንደሚሆኑ :
 ቢናገርም : ጉዳዩ : አጠራጣሪ : ስለሆነ : አሠሪዎች : ተቃራኒ : ክርክር : ለማቅረብ :
 ሳያስችላቸው : አይቀርም ።⁴⁴

ከጋራገሮቹ : አራቱ : ለለማጀት : አንዳችም : ደሞዝ : አይከፍሉም ። ቢከፍሉም :
 በጣም : አነስነተኛ : ነው ። በዚህ : ሁኔታ : በሠራተኛ : ደመወዝ : ላይ : የተመሠረቱት :

43. ኪዳኔ : ተመልሶ : ከሳሽ : ጀግኔ : ተከሳሽ : (ከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፩ : ዓ/ም) የኢትዮጵያ : ሕግ
 መጽሐፍት : ሾልዩም : ፫ : ገጽ : ፬፻፱ ።
 44. ከሳሽ : የማተሚያ : ቤት : ሠራተኞች : ማህበር : ተከሳሽ : የማተሚያ : ቤት : ባለንብረት : (ታህሣሥ :
 ፳፫ : ፲፱፻፶፩ : ዓ/ም : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ) ። በአሠሪና : ሠራተኞች : መካከል : የሚነሱ :
 ክርክሮችና : ቦርዱም : የሰጣቸው : ውሳኔዎች : ለዓይነት : ተመርጠው : የተጠራቀሙ : ጉዳዮች ።
 አዲስ : አበባ : የኢትዮጵያ : አሠሪዎች : ማህበር : ፲፱፻፷፩ : ዓ/ም) : የመዝገብ : ቁጥር : ፩ ። አርዕስቱ
 እንደሚያመለክተው : ሁሉ : መጽሐፉ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ከሰጠው : ውሳኔ ለዓ
 ዩነት : ያህል : አጠር : በማድረግ : አጠራቅሞ : ያያዘ : እንጅ : ቦርዱ : ውሳኔ : የሰጠባቸውን : ጉዳ
 ዮች : ሁሉ : አይጨምርም : ለዓይነት : የተወሰዱት : ጉዳዮች : የተመረጡት : ቦርዱ : ውሳኔ : ከሰጠ
 ባቸው : ክርክሮች : ሁሉ : ውስጥ : ነው ። ይህም : የሆነበት : ምክንያት : ስለ : ቦርዱ : ውሳኔና : በተለ
 ያዩ : ጭብጦች : ላይም : ስለሚሰጣቸው : ምክንያቶች : ተወካይ : የሚሆን : አጠቃላይ : ሃሳብ :
 ለማግኘት : ነው ። ብዙ : ጉዳዮች : ተመሳሳይ : ጭብጥ : ወይም : ጭብጦች : ያላቸው : እንደሆነ
 ከነርሱ : አንዱ : ብቻ : ለዓይነት : ተመርጧል ። የሚገጥማቸውን : ሕጋዊ : መዝገቦች :
 ለሕዝብ : እንዲገለጹ : ማድረግ : በብዙ : አሠሪዎች : ዘንድ : የተለመደ : ስላልሆነ : የኢትዮጵያ :
 አሠሪዎች : ማህበር : በክርክሩ : ውስጥ : ያሉትን : የተሟጋችን : ስም : አልጨመረውም ። በአማርኛ
 የተሰጠው : ሙሉው : የውሳኔው : ቃል : ከኢ.አ.ማ. መሥሪያ : ቤት ሊገኝ : ይችላል : ቦርዱ : ከሰጣ
 ቸው : ውሳኔዎች : የታተመው : ይህ : ብቻ : ሲሆን : ለወደፊት : ለመታተም ያለው : ዕድል : በጣም :
 አስጊ ሊሆን : ይችላል : እስካሁን : የኢ.አ.ማ. ቦርድ : የሰጠውን : የእያንዳንዱን : ውሳኔ : ቅጅ :
 ተቀብሏል : ነገር ግን : የዚህ : ዓይነቱን : ውሳኔ : ሰብስቦ : ማሳተሙ : በሰራተኛው : ወገን : ላይ :
 በሚያስከትለው : ቅሬታ : የተነሳ : የእያንዳንዱን : ውሳኔ : ቅጅ : ለኢ.አ.ማ. መላኩ : ይቆም : ይሆናል ።
 ወደፊት : በዚህ : የክርክር : ክምችት : ውስጥ : ያለ : ጉዳይ : ሲጠቀስ : የሚሰጠው : በክምችቱ : ውስጥ :
 የተመለከተው : የክርክሩ : ስም : የክርክሩ : ሥፍራ : ውሳኔው : የተሰጠበት : ቀን : በአሠሪዎችና :
 በሠራተኞች : መካከል : የሚፈጠር : አለመግባባት : እና : በክምችቱ : ውስጥ : ያለው : የመዝገብ :
 ቁጥር : ብቻ : ነው ።

የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : ድንጋጌዎች : ደመወዝ : እየተከፈለ : የሚወሰድ : የዓመት : ፈቃድን : የመሰለ : መብት : ለለማጆች : አይሰጡም : ማለት : ነው ።

የሠራተኛ : ግዴታዎች ፤

የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : በውሉ : ላይ : ከተዘረዘሩት : የሠራተኛ : ግዴታዎች : የተለዩ : አሠሪው : የሚፈጽማቸው : ሌሎች : ግዴታዎችን : ይመሠርታል ። ከነዚህም : ግዴታዎች : አንደኛው : ሠራተኛው : አስቦ : ወይም : በቸልተኝነት : ወይም : ባለመጠንቀቅ : በአሠሪው : ላይ : ለሚያደርሰው : ጉዳት : እንደሥራ : ዓይነትና : የሠራተኛው : የትምህርት : ደረጃና : ችሎታ : አላፈ : መሆኑ : ነው ።⁴⁵

ከተጠየቁት : ኩባንያዎች : ግማሹ : ሠራተኞቻቸው : በቸልተኝነት : በዕቃና : በመሣሪያዎች : ላይ : ላደረሱት : ጉዳት : ምትክ : ወይም : ክፍያ : ሲጠይቁ : ሁለት : ሦስተኛ : የሚሆኑት : ደግሞ : እንደዚህ : ዓይነቱን : ክፍያ : የሚጠይቁት : ሠራተኞቻቸው : አውቀው : ላደረሱት : ጉዳት : ብቻ : መሆኑን : ለመረዳት : ተችሏል ። ሁለት : ድርጅቶች : ደግሞ : ለእንደዚህ : ዓይነቱ : ጥፋት : የዕቃውን : ዋጋ : ከማስከፈል : ይልቅ : ሠራተኞቻቸውን : በቅጣት : መልክ : የተወሰነ : ገንዘብ : ያስከፍሏቸዋል ። አንድ : ሌላ : ድርጅት : ደግሞ : ጉዳት : የደረሰበት : ዕቃ : ወይም : መሣሪያ : በጣም : ውድ : ከመሆኑ : የተነሳ : በሠራተኛው : ላይ : ከፍ : ያለ : የገንዘብ : ዕዳን : የሚያደርሱበት : መሆኑ : ከተረጋገጠ : ምንም : ዓይነት : ክፍያ : አይደረግም : የሚል : ውሳኔ : አለው ። አንድ : ኩባንያ : ብቻ : ሁልጊዜ : የሚያስከፍለው : ገንዘብ : ጉዳት : የደረሰበትን : ዕቃ : ለማሰራት : ወይም : ለማስቀየር : ከሚፈጀው : ገንዘብ : ያነሰ : መሆኑን : ገልጿል ። የሚያስከፍለው : ያዲሱን : ዋጋ : ሳይሆን : ያገለገለውን : ዕቃ : ዋጋ : ብቻ : ነበር ። ኢትዮጵያውያንና : የውጪ : አገር : ድርጅቶች : ሁሉም : በቸልተኝነት : ለደረሰው : ጉዳት : ክፍያ : ሲጠይቁ ፤ ነዋሪነታቸው : ኢትዮጵያ : ውስጥ : የሆነ : የውጭ : አገር : የንግድ : ድርጅቶች : ግን : እንደዚህ : ዓይነቱን : ክፍያ : የሚጠይቁት : ከግማሽ : በታች : የሚሆኑት : ብቻ : ናቸው ።⁴⁶

ሌላው : የሠራተኛ : ግዴታ : ደግሞ : የሥራውን : አፈጻጸም : የሚመለከቱ : የአሠሪው : ትዕዛዞች : ለውሉ : ለሕጉና : ለመልካም : ጠባይ : አንዳችም : ተቃራኒነት : ከሌላቸውና : እነዚህንም : መፈጸም : አደጋ : የሚያመጣ : ካልሆነ : ትዕዛዙን : መቀበል : ነው ።⁴⁷ ይህም : ማለት : ሠራተኛው : የሚቀበለው : ትዕዛዝ : በተለምዶ : ሥራው : ላይ : የተመሠረተውን : ብቻ : ሳይሆን : ካለበት : ሥራ : ወደ : ሌላ : ሥራ : ለጊዜው : ወይም : በቀዋሚነት : ተዛውሮ : መሥራትንም : ጭምር : ነው ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : የደመወዝ : ለውጥም : ሆነ : የማዕረግ : ልዩነት : የሌለውን : የሥራ : ለውጥ : የሠራተኛው : አልቀበልም : ማለት : ሠራተኛውን : ለማስወጣት : እንደበቁ : ምክንያት : ይቆጠራል : ብሎ : ወስኖአል ።⁴⁸

45. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፳፬ ።
46. ይህ : እስታቲስቲካዊ : ልዩነት : በጣም : ትልቅ : ነው ።
 $X^2 = 6.505$, $F = 0.02$ ያንሳል ። ይህም : ማለት : እንደዚህ : ያለው : ልዩነት : በአጋጣሚ : ለመድረስ ያለው : ዕድል : በመቶ : ውስጥ : ከሁለት : ጊዜ : ያነሰ : ነው ።
47. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፳፫ እና : ፪፲፭፻፳፭ ።
48. የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የልብስ ንጽህና : መስጫ : ባለንብረት ተከሳሽ : (ነሐሴ : ፳፭ : ፲፱፻፶፱ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : የመዝገብ : ቁጥር : ፳፬ ።

እንዲህም ፡ ሲባል ፡ አሠሪዎች ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ እንደፈቀዳቸው ፡ ከሥራ ፡
ወደ ፡ ሥራ ፡ መለወጥ ፡ ይችላሉ ፡ ማለት ፡ አይደለም ። በዚህ ፡ መብታቸው ፡ ላይ ፡
አሠሪዎችም ፡ ገደቦች ፡ አሉባቸው ።

በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕገ ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በደረጃ ፡ ወይም ፡ በደመወዝ ፡
ዝቅ ፡ ወዳለ ፡ ሥፍራ ፡ ተዛውሮ ፡ እንዲሠራ ፡ አይገደድም ፤ አዲሱም ፡ ሥራ ፡ ሠራተ
ኛው ፡ ከተቀጠረበት ፡ ሥራ ፡ ይበልጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ ያለው ፡ እንደሆን ፡
ይህን ፡ ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።⁴⁹ ይህን ፡ አነጋገር ፡ በቀጥታ ፡ ከወ
ሰድነው ፡ የችሎታ ፡ ማጣት ፡ ከሥራ ፡ ለማሰናበት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ በመሆኑ ።⁵⁰ አንድ ፡
አሠሪ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ የቀጠረውን ፡ ከፍተኛ ፡ ሜካኒክ ፡ በችሎታ ፡ ማጣት ፡ የተ
ነሳ ፡ ከሥራ ፡ ሊያሰናብተው ፡ ይችላል ፡ እንጂ ፡ ወደ ፡ ዝቅተኛ ፡ ሥፍራ ፡ ማለትም ፡
ወደ ፡ ረዳት ፡ ሜካኒክነት ፡ በአነስተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ሊያዛውረው ፡ አይችልም ፡ ማለት ፡
ነው ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ሠራተኛውን ፡ በተዘዋዋሪ ፡ መንገድ ፡
በደመወዝና ፡ በደረጃ ፡ ዝቅ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ። እላይ ፡ እንደተነገረው ፡ ሠራተ
ኛው ፡ በሥራ ፡ ችሎታው ፡ ብቁ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ አሠሪው ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ስላለው ፡
ከሥራው ፡ ሊያሰናብተው ፡ ይችላል ። የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠን
ቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ብቻ ፡ ነው ።⁵¹ አስቀድሞ ፡ የተወሰነውም ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡
እንዲሞላ ፡ አስቀድሞ ፡ ያስብበታል ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እንደገና ፡ ይህንኑ ፡ ሠራተኛ ፡
ለዝቅተኛው ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ አዲስ ፡ ሊቀጥረው ፡ ይችላል ። ስለዚህ ፡ አንድ ፡ ሠራተ
ኛን ፡ ዝቅተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ወደሚያስጥ ፡ ሥራ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የሚያዘዘው ፡ ሕግ ፡
ፍጹም ፡ ሳይሆን ፡ አሠሪው ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮችን ፡ አስቀድሞ ፡ እንዲፈጽም ፡ ያደር
ገዋል ። እንደዚሁም ፡ የተቀጠረው ፡ ሠራተኛ ፡ ለሥራው ፡ በችሎታ ፡ ማነስ ፡ ብቁ ፡
ሆኖ ፡ አለመገኘቱን ፡ ማሳየት ፡ እና ፡ ፈቃዱ ፡ ከሆነ ፡ ይኸው ፡ ሠራተኛ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡
እንዲፈልግ ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ናቸው ።

የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ ቀጥታ ፡ ትርጉም ፡ የሚያስከትለው ፡ ሌላው ፡
ውጤት ፡ ደግሞ ፡ አንድ ፡ ረዳት ፡ ሜካኒክ ፡ የዋናውን ፡ ሜካኒክ ፡ ሥራ ፡ ለአንድ ፡
ሰዓት ፡ ያህል ፡ እንኳን ፡ ቢሠራ ፡ ለዚያው ፡ ለሠራበት ፡ ለአንድ ፡ ሰዓት ፡ ጊዜ ፡ የሚ
ደርሰውን ፡ የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ሊያገኝ ፡ ይገባዋል ፡ ማለት ፡ ነው ።

በሥራ ፡ ላይ ፡ ሲውል ፡ ይህ ፡ የቃል ፡ በቃል ፡ ትርጉም ፡ ፍች ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።
ከጥቂት ፡ ኩባንያዎች ፡ በስተቀር ፡ ሌሎቹ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ምን ፡ ሥራ ፡ እንደሚ
ሠራ ፡ አለመግለጻቸውን ፤ በሂሳብ ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ታላቅ ፡ ችግር ፡ እና ፡
ለጊዜው ፡ ወይም ፡ ለዘለቄታው ፡ በማዛወር ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ልዩነት ፡ ይህ ፡ ዓይ
ነቱ ፡ አተረጓጎም ፡ አይገነዘበውም ። ምናልባትም ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ ወደ ፡
ዝቅተኛ ፡ ቦታ ፡ ተዛውሮ ፡ ከሠራ ፡ የመጀመሪያውን ፡ ከፍተኛውን ፡ ደመወዙን ፡
እንዳያጣና ፡ ወደ ፡ ዝቅተኛም ፡ ሥፍራ ፡ ተለውጦ ፡ ለጊዜው ፡ ሲሰራ ፡ አሠሪው ፡
ከፍተኛውን ፡ ደመወዝ ፡ እንዳይከለክለው ፡ የሠራተኛው ፡ መብት ፡ መጠበቅ ፡ ይገ

49. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፳፮ ።
50. በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፰ ፡ (፪) ፡ መሠረት ፡ ከሥራ ፡ ማስወጣት ፡ የሚቻለው ፡ ሠራተኛው ፡
በቂ ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ትጋት ፡ የማያዋጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በበቂ
ምክንያት ፡ ነው ።
51. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸ ፡ እና ፡ ፪ሺ፳፻፸፩ ።

ባው : ይሆናል ። ይሁን : እንጂ : ሕገ : በጊዜው : ካለው : የአቀጣጠር : ሁኔታ : ጋር : ሲወዳደር : በከፍተኛ : ደረጃ : ላይ : የሚገኝ : ነው ።

ስለ : ደመወዝ : ጉዳይ : ከተጠየቁት : አስራ : ስድስት : ከባንያዎች : ውስጥ : አንዱ : የደመወዝ : ድልድል : የሚወስነው : በየዓመቱ : በሚደረገው : የደመወዝ : ምርመራ : ላይ : ነው : ብሏል ። አስራ : ሦስቱ : ደግሞ : አንድ : ሠራተኛ : ወደ : ዝቅተኛ : ቦታ : ተዛውሮ : ሲሠራ : ደመወዙን : እንደማይቀንሱበትና : በኋላም : ወደ : ከፍተኛ : ሥፍራ : ሲለወጥ : ከ፲፭ : ቀን : እስከ : አንድ : ዓመት : በሚደርስ : የሙከራ : ጊዜ : በኋላ : የከፍተኛውን : ሥራ : ደመወዝ : እንደሚሰጡት : ተናግረዋል ።

አንድ : ከባንያ : ብቻ : የሕጉን : ቃል : በቃል : ትርጉም : በመከተል : ለጊዜው : ወደከፍተኛ : ሥራ : ተዛውረው : ለሚሠሩ : ሠራተኞቹ : የደመወዝ : ዕድገት : ለዚያው : ለተወሰነው : ጊዜ : የሚሰጥ : መሆኑን : አረጋግጧል ።⁵²

ከሥራ : ስለመሰናበት :

ያለበቂ : ምክንያት : ከሥራ : መሰናበት : በአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ውስጥ : አብዛኛውን : ጊዜ : የሚቀርብ : አቤቱታ : ነው ።⁵³

የሠራተኛውን : ሁኔታ : ስንመለከት : እንደዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : መፈጠሩ : የሚያስደንቅ : ነገር : አይደለም ። አንድ : ሠራተኛ : ከተቀጠረ : በኋላ : አሠሪው : የዓመት : ፈቃድ : ወይም : የሕመም : ፈቃድ : የከለከለው : እንደሆነ : ከሥራ : ወጥቼ : ሥራ : ፈት : ለመሆን : እችላለሁ : በሚል : ተገቢ : ፍርሀት ።⁵⁴ ለአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ሄዶ : አቤቱታ : ሳያቀርብ : ይቀራል ።⁵⁵ ምናልባትም : የነዚህን : ቀኖች :

52. በተጨማሪም : ይህ : ከባንያ : አንድ : ሠራተኛ : በአንድ : ክፍተኛ : ሥልጣን : (ማዕረግ) ላይ : ለ፴ : ቀናት : የቆየ : እንደሆኑ : ለቦታው : የሚያገኘው : ደመወዝ : ለዘለቄታው : ይሆንና የደመወዙ : ልክ : ቀደም : ሲል : ያገኘው : ወደነበረው : መጠን : እንዳይመለስ : ይደረጋል ።

53. በዚህ : ነገር : (ጉዳይ) ላይ : የተዘጋጀ : እስታትስቲክ : የለም : ባሁኑ : ጊዜ : ካሉትም : መረጃዎች : ማዘጋጀቱ : እጅግ : አዳጋች : ይሆናል ። ከመቶ : ዘጠናው : በሚሆኑት : የክፍሉ : ባለሥልጣኖች : ዘንድ : የአብዛኞች : ጉዳዮች : መዝገባቸው : እንዲዘጋ : ስምምነት አለ ።

54. በማኅበር : ሥራ : ውስጥ : ተካፋይ : ሆነሃል : ብሎ : ከሥራ : ማስወገዱን : ከመከላከል : በስተቀር : አሠሪው : ሠራተኛውን በሥራው ላይ : እንዲያቆይ : ያደርግ : ዘንድ : ሕገ : አያስገድደውም ። ሕገ : የሚያደርገው አሠሪው : ያለ : በቂ : ምክንያት : ሠራተኛውን : ሲያስወግድ : የሚከፍለውን : ገንዘብ መጠን ብቻ : መወሰን : ነው ። (ይግባኝ : ባይ : ጌታቸው : ብርሃኔ : መልስ : ሰጭ : የኢትዮጵያ : ንግድ : ባንክ) (ጠቅላይ : ን/ነ/ፍ/ቤት : ፲፱፻፷፰ : ዓ/ም / የፍትሕ : ብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፪፻፺፭ (፰) (ያልታተመ) የሠራተኞች : ማኅበር : ከሳሽ : የኢትዮጵያ : አየር : መንገድ : ከባንያ : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ ጉዳይ : ቦርድ : ሐምሌ : ፲፩ : ቀን : ፲፱፻፺፮ : ዓ/ም) : የአሠሪና : የሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፰ ። ይህ : ዓይነቱ : ጉዳይ : የመሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታዎች : ደንብ : የሚፈቅድላቸውን መብት : በመጠየቃቸው : ከሥራ : በተወገዱ : ሠራተኞችም : ላይ : ተፈጻሚነት : አለው ። እላይ : በአዲስ : አበባ : የልብስ : ሰፊዎች : ማህበር : እና : በአንድ : የልብስ : ስፌት : ሱቅ : ባለንብረት : መካከል : የተጠቀሰውን : ይመለከቷል : (የአሠሪና : የሠራተኛ : ቦርድ : ሰኔ : ፳፱ : ቀን : ፲፱፻፺፱ : ዓ/ም) ክርክሩ : ያለበት : መዝገብ : ቁጥር : ፳፫ ።

55. አሁንም : የተዘጋጀ : ስታትስቲክ : የለም : ግን : ከፍተኛ : ሥራ : ፈትነት : እንዳለ : የቃል : ጥያቄ : ያቀረብንላቸው : ሰዎች : በሙሉ : ይሰማማሉ ። “ከሠራተኞችም” ውስጥ : አብዛኞቹን : ማስወጣት : ቢያስፈልግ : እነዚህኞቹን : የሚተካ : ለመመልመልም : ሆነ : ለማሰልጠን : ምን : ያህል : ጊዜ : ይፈጅብዎታል? ለሚለው : ጥያቄ : በቀጣሪዎቹ : የተሰጠው : መልስ : ማዕከላዊ : ቀጥር : ፴ : ቀናት : ነበር ። ከተጠየቁት : አንድ : ሦስተኛዎቹ : ከሁለት : ሳምንታት : ያነሰ : ጊዜ ይበቃል : ብለው : መልሰዋል ። ስለ ሠራተኛ : ጉዳይ : በሚከታተለው : በአቀጣጠር : አገልግሎት : ክፍል : የሚመራው : የአዲስ : አበባ : የሠራተኛ : መቅጠሪያ : መ/ቤት : በ፲፱፻፷፰ : ዓ/ም / ቦታ : ሊያገኝላቸው : የቻለው : ከመቶ : ሃያ : ስድስት : ለሚሆኑት : አመልካቾች : ብቻ : ነው ። ይህም : ከዚያ : በፊት : ከነበሩት :

ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ ሲል ፡ የሚያቀርበው ፡ ክርክር ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ መዘዝ ፡ ሊያስ
 ከትልበት ፡ ይችላል ። አንደኛውን ፡ ከሥራ ፡ ጨርሶ ፡ የተሰናበተው ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡
 ምንም ፡ የሚቀርበት ፡ የለም ። በቶሎ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ካላገኘ ፡ በስተቀር ፡ ሥራ ፡ ፈትቶ ፡
 ከመቀመጥ ፡ ጉዳዩን ፡ እፍርድ ፡ ሸንጎ ፡ በማቅረብ ፡ አንድ ፡ ጥቅም ፡ ሊያገኝ ፡
 ይችላል ፡ ይሆናል ።

ሥራ ፡ ማቆምን ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የሥራ ፡ ውሎች፤
 ከሁለት ፡ ይከፍላቸዋል ፤ እነዚህም ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ለተወሰነ ፡ ሥራ ፡ የሚጀ
 ረገጥ ፡ ውሎችና፤⁵⁶ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረገጥ ፡ ውሎች ፡ ናቸው ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ ላልተ
 ደረገጥ ፡ ጊዜ ፡ ለማሠራት ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ሁለት ፡ ታላላቅ ፡
 ግዴታዎችን ፡ መፈጸም ፡ ይኖርበታል ፤ በቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ብዙ
 ውን ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ታቆማለህ ፡ ብሎ ፡ ማስታወቂያ ፡ መስ
 ጠት ፡ አለበት ፤ በተጨማሪም ፡ ሥራውን ፡ ለማቆም ፡ «በቂ ፡ ምክንያት» ፡ የሌ
 ለው ፡ እንደሆነ ፤ ቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ለሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ መልቀቂያ ፡
 ክፍያ ፡ ማድረግ ፡ ወይም ፡ ካሣ ፡ መስጠት ፡ እንዳለበት ፡ ይደነግጋል ። ላልተወ
 ሰነ ፡ ጊዜ ፡ ለመሥራትም ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርገውም ፡ ሠራተኛ ፡
 ማስታወቂያ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡
 ሳይኖረው ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ለማሠራት ፡ የገባውን ፡ ውል ፡ አላድስም ፡ ያለ ፡ እን
 ደሆነ ፡ በቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ አለበት ፡ በመጨ
 ረሻም ፡ ቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ የገባውን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡
 ቀሪ ፡ የሚያደርግ ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡
 ለማናቸውም ፡ ጉዳይ ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፤ አለበት ፡ ይላል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በቍጥር ፡
 ፪ሺ ፡ ፭፻፸፰ ፡ መሠረት ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ ለማቆም ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡
 ያቀረበ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተጠቀሱት ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።
 ቍጥር ፡ ፪ሺ ፡ ፭፻፸፫ ፡ ስለካሣ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ ሲናገር ፡ እንዲህ ፡ ይላል ፡
 “አሠሪው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ አላድስም ፡ በማለት ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡
 በግልጽ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡ እንደሆነ ፡ ሠራተኛው ፡
 ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው” ።

አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ጊዜው ፡ ያለፈ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውልን ፡ አላድስም ፡
 በሚል ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ፡ ብለው ፡ ቢከራከሩም ፤ “ውሉን ፡
 አለማደስ” ፡ የሚለው ፡ ሐረግ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎች ፡ በዚህ ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡
 በሚገኘው ፡ “ውል” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ እንደሚጠቃለሉ ፡ ግልጽ ፡ አድ
 ርጎ ፡ የሚያሳይ ፡ ይመስላል ። ያልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ ባንደኛው ፡ ወገን ፡ ቀሪ ፡
 ካልሆነ ፤ መታደስ ፡ ሳያስፈልገው ፡ እንዲሁ ፡ እንደጸና ፡ ይቆያል ። በተጨማሪ ፡
 አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ “ውሉን ፡ አለማደስ” ፡ የሚለው ፡ ሐረግ ፡ የሚመለከተው ፡
 ውሉን ፡ ለማደስ ፡ ወይም ፡ ለማራዘም ፡ በግልጽ ፡ ለሠራተኛው ፡ ምርጫ ፡ የሚ
 ሰጡትን ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎችን ፡ ብቻ ፡ እንደሆነ ፡ ይናገራሉ ። ነገር ፡ ግን ፡
 በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ ክርክር ፡ የሚደግፍ ፡ ምንም ፡ ቃል ፡
 የለም ። ስለዚህም ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜም ፡ ሆነ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የገባውን ፡

ዓመታት ፡ ጋር ፡ ሲተያይ ፡ ጥሩ ፡ መሻሻል ፡ ነው ። ለሚኒስትሩ ፡ የቀረበ ፡ ዓመታዊ ፡ ራፖርት ፡ (የኢትዮ
 ጵያ ፡ ጉ.ነ.መ. የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስትር ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡
 ክፍል ፡ ፲፱፻፷፰ ፡ ዓ/ም) ፡ እና ፡ ከዚህ ፡ ክፍል ፡ የተገኙ ፡ ሌሎች ፡ ማስረጃዎች ።

56. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቍጥር ፡ ፪ሺ፭፻፷፯ ።

ውል : አሠራው : በሚያቆምበት : ወይም : አላድስም : በሚልበት : ጊዜ : ሁሉ : ለሠራተኛው : ካሣ : እንዲከፈል : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፸፫ : ያስገድደዋል ።

በቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፸፬ : ላይ : የተመለከተው : የኪሣራው : ልክ : አወሳሰን : ግልጽ : ባለመሆኑ : በቅን : ልቦና : ለሚያሰራው : አሠራ : እንኳን : ለሠራተኛው : የሚያደርሰውን : የኪሣራ : ልክ : ለማሰብ : በጣም : ያዳግተዋል ።⁵⁷ እንዲያውም : ራሱ : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : ጉዳዩን : ዳኞች : ይወስኑታል : ይላል ።⁵⁸ ምንም : እንኳን : በዚህ : አኳያ : የተገኘ : መረጃ : ባይኖርም : እንደዚህ : ዓይነቱ : ከባድ : ሥራ : ወደ : ብዙ : የፍትሕ : ጉድለትና : አስፈላጊ : ወዳልሆኑ : ክሶች : ማምራቱ : የማያጠራጥር : ነው ። የሆነ : ሆኖ ፤ ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : የሂሳቡን : አሠራር : በጣም : አቅሎታል ፤ ከአንድ : ዓመት : በላይ : ሲሠራ : ቆይቶ : ከሥራ : ለሚሠናበት : ሠራተኛ : የሚከፈለው : ካሣ : ከአንድ : ዓመት : በላይ : አከታትሎ : ለሠራበት : ጊዜ : ከዚህ : በላይ : ለአንድ : ዓመት : አገልግሎት : በተወሰነው : ካሣ : ላይ : ለያንዳንዱ : ዓመት : አገልግሎት : በተጨማሪ : ሃያ : አምስት : በመቶ : (፳፮%) : እየታከለበት : ይከፈለዋል : ይላል ።⁵⁹ ምንም : እንኳን : የዚህ : ደንብ : ቁጥር : በፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺህ ፭፻፸፫ : እና : ፪ሺህ ፭፻፸፬ : ፈንታ : የተተካ : ቢሆንም ።⁶⁰ ከአንድ : ዓመት : ያነሰ : አገልግሎት : ላለው : ሰው : ስለሚገባው : ካሣ : ሳያወሳ : ያልፈዋል ። በፍትህ : ብሔሩ : ሕግ : ውስጥ : የተጠቀሰው : ውሉን : አለማደስ : ስለሚያስከትለው : ውጤትም : በደንቡ : ውስጥ : የተነገረ : እንዳችም : ነገር : የለም ። እነዚህ : የዚህ : ደንብ : ድንጋጌዎች : ተፈጻሚነት : የሚኖራቸው : ለሠራተኛው : የተሻለ : ጥቅም : በሚሰጡበት : ጊዜ : ብቻ : ስለ : ሆነና : ማናቸውንም : ሌላ : የተሻለ : ጥቅም : በዚህ : ደንብ : ለመቀነስ : ስለማይቻል : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : ድንጋጌዎች : የበላይነት : ያላቸው : ይመስላል ።⁶¹

የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድና : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : ከአንድ : ዓመት : ያነሰ : አገልግሎት : ላለው : ሠራተኛ : ስለሚከፈለው : አበል : ጉዳይ : የተለያየ : አስተያየት : ሰጥተዋል ። ፍርድ : ቤቱ : ከፍ : ብሎ : የተመለከተውን : ምክንያት : በመስጠት : ካሣውን : በፍትህ : ብሔር : ሕግ : መሠረት : ወስኖ

57. “የዚህን : ተገቢ : የሆነውን : የኪሣራ : ገንዘብ : ለመወሰን : የሠራተኛውን : የአገልግሎት : ጊዜና : የሥራውን : ዓይነት : የሚያስወቅሱትንም : ጥፋቶች : ከባድነት : የሥራ : ማካሄጃውን : ገንዘብ : ሁኔታና : አስፈላጊ : የሆኑትን : ማናቸውንም : ግልጽ : ሁኔታዎች : ሁሉ : ዳኞች : ይመረምራሉ ። ኪሣራውም : ሠራተኛው : ባለፈው : ሦስት : ወር : ከተቀበለው : ደመወዝ : ሲበልጥ : አይችልም ።” የፍትህ-ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፸፬ ።

58. እላይ : የፍትህ-ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፸፬ : (፩) : “የኪሣራውን : ገንዘብ : ለመወሰን : —ዳኞቹ— ይመረምራሉ ።” የሚለውን : ይመለከታል ።

59. የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : ቁጥር : ፱ : የገንዘቡ : ልክ : ግፋ : ቢል : ለየቀኑ : ከሚደርሰው : የደመወዙ : አማካይ : ቁጥር : ፻፹ : ጊዜ : አይበልጥም : ይላል ።

60. እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፴፩ : የተጠቀሰውንና : የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : ቁጥር : ፱(፫)ን : ይመለከታል ።

61. ምንም : እንኳን : በ፲፱፻፺፯ : ዓ.ም. : ስለሠራተኞች : መሠረታዊ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ቁጥር : ፱ : ንዑስ : ቁጥር : ፫ : “ይህ : አንቀጽ : ፱ : ፲፱፻፺፱ : ዓ.ም. : በወጣው : የፍትህ : ብሔር : ሕግ : በቁጥር : ፪ሺ፭፻፸፫ : ፪ሺ፭፻፸፬ : በተመለከቱት : ሁኔታዎች : ፈንታ : ተተክቷል ።” ቢልም : ይህ : አንቀጽ : ሙሉ : በሙሉ : በሥራ : ላይ : ሲውል : አይችልም ፤ ምክንያቱም : ዋናው : አዋጅም : (አዋጅ : ፪፻፲) : ሆነ : ወይም : ድንጋጌዎቹ : (አንቀጽ : ፲) : የሚሉት : ድንጋጌዎቹ : ለሠራተኞች : ይበልጥ : ተሰማሚ : በሆኑት : የፍትህ : ብሔር : ቁጥሮች : አማካይነት : ለሠራተኞች : የተሰጡትን : መብቶች : ሊነፍጉ : አይችሉም : ነው ። ከግርጌ : ማስታወሻ : ቁጥር : ፳፮ : ጋር : አወዳድር ።

ታል ። ቦርዱ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔሩን ፡ ሕግ ፡ ወደጎን ፡ ትቶ ፡ የአንድ ፡ ወር ፡ ደመወዙን ፡ ሂሳብ ፡ በይኖለታል ።⁶² በሁለቱም ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ ደንቡ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ ላገለገለ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ በመሰናበቱ ፡ የሚሰጠውን ፡ የኪሣራ ፡ መብት ፡ አለመንፈጉን ፡ መገንዘብ ፡ ያስፈልጋል ።

ሠራተኛው ፡ ለብዙ ፡ ጊዜ ፡ ተቀጥሮ ፡ እንደሆነ ፡ የአገልግሎት ፡ ዘመን ፡ የሚታሰበው ፡ በመጨረሻ ፡ ከተቀጠረበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ።⁶³ ሲሆን ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ካለ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜውም ፡ እንደ ፡ አገልግሎት ፡ ዘመን ፡ ይቆጠርለታል ።⁶⁴

በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ ትርጉሙ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶችንና ፡ ቦርዱን ፡ ሲያስቸግር ፡ የኖረ ፡ አከራካሪ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ። የፍትሕ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ ለማብራራት ፡ ትንሽ ፡ ሙከራ ፡ ያደርጋል ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፮ ፡ ከውሉ ፡ ዓይነት ፡ የተነሳ ፡ ውሉ ፡ እንዲታደስ ፡ ወይም ፡ እንዲራዘም ፡ ባሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለአእምሮ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ባልተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይቆጠራል ፡ ይላል ።⁶⁵ እንዲሁም ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ የሚፈለገውን ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀቶችን ፡ ቅን ፡ ሕሊና ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ትክክለኛነቱን ፡ ወይም ፡ ፈጣንነቱን ፡ በሥራው ፡ ያላሳየ ፡ እንደሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይገመታል ። ይላል ።⁶⁶ ይሁን ፡ እንጂ ፤ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ ሠራተኛው ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ያለውን ፡ የግል ፡ ጠብና ፡ የሻከረ ፡ ግንኙነት ፡ አይጨምርም ፡ ሲል ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ወስኖአል ።⁶⁷ የሠራተኛው ፡ ችሎታ ፡ የሚታየው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ እንጂ ፡ በራሱ ፡ በሰውዬው ፡ ላይ ፡ አይደለም ። በተጨማሪም ፡ ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንዲቀር ፡ የተደረገ ፡ እንደሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይቆጠራል ።⁶⁸

ከቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፱ ፡ እስከ ፡ ፪ሺህ፳፻፹፪ ፡ ባሉት ፡ ቁጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተዘረዘሩ ፡ ሌሎች ፡ እንደ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚቆጠሩ ፡ “ትክክለኛ ፡ ምክንያቶች” ይገኛሉ ። እነዚህም ፡ እንደበቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚቆጠሩት ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛን ፡ ጉዳይ ፡ መሠረታዊ ፡ ዓላማን ፡ ስለሚጥሱና ፡ በእርግጥ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፸፯ ፡

62. የሱርቫራ ፡ ጅሱፒ ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ ጋሻው ፡ በዛ ፡ ዘርፉ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (ጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍ/ቤት ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም). በኢትዮጵያ ፡ የሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾልዩም ፡ ፫ ፡ ገጽ ፡ ፴፪ ፡ ላይ ፡ የወጣውን ነገር ፡ በልብስ ፡ ስፌት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበርና ፡ በአንድ ፡ የልብስ ፡ ስፌት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ መካከል ፡ ከነበረው ፡ ክርክር ፡ ጋር ፡ ያወዳድሯል ። (የኋላኛው ፡ ክርክር ፡ በሚያዝያ ፡ ፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ ውሳኔ ፡ የተሰጠበት ፡ ነው) ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፪ ።
63. የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ቦርድ ፡ ሚያዝያ ፡ ፳፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ. ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ ግን ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽነትና ፡ የአንድ ፡ ተዋዋይ ፡ ተከላሽነት ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሰኔ ፡ ፳፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ ዓ. ም) የቀረበውን ፡ ክርክር ፡ ይመለከታል ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳፪ ።
64. ከዚያው ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የመድኃኒት ፡ ቤት ፡ (የፋርማሲ) ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ ታህሣሥ ፡ ፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፷፮ ፡ ዓ. ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳፯ ።
65. የፍትሕብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፩) ።
66. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፪) ።
67. የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የአንድ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፳፫ ፡ የተጠቀሰ ።
68. የፍትሕብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፸፮ ፡ (፫) ።

ላይ : የተመለከተው : ጠቅላላ : መግለጫ : ስለሚሰማቸው : ነው : እነሱም : ስለ : ቁጥር : ፪ሺህ : ፳፻፹፫ : በምንነጋገርበት : ጊዜ : በሰፊው : ይተነተናሉ ።

ከዚህ : በተረፈ : ፍርድ : ቤቶችና : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : በርድ : በሚቀርብላቸው : በእያንዳንዱ ጉዳይ : ውስጥ : በቂ : ምክንያት : መኖርና : አለመኖሩን : ጥቂቶቹን : የሕግ : መመሪያዎች : በመከተል : ይወሰናሉ ። ከዚህ : ቀጥሎ : እንደዚህ : ዓይነቱ : ውሳኔ : ስለተደረገባቸው : ሁኔታዎች : እንነጋገራለን ።

ከሁሉም : የሚያስደንቀው : ከሥራው : ጋር : በተያያዘ : ምክንያት : የደረሰበት : ሕመምና : ጉዳት : ሠራተኛውን : ከሥራ : ለማስወገድ : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : መገኘቱ : ነው ። አንድ : ሠራተኛ : ከሥራው : ጋር : በተያያዘ : ምክንያት : ቢታመምና : በዚያው : የተነሳ : ሥራውን : ለመቀጠል : ችሎታ : ቢያንሰው ፤ ምንም : እንኳን : በሌላ : ሥራ : በዚያው : ኩባንያ : ውስጥ : ሊያገለግል : ቢችልም : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : የሠራተኛውን : የሥራ : ችሎታ : መቀነስ : ከሥራ : የሚያስወግደው : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : አግኝቶታል ።⁶⁹ እንደዚህ : ዓይነቱን : ውጤት : ተገቢ : ነው : ብሎ : ለመናገር : የሚያስደፍረው : በዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : ውሉን : ለማራዘም : በቂ : ምክንያት : ይኖራል : ብሎ : ለመገመት : ስለሚያዳግት : ነው ።⁷⁰ በርግጥ ፤ ምንም : እንኳን : በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፹፫ : መሠረት : በሽታ : ውሉን : ለማፍረስ : ትክክለኛ : ምክንያት : ባይሆንም ፤ በሽታ : አንዳንድ : ጊዜ : እንደበቂ : ምክንያት : ሊቆጠር : መቻሉን : ከዚህ : ቁጥር : እንረዳለን ። ይሁን : እንጂ : ሠራተኛው : ከታመመም : በኋላ : ሥራ : ሊሠራ : ስለሚችል : በቂ : ምክንያት : መኖርና : አለመኖሩ : የሚታየው : በአነስተኛ : ደመወዝም : ቢሆን : ሠራተኛውን : ወደ ሌላ : ቦታ : አዛውሮ : ለማሠራት : በሚታሰብበት : ጊዜ : ብቻ : ይሆናል ።⁷¹

በመደጋገም : ከሥራ : መቅረት : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሰናበት : እንደ በቂ : ምክንያት : ሊቆጠር : የሚችል : ይመስላል ። ነገር : ግን የከፍተኛው : ፍርድ : ቤት : አንድ : ሠራተኛ : ከሥራ : ደጋግሞ : በመቅረቱ : የደመወዙ : መቆረጥ : በቂ : ቅጣት : ስለሆነ : ከሥራ : መወገድ : አይገባውም : ሲል : ከሥራ : ያለፈቃድ : መቅረትን : እንደበቂ : ምክንያት : ሳይቆጥር : የአንድን : አውራጃ : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : አጽድቆታል ።⁷²

በቁጥር : ፪ሺህ : ፳፻፳፭ : የተነገረውን : ሠራተኛው : የአሠሪውን : ትዕዛዝ : መቀበል : አለበት : ከሚለው : ድንጋጌ : ጋር : ስናስተያየው ፤ አንድ : ሠራተኛ : የአሠሪውን : ትዕዛዝ : አልቀበልም : ቢል : ከሥራ : ለመወገድ : በቂ : ምክንያት : ይኖራል ። ለማለት : እንችላለን ። አንድ : ሠራተኛ : በደመወዝና : በደረጃ : ልዩነት : ሳይደረግበት : ወደ : ሌላው : ሥፍራ : ተዛውረህ : ሥራ : ሲባል : እምቢ : ማለቱ : ከሥራ : የሚያስወግደው : በቂ : ምክንያት : ሆኖ : ተገኝቷል ።⁷³ ይሁን : እንጂ : ከአሠሪው :

69. ይትባረክ : ነጋሽ : ይግባኝ : ባይ : የአሰብ : የነጻጅ : ማጣሪያ : መልስ : ሰጭ : (የጠቅላይ : ን/ነ/ፍ/ቤት : ፲፱፻፶፱ : ዓ/ም : የፍትሐብሔር : ይግባኝ : ቁጥር : ፳፻፺፫ - ፶፱) : (ያልታተመ) ።
70. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፳፻፸፭ : ንዑስ : ቁጥር : ፩ን : ይመለከቷል ።
71. እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፬ : የተጠቀሰውን : ማብራሪያ : ይመለከቷል ።
72. ተገኝ : ወልደ : ኪሮስ : ይግባኝ : ባይ : የኢትዮጵያ : ቃጫ : ፋብሪካ : ሥራ : አስኪያጅ : መልስ : ሰጭ : የከፍተኛው : ፍ/ቤት : ፲፱፻፳፮ : ዓ/ም : የፍትሐ : ብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፳፻፴፫/፳) : (ያልታተመ) ።
73. የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ሠራተኞች : ማህበር : ከላሽ : የአንድ : የልብስ : ንጽህና : መስጫ : ባለቤት : ተከላሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፵፰ : የተጠቀሰ ።

ጋር : ሃያ : ደቂቃ : የፈጀ : ክርክር : ማድረግ : እምቢ : እንደማለት : ተቆጥሮ : በቂ ምክንያት : ሊሆን : አይገባውም : ተብሏል ።⁷⁴ አሠሪው : ሠራተኞቹን : በዚህ : አኳኋን : እራሱ : ሊደለድላቸው : ወሰን : የሌለበት : መብት : ስላለው : ሠራተኛውን : ከሥራው : እንዲለቅ : የሚያደርገው : በፍትሐ : ብሔር : ሕገ : የታቀደ : “ዘዴ” አይደለም ።⁷⁵ ይሁን : እንጂ : ጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : እምቢታው : ትክክለኛ : ከሆነ : በእምቢተኝነት : ራሱ : ብቻ : ከሥራ : የመወገድ : በቂ : ምክንያት : ሊሆን : አይችልም : ብሎ : ወስኖአል ።⁷⁶ እምቢታው : ትክክለኛ : መሆን : ወይም : አለመሆኑን : የመወሰኑ : ጉዳይ : ግን : የፍርድ : ቤቱ : ነው ።

ሥራው : እንደ : ሕንፃ : ሥራ : ዓይነት : ሆኖ : ለጊዜው : ብቻ : የሚቆይ : ከሆነና : ሠራተኞችም : የተቀጠሩት : ይህንኑ : በመገንዘብ : ሲሆን : የሥራው : ማለቅ : ራሱ : በቂ : ማስጠንቀቂያና : ውሉን : ላለማደስ : በቂ : ምክንያት : ስለሆነ ፤ ካሳ : ሲያገኙ : አይገባቸውም : ብሎ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ቦርድ : በይኖአል ።⁷⁷ ይህም : ብያኔ ፤ የተወሰነ : ሥራን : ለመፈጸም : ለተደረገ : ውል : በስምምነት : የሆነው : ሥራ : ከተፈጸመ : ማናቸውም : ማስታወቂያ : አስፈላጊ : አይደለም : ከሚለውና ።⁷⁸ ውሉ : እንዲታደስ : ለአእምሮ : በቂ : የሆነ : ምክንያት : ባልተገኘ : ጊዜ : አሠሪው : የወሰነው : ውሳኔ : በቂ : ምክንያት : እንዳለው : ሆኖ : ይገመታል : ከሚለው ።⁷⁹ የፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : ድንጋጌ : ጋር : ይሰማማል ።

ይሁን : እንጂ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : አንድ : የሕንፃ : ሠራተኛ : ማስጠንቀቂያና : ከሥራ : ሲሰናበት : ካሳ : ይገባው : ወይም : አይገባው : እንደሆነ : ለመወሰን : የአገልግሎት : ዘመን : ርዝመትን : የመሰለውን : የሥራውን : ጠቅላላ : አካባቢ : ከአንድ : ቦታ : ወደ : ሌላ : ቦታ : እየተዘዋወረ : ከአሠሪው : ጋር : ሠርቶ : እንደሆነ : እና : የመሳሰሉትን : ሁኔታዎች : ሁሉ : አስቀድሞ : የሚመረምር : መሆኑን : አስታውቋል ።⁸⁰ ይህ : አሠሪ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ከሚደነግገው : በላይ : ይሄዳል ። የአገልግሎት : ዘመን : መጠን : አንድ : ሠራተኛ : ተደጋግሞ : የተቀጠረበት : ጊዜ : ብዛትና : የመሳሰሉት : ሁኔታዎች : ውሉ : እንዲታደስ : አስፈላጊ : ሲያደርጉት : የሚችሉ : ከሆነ : በቂ : ምክንያት : ሊኖር : አይችልም : ማለት : ነው ። በእንደዚህ : ዓይነት : ሁኔታ : በፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ከሥራ : የመወገድ : ካሳን : እንዲከፍል : ሲያደርግ : ውሉ : የተወሰነ : ጊዜ : የሚቆይ : በመሆኑ : ግን : አስቀድሞ : አሠሪው : ማስጠንቀቂያ : እንዲሰጥ : አያስገድደውም ። እንደዚህም : ሆኖ : አንድ :

74. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የድርጅቱ : ሥራ : አስኪያጅ : ተከሳሽ : እላይ : በማስታወሻ ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ ።
 75. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የማመላለሻ : ኩባንያ : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ) : ሰኔ : ፲፫ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ/ም) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : መዝገብ : ቁጥር : ፳፮ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፸፯ : እንዴት : እንደተተረጎመ : ያመለክታል ።
 76. ራስ : ሆቴል : ይግባኝ : ባይ : ተፈራ : መኰንን : መልስ : ሰጭ : (የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍ/ቤት) : ፲፱፻፶፬ : ዓ/ም : የፍትሐብሔር : ይግባኝ : መዝገብ : ቁጥር : ፪፻፳፩/፶፬ : ዓ/ም (ያልታተመ) ።
 77. የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : የሕንፃ : ሥራ : ድርጅት : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ጥር : ፳ : ፲፱፻፶፬ ዓ/ም) : የፋይል : ቁጥር : ፲፮ : የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : የሕንፃ : ሥራ : ድርጅት : ተከሳሽ : (የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ግንቦት : ፬ : ቀን : ፲፱፻፶፬ : ዓ/ም) : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፲፮ ።
 78. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪፲፭፻፸፯ ።
 79. ከዚያው : ቁጥር : ፪፲፭፻፸፮ (፩) ።
 80. የሠራተኛ : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የሥራ : ተቋራጭ : ተከሳሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፫ : የተጠቀሰ ።

የሕንፃ : ሥራ : ተቋራጭ : የሆነ : አሠሪ : የያዘውን : ጨርሶ : ሌላ : ሥራ : በሚያጣ
በት : ጊዜ : ሠራተኛው : የሚሠራው : ሥራ : በቅን : ልቦና : ቀሪ : እንደተደረገ :
ወይም : ደግሞ : ውሉ : እንዲታደስ : ለአእምሮ : በቂ : ምክንያት : አልተገኘም :
ተብሎ : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሰናበት : ሁለት : በቂ : ምክንያቶች : እንዳ
ለው : ይቆጠራል ።

ከተጠየቁት : አሠሪዎች : ፳፮ : በመቶው : (፳፮%) : የንግድ : ሥራቸው : ሲቀዘ
ቅዝ : ሠራተኞችን : የሚያስወጡ : መሆናቸውን : ገልጸዋል።⁸¹ ይህም : ምክንያት :
ማለትም : የንግድ : ሥራ : መቀዝቀዝ : ሠራተኛን : ለማስወጣት : እንደበቂ : ምክንያት :
ይቆጠር : ይሆን : ወይ : የሚለው : ጥያቄ : ለብዙ : ቀጣሪዎች : በጣም : አሳሳቢ :
ይሆናል ። ንግድ : በቀዘቀዘበት : ጊዜ : ሠራተኛን : ማሰናበት : ሠራተኛው : የሚ
ሠራው : ሥራ : በቅን : ልቦና : እንደቀረ : ተቆጥሮ : በቂ : ምክንያት : ይኖራል ።
ወይም : ደግሞ : የንግድ : መቀዝቀዝ : በእንዲሁትሪው : ውስጥ : እየተደጋገመ :
የሚመጣ : ጉዳይ : ነው : ካልን : ውሉን : ለማራዘም : ለአእምሮ : በቂ : ምክንያት :
አልተገኘምና : እንደበቂ : ምክንያት : ይቆጠራል : በማለት : ለመከራከር : ይቻል :
ይሆናል ። የብይኑን : ምክንያት : ባለመግለጽ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ :
በዚህ : ምክንያት : ከሥራ : ለተሰናበተ : ሠራተኛ : በካሳና : በማስጠንቀቂያ :
ፈንታ : የገንዘብ : ክፍያ : እንዲደረግለት : ወስኖለታል።⁸² ምንም : እንኳን : አሠሪው :
በመክሰር : አደጋ : ላይ : ሊወድቅ : ቢችልም : በፍጹም : ለመክፈል : ያለመቻሉን :
ካላረጋገጠ : በስተቀር : ለሠራተኛው : የማስጠንቀቂያ : ጊዜ : እንዲሰጠው : ከሥራ :
የተሰናበተበትን : ካሳ : እንዲከፍለው : ይገደዳል።⁸³ እነዚህ : ውሳኔዎች : ከአሠ
ሪው : ይልቅ : ሠራተኛውን : ካልታሰቡ : ወይም : ለመግታት : ከአቅም : በላይ :
ከሆኑ : አጋጣሚዎች : ለመከላከል : የታቀዱ : ይመስላሉ ።

ለመጀመሪያ : ጊዜ : ሲታዩ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ :
እና : ፪ሺህ፳፻፹፫ : ድንጋጌዎች : ከቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፫ : ድንጋጌዎች : ጋር : ያላቸው :
ልዩነት : በጣም : ትንሽ : ነው ። የቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ : የእንግሊዝኛው : ቅጽ :
አሠሪው : ወይም : ሠራተኛው : ውሉን : ለማፍረስ : በቂ : ምክንያት : ካለው : ማስ
ጠንቀቂያ : ሳይሰጥ : የሥራውን : ውል : ወዲያውኑ : “ቀሪ” : ለማድረግ : ይችላል :
ይላል ። በሚገባ : የተመረመረ : እንደሆነ : ግን : ይህ : መመሳሰል : ሊያሳስት : የሚ
ችል : ሆኖ : በሁለቱ : ቁጥሮች : መካከል : ያለው : ዋናው : ልዩነት : ቁጥር :
፪ሺህ፳፻፹፫ : ውሉን : ያለ : በቂ : ምክንያት : (በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ : እንደተገለጸው) :
ሲፈርስ : አሠሪውም : ሆነ : ሠራተኛው : ካሳ : ለማግኘት : ይችላል : ማለቱ : ነው ።
ሁለተኛው : ዋናው : ልዩነት : ደግሞ : “በቂ : ምክንያት” : በቁጥር : ፪ሺህ፳፻፸፰ :
ሥር : በጠባቡ : የተገለጸ : መሆኑ : ነው ። ምናልባት : ደግሞ : ከሁሉ : የበለጠው :
ትልቁ : ልዩነት : ያለው : ውሉን : ቀሪ : ለማድረግ : “በቂ : ምክንያት” : በማይኖር

81. N = 23 ። የሚገቡዎትን : ማስረጃዎች : ስላሉ : ብዙውን : ጊዜ : የመቶው : ስሌታችን : በ፳፬ቱ :
ኩባንያዎች : ሁሉ : ላይ : የተመሠረተ : አይደለም ። የተወሰደው : ቁጥር : ከ፳፬ : ያነሰ : የሆነ : እንደ
ሆነና : ማንሱም : በጽሑፉ : ላይ : ግልጽ : ካልሆነ : እንደ : (100%) : መቶ : እኩያ : ተደርጎ : የተ
ወሰደው : ቁጥር : ይገለጻል ።

82. የልብስ : ስፊት : ሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : አንድ : የልብስ : ስፊት : መደብር : ባለንብረት : ተከ
ሳሽ : እላይ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፳፪ : የተጠቀሰ ።

83. የሠራተኞች : ማህበር : ከሳሽ : የመርከብ : ኩባንያ : ተከሳሽ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ :
የካቲት : ፫ : ቀን : ፲፱፻፶፰ : ዓ.ም : የአሠሪና : የሠራተኛ : ክርክሮች : የፋይል : ቁጥር : ፲፪ ።

በት : ጊዜ : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፫ : ውል : አፍራሹ : በተዋዋዩ : ላይ : ላደረሰበት : ጉዳት : ሁሉ : ኪሣራ : መክፈል : አለበት : ማለቱ : ነው ።

በፍትሕ : ብሔሩ : ሕግ : በአንግሊዝኛው : ትርጉም : ውስጥ : በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፫ : ውስጥ : በሚገኘው : “በቂ : ምክንያት :” እና : በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፰ : ውስጥ : በሚገኘው : “ትክክለኛ : ምክንያት” : መካከል : ምንም : ልዩነት : የለም ። ይሁን : እንጂ : ሕጉ : በመጀመሪያ : ጊዜ : የረቀቀበት : የፈረንሳይኛው : ቅጂና : መደበኛ : የሆነው : የአማርኛው : ትርጉም : በዚህ : ጉዳይ : ሊረዱን : ይችላሉ ።⁸⁴ በቂ : ምክንያት : ለሚለው : ሐረግ : የቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፫ : እና : ፪ሺ፭፻፹፰ : የአማርኛውና : የፈረንሳይኛው : ክፍሎች : የተለያዩ : ቃላት : ይዘዋል ። በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፫ : የተጠቀሰው : “በቂ : ምክንያት” : በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፰ : ሥር : ለተዘረዘሩት : ሁኔታዎች : የሚያገለግል : ነው ። በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፰ : የተጠቀሰው : በቂ : “ምክንያት” : (ከዚህ : በኋላ : “ትክክለኛ : ምክንያት” : እየተባለ : የሚጠቀሰው) : የሚያገለግለው : ከቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፱ : እስከ : ፪ሺ፭፻፹፪ : ሥር : ለተጠቀሱት : ሁኔታዎች : ነው ። በዚህም : ጊዜ : ውሉን : በቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፰ : መሠረት : በበቂ : ምክንያት : ለማፍረስ : ይቻላል ።

በፍትሕ : ብሔሩ : ሕግ : ውስጥ : ስለ : ሥራ : ውል : በሚናገረው : ክፍል : ውስጥ : ያለው : አነጋገር : እንደሚያሳየው : “ትክክለኛ : ምክንያት” : የሚለው : አነጋገር : የሚያገለግለው : ከቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፱ : እስከ : ፪ሺ፭፻፹፪ : ሥር : ለተዘረዘሩት : ሁኔታዎች : ብቻ : ይመስላል ። ውሉን : ለማፍረስ : ትክክለኛ : ምክንያት : አለ : የሚባለው : ባንዱ : ወገን : በቂ : የሆነ : ከባድ : የውል : ግዴታን : አለመፈጸም : ሲታይ : ብቻ : ነው ።⁸⁵ አሠሪው : ውሉን : በሚገባ : ሁኔታ : ቀሪ : ለማድረግ : የሚችለው : ሠራተኛው : በራሱ : ጥፋት : መሥራት : የተሳነው : እንደሆነ⁸⁶ ወይም : አሠሪውን : ለመጉዳት : ብቻ : ሲል : በሕግ : በተከለከለ : የሥራ : ማቆም : አድማ : ውስጥ : የገባ : እንደሆነ : ብቻ : ነው ።⁸⁷ በሠራተኛው : በኩል : ደግሞ : አሠሪው : የከሰረ : ወይም : ለመክፈል : ያልቻለ : እንደሆነና : ሠራተኛውም : ስለደመወዙ : ዋስትና : የጠየቃቸው : ማረጋገጫዎች : በቂ : በሆነ : ጊዜ : ውስጥ : ያልተሰጡት : እንደሆነ : ውሉን : ለማፍረስ : ትክክለኛ : ምክንያት : ይኖረዋል ።⁸⁸

84. የፍትሕ : ብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፫ : የፈረንሳይኛው : ቅጂ : እንዲህ : ይላል ። የአማርኛው : ትርጉም : ደግሞ : ቁ : ፪ሺ፭፻፹፫ : ከሥራ : በማሰናበት : ስለሚሰጥ : ኪሣራ : “አሠሪው : ውሉን : ቀሪ : በማድረግ : ወይም : አላድስም : በማለት : ይህን : ውሳኔ : በግልጽ : የሚያረጋግጥ : በቂ : ምክንያት : የሌለው : እንደሆነ : ሠራተኛው : ተገቢ : የሆነ : ኪሣራ : ለማግኘት : መብት : አለው ” ይላል ። የፍትሕ-ብሔር ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፰ : የፈረንሳይኛው : ቅጂ : እንዲህ : ይላል : Indeminté de licenciement. “L’employé a droit à une indeminté equitable, si le patron met fin au contrat ou refuse de le renouveler sans une cause valable qui justifié pleinement cette décision.” የአማርኛው : ትርጉም : ደግሞ ።

ቁ : ፪ሺ፭፻፹፰ ። ስለ : ውሉ : ፈራሽነት ። (፩) : መሠረቱ ። “ለመፍረስ : ትክክለኛ : የሆነ : ምክንያት : የኖረ : እንደሆነ : አሠሪው : ወይም ሠራተኛው ማስጠንቀቂያ ሳይሰጥ : የሥራውን : ውል : ወዲያውኑ : ቀሪ : ለማድረግ : ይችላል” ይላል ። የፍትሕ : ብሔሩን : ሕግ : በመተርጎም : ረገድ : የፈረንሳይኛው : ቅጂ : ሊረዳ : ስለሚችልበት : መንገድ : ጂ : ክሾቹኖቪችን : “በአዋጅ : የወጣ : ሕግ : ትርጉም : (ፍትሕ) : በኢትዮጵያ” : የኢትዮጵያ : የሕግ : መጽሔት : ሹልዩም : ፩ : ፲፱፻፺፮ : ዓ.ም : ገጽ : ፻፫ : ይመለከታል ።

85. የፍትሕ-ብሔር ሕግ : ፪ሺ፭፻፹፱ ።
86. ከዚያው : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፱ ።
87. ከዚያው : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፱ ።
88. ከዚያው : ቁጥር : ፪ሺ፭፻፹፱ ።

በአማርኛውና ፡ በፈረንሳይኛው ፡ ቅጂዎች ፡ መሠረት ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ውስጥ ፡ በሚገኘው ፡ “ውልን ፡ ቀሪ ፡ ማድረግ ፡” በሚለው ፡ ሐረግና ፡ በ፪ሺ፭፻፸፮ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ በተጠቀሰው ፡ “ውልን ፡ ማፍረስ ፡” በሚለው ፡ ሐረግ ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ መኖሩን ፡ በይበልጥ ፡ እንድናውቅ ፡ ይረዱናል ። የሚቆይ በት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ውል ፡ በመሠረቱ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ የፈቀዱትን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ የሚቆይ ፡ ውል ፡ ነው ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ በሕግ ፡ የተወሰነ በት ፡ ምክንያት ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቶቹን ፡ ውሎች ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ በተፈለገ ፡ ጊዜ ወዲያውኑ ፡ ቀሪ ፡ ሊሆኑ ፡ አለመቻላቸውን ፡ ያስረዳናል ። ውሎ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ በዚህ ፡ ፍላጎት ፡ የተወሰነው ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ብቻ ፡ ነው ።

የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልታወቀ ፡ ውል ፡ ላይ ፤ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ የሚያወሳው ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ለሌላው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ የሥራውን ፡ ግንኙነት ፡ (የሥራውን ፡ ውል) ፡ ቀሪ ፡ በሚያደርግበት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ሁኔታ ፡ ግንኙነትን ፡ “ማቋረጥ” ፡ እንጂ ፡ “መፈጸም” ፡ ሊባል ፡ አይችልም ።

ከትክክለኛዎቹ ፡ ምክንያቶች ፡ አንደኛው ፡ በኖረ ፡ ጊዜ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ውል ፡ ያለ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እና ፡ እንደዚሁም ፡ ጥፋተኛው ፡ ሠራተኛው ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ያለ ፡ ካሳ ፡ ውሎን ፡ ማፍረስ ፡ ይቻላል ።⁸⁹ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ ውል ፡ አፍራሽ ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ማናቸውም ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ። ይህም ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለአሠሪው ፡ አስፈላጊውን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ በሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነውን ፡ ውል ፡ ቢያፈርስ ፡ አሠሪው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስ በትን ፡ ኪሣራ ፡ ሁሉ ፡ የሚከፍል ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ያሻል ።

ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ የሚያገለግለው ፤ ውሎ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ከሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ የፈረሰ ፡ እንደሆነ ፡ መሆኑንም ፡ ማስታወስ ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ውሎን ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርገው ፡ አሠሪው ፡ ሲሆን ፡ ያለው ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ እንጂ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ የሠራተኛው ፡ ኪሣራ ፡ ማለትም ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ፋንታ ፡ ደመወዝ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ የሚያገኝ ፡ መሆኑም ፡ መታወቅ ፡ አለበት ። ነገር ፡ ግን ፡ አሠሪው ፡ ውሎን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ ከሌለው ፤ ሠራተኛው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ እና ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ ሥርም ፡ ካሳ ፡ ለማግኘት ፡ የሚችል ፡ ይመስላል ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡ በዚህ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ የሚገኘው ፡ ካሳ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ ሥር ፡ በሚገኘው ፡ ማንኛውም ፡ ኪሣራ ፡ የተቀነሰ ፡ ይሆናል ።

የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ ውል ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ውሎን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ በመስጠት ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ስለሚቻልበት ፡ ሁኔታ ፡ ምንም ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ የለም ። ስለዚህ ፡ የሚወሰደው ፡ ግምት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ችሎታ ፡ ስለሌለ ፡ ሁለቱም ፡ ተዋዋዮች ፡ ውሎ ፡ እስካለቀ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ግዴታቸውን ፡ መፈጸም ፡ ይገባቸዋል ፡ የሚል ፡ መሆን ፡ አለበት ። አንደኛው ፡ ወገን ፡ ውሎን ፡ በሚያፈርስበት ፡ ጊዜ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፹፫ ፡ መሠረት ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ። ይሁን ፡ እንጂ ፤ እንደዚህ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ ከኖረ ፡ በውሎ ፡

89. “የሚያረጋግጥ ፡ ምክንያት ” ፡ ማለት ፡ “በቂ ፡ ምክንያት” ፡ ማለት ፡ ስለሆነ ፡ አሠሪው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፸፫ ፡ መሠረት ፡ ኪሣራ ፡ የመክፈል ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

መሠረት ፡ ካሣ ፡ እንዲከፈልና ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ ቢያስፈልግም ፡ እንኳን ፤ ኪሣራ ፡ መክፈልና ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ሳያስፈልግ ፡ ውሉን ፡ ወዲያ ውኑ ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የውሉ ፡ ሰነድ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ከመሆኑ ፡ በፊት ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ ያስፈልጋል ፡ ቢልም ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፷፻፳፪ ፡ መሠረት ፡ ለሠራተኛው ፡ ያነሰ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጥ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ስለሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ይህንን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ እንዲያከብር ፡ አይገደድም ።

እላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ከሥራ ፡ ሲወገድ ፡ ከሚያገኘው ፡ ካሣና ፡ ከማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜም ፡ ሌላ ፡ ውሉ ፡ ሲቋረጥ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የተጠራቀመ ፡ ያመት ፡ ፈቃዱን ፡⁹⁰ የሥራውን ፡ ዓይነትና ፡ በሥራው ፡ የቆየበትን ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪውን ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ ሠራተኛውም ፡ ሲፈልግ ፡ ስለ ፡ ጠባዩ ፡ የሚገልጽ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ምንጊዜም ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።⁹¹ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የተወገደ ፡ በሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ የሚሳተፍ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ ከተወገደበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሥራው ፡ እስከተመለሰበት ፡ ቀን ፡ ያለውን ፡ ደመወዙን ፡ ሊያገኝ ፡ ይገባዋል ።⁹² በአሠሪው ፡ ፍፁም ፡ የሆነ ፡ ከሥራ ፡ ማስወገድ ፡ ችሎታ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ገደብም ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ሠራተኛን ፡ ከሥራ ፡ ስለማስወገድ ፡ ያለው ፡ ሕግ ፡ የተወሳሰበና ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ መሆኑን ፡ ስናይ ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አለመግባባት ፡ መኖሩ ፡ አያስደንቅም ። የራሱ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ደንብ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ አገልግሎት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ውሉ ፡ ሳይታደስ ፡ ሲቀር ፡ ወይም ፡ ሰውየው ፡ ከሥራው ፡ ሲወገድ ፡ ውጤቱ ፡ ምን ፡ እንደሚሆን ፡ አይገልጽም ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውል ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ ስለማስፈለጉ ፡ ጉዳይ ፡ የተደናገረው ፡ ይመስላል ።⁹³ ወይም ፡ ደግሞ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩን ፡ ሕግ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውሳኔ ፡ ለማሻሻል ፡ አስቦ ፡ ይሆናል ። ስለጉዳዩ ፡ በደምብ ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ክፍል ፡ እንኳን ፡ ግራ ፡ ሲገባው ፡ አሠሪዎች ፡ ቢደናገራቸው ፡ አያስደንቅም ።

ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡⁹⁴ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ ፶፰ ፡ በመቶ ፡ ሕጉ ፡ የሚያዘውን ፡ ሁሉ ፡ መፈጸማቸውን ፡ አረጋግጠዋል ።

90. የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የፋብሪካው ፡ አስተዳደር ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጥቅምት ፡ ፲፬ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ/ም) ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፩ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘት ፡ ስለሚቻልበት ፡ ሁኔታ ፡ የቦርዱ ፡ ውሳኔ ፡ አጠራጣሪ ፡ ይመስላል ። ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ ለሠራ ፡ ሠራተኛ ፡ በዚህ ፡ መጠን ፡ የሚሆን ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ቦርዱ ፡ ፈቅዷል ። የልብስ ፡ ስፈት ፡ ሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የልብስ ፡ ስፈት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ግን ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ የአንድ ፡ ዓመት ፡ አገልግሎት ፡ ካልተፈጸመ ፡ በስተቀር ፡ አይሰጥም ፡ ሲል ፡ ወስኗል ። ከዚያው ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ግንቦት ፡ ፳፱ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ ዓ/ም) ፡ የፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፳ ።

91. የፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፷፻፹፰ ።

92. የአዲስ ፡ አበባ ፡ የልብስ ፡ ስፈታዎች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የልብስ ፡ ስፈት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሚያዝያ ፡ ፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፯ ፡ ዓ/ም) የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክርክሮች ፡ ፋይል ፡ ቁጥር ፡ ፫ ።

93. እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፫ ፡ በተጠቀሰው ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ተከላሽ ፡ እና ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶ ፡ በተጠቀሰው ፡ የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ከሳሽ ፡ የፋብሪካው ፡ አስተዳደር ፡ ተከላሽ ፡ ውስጥ ፡ በተዘዋዋሪ ፡ መንገድ ፡ የተደገፈ ፡ ይመስላል ።

94. ለጥናት ፡ በተመረጡት ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩት ፡ የብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ስለሆነ ፡ የሥራ ፡ ማቆሚያ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ያስፈልጋል ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ መልስ ፡ ሰጭው ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ ሕጉን ፡ መከተሉን ፡ እንጂ ፡ የትኛውን ፡ ሕግ ፡ መሆኑን ፡ አይጠቅስም ። እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ መልስ ፡ የሚያሳዩን ፡ በአሠሪዎች ፡ በኩል ፡ ሕጉን ፡ በጥብቅ ፡ ለመከተል ፡ የሚደረገውን ፡ ትጋት ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነው ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ቸር ፡ ለመሆን ፡ ፈልገው ፡ ሳይሆን ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ በሕጉ ፡ በኩል ፡ የሚያጋጥማቸው ፡ ዋናው ፡ ችግር ፡ ይኸው ፡ በመሆኑ ፡ ነው ። እንዲያውም ፡ በብዙ ፡ ቢሮዎች ፡ ውስጥ ፡ መንግሥት ፡ ስለመሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ያወጣው ፡ መጽሔት ፡ ይገኛል ። ምናልባት ፡ ይህ ፡ መልስ ፡ በጉዳዩ ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ ያለማወቅ ፡ ለመሸፈን ፡ የታቀደ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ከመቶ ፡ አሥራ ፡ ሰባቱ ፡ የሚሆኑት ፡ ድርጅቶች ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ከማድረጋቸው ፡ አስቀድሞ ፡ የሁለት ፡ ወር ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጡ ፡ መሆናቸውን ፡ አረጋግጠዋል ። ከሥራ ፡ ከወጡት ፡ ሠራተኞች ፡ አብዛኛዎቹ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ ይበልጥ ፡ አገልግሎት ፡ አላቸው ፡ ብለን ፡ ብንገምት ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የነበሩት ፡ አብዛኛዎቹ ፡ ክሶች ፡ በእንደዚህ ፡ ዓይነቶቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የቀረቡ ፡ ሲሆኑ ፡ ይህ ፡ መልስ ፡ አሠሪዎቹ ፡ ሕጉን ፡ ለመከተል ፡ ያደረጉትን ፡ ሙከራ ፡ ሊያሳዩን ፡ ይችላል ።

ሁለት ፡ ድርጅቶች ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከመስጠት ፡ ይልቅ ፡ የሦስት ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚሠጡ ፡ መሆናቸውን ፡ ገልጸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ በሕጉ ፡ ያልተጠቀሰ ፡ ቢሆንና ፡ ከማስታወቂያ ፡ እኩል ፡ የሚቆጠር ፡ ባይሆንም ፡ የመጀመሪያው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠበት ፡ ቀን ፡ የማስታወቂያውን ፡ ጊዜ ፡ ይጀምራል ፡ ብሎ ፡ ለመከራከር ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። እነዚህ ፡ ድርጅቶች ፡ ከመጀመሪያው ፡ ማስታወቂያ ፡ በኋላ ፡ ጊዜው ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ሠራተኛውን ፡ አያሰናብቱም ፡ የሚያሰኝ ፡ ነገር ፡ ካለመኖሩም ፡ ሌላ ፤ ማስጠንቀቂያ ፡ የማስታወቂያውን ፡ ዓላማ ፡ ሊያሟላ ፡ አይችልም ። የማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚያገለግለው ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራ ፡ በደንብ ፡ ከመሰናበቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ሥራ ፡ ለመፈለግ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሰጠው ፡ ነው ። ማስጠንቀቂያ ፡ ግን ፡ ሠራተኛው ፡ ጠባዩን ፡ እንዲያሻሽል ፡ የሚሰጥ ፡ ማስፈራሪያ ፡ ሲሆን ፡ ሠራተኛው ፡ ጠባዩን ፡ ካሻሻለ ፡ በሁኔታው ፡ ላይ ፡ ለውጥ ፡ ሊገኝ ፡ መቻሉን ፡ ያመለክታል ። እንዲህም ፡ ስለሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ የሚፈልገው ፡ ጠባዩን ፡ ላለማሻሻል ፡ የወሰነ ፡ እንደሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

አንድ ፡ ኩባንያ ፡ ብቻ ፡ በማስታወቂያው ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራው ፡ እየቀረ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ እንዲፈልግ ፡ ትንሽ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጠዋል ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ድርጅት ፡ የተከተለው ፡ የተለመደውን ፡ በማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ ፈንታ ፡ ወዲያውኑ ፡ የደመወዝ ፡ ክፍያ ፡ የመስጠትን ፡ መንገድ ፡ ነው ። ይህም ፡ የተበሳጨ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የተንኮል ፡ ተግባር ፡ እንዳይፈጽም ፡ ለመከላከል ፡ እንዲረዳ ፡ በማሰብ ፡ ነው ።⁹⁵

ከሥራ ፡ በማሰናበት ፡ ስለሚሰጥ ፡ ኪሣራ ፡ በአሠራር ፡ ብዙ ፡ ልዩነት ፡ አለ ። ከነዚህም ፡ ለጥቂቶቹ ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ እላይ ፡ እንዳየነው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድ

95. ከድርጅቶቹ ፡ ሰማንያ ፡ ስምንት ፡ በመቶው ፡ (የድርጅቶቹ ፡ ብዛት ፡ 12 ፡ ሆኖ) ፡ N = 17 ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ፈንታ ፡ የገንዘብ ፡ ክፍያ ፡ መስጠት ፡ ልማዳቸው ፡ ነው ።

ረግ : በሚሰጠው : ማስታወቂያ : ላይ : ያለው : መደናገር : ነው ።⁹⁶ ምናልባት : ብዙዎቹ : ፍርድ : ቤት : ከመቅረብ : ለመዳን : ሲሉ : ሕጉን : ይከተሉ : ይሆናል ። እንዲያውም : አንድ : ድርጅት : ለዚህ : ፍራቻ : ምክንያቱን : ሳይጠይቅ : ሙሉውን : ካሳ : የመስጠት : ልምድ : አለው ። በሌላውም : ወገን : ደግሞ : ሠራተኛው : አሰሪውን : ለመክሰስ : ያልፈለገ : እንደሆነ ፤ ወይም : ፍርድ : ቤቱ : ለአሠሪው : የፈረደ ለት : እንደሆነ ፤ ለክርክሩ : ያወጡትን : ወጪ : እንደተመለሰ : ስለሚቆጥሩትና : መጀመሪያ : ካሳ : አለመክፈሉ : በመጨረሻ : የሚጠቅማቸው : መሆኑን : በመገንዘብ : ከሥራ : ለሚያሰናብቷቸው : ሠራተኞቻቸው : አንዳችም : ካሳ : የማይከፍሉ : ድርጅቶች : አሉ ።

ስለ : ሥራ : ሙከራ ፤

ምንም : እንኳን : የሙከራን : ጊዜ : ከሥራ : ላይ : የማዋሉ : ጉዳይ : የአሠሪውና : የሠራተኛው : የግል : ጉዳይ : ቢሆንም : የፍትሕ : ብሔሩ : ሕግ : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : አንዳንድ : መሪ : ሀሳቦችን : ያቀርባል ።⁹⁷ ግን : የሚያሳዝነው : ከድንጋጌዎቹ : የዋነኛው : ትርጉም : አሻሚ : ሊሆን : መቻሉ : ነው ። ቁጥር : ፪ሺ፭፻፺፰ : “ይህንን : ሁኔታ : የሚያረጋግጥ : ጽሑፍ : የሌለ : እንደሆነ : በሙከራ : የተቀጠረው : ሠራተኛ : ላልተወሰነ : ጊዜ : እንደተቀጠረ : ይቆጠራል ” ይላል ። ይህም : ማለት : ለሙከራ : ውል : የተጻፈ : ማረጋገጫ : መኖር : አለበት : ማለት : ነው? ወይስ : ደግሞ : የሙከራ : ጊዜ : በቃል : የተነገረ : ከሆነ : ውሉ : እስካልተወሰነ : ጊዜ : የሚቆይ : ነው : ማለት : ነው? የሙከራ : ጊዜ : ዋናው : ጥቅም : ማስታወቂያ : ለመስጠትና : ኪሣራ : ለመክፈል : ሳይገደድ : ሠራተኛውን : ከሥራው : ለማሠናበት : ለሚችለው : አሠሪ : ነው ። የላይኛው : ትርጉም : ትክክል : ከሆነ ፤ ሠራተኞቹን : ያለ : አንዳች : ወጪ : በፈለገው : ጊዜ : ለማሰናበት : ስለሚችል : የተጻፈ : ውል : አለመኖሩ : ለአሰሪው : ከፍ : ያለ : ጥቅም : ነው : ማለት : ነው። አብዛኞቹ : የሥራ : ውሎች : በቃል : የተደረጉ : በመሆናቸው : የአሠሪውን : አላፊነት : ያስቀሩለታል ። በሌላ : በኩል : ግን : በመጀመሪያው : ትርጉም : መሠረት : አሠሪው : የሠራተኛውን : የማስታወቂያ : ጊዜና : ካሳ : የማግኘት : መብት : ለመቀነስ : ከመቻሉ : በፊት : የሥራ : ሙከራውን : ውል : ጊዜውን : ጨምሮ : በጽሑፍ : እንዲያደርግ : ይገደዳል ። ይህም : አስተያየት : ዋናው : የፍትሕ : ብሔሩ : ሕግ : ዓላማ ፤ ማለትም : የሠራተኛውን : መብት : ለመጠበቅ : ካለው : ዓላማ : ጋር : የሚስማማ : ይመስላል ። እስከ : አሁን : ድረስ ፤ ዳኞች : ለቁጥር : ፪ሺ፭፻፺፰ : ትርጉም : የሰጡበት : ውሳኔ : አልተገኘም ።

ለዓይነት : ከተወሰዱት : ከባንደዎች : ለመረዳት : እንደቻልነው : በየቦታው : የሙከራው : ጊዜ : ከሦስት : ቀን : እስከ : አንድ : ዓመት : ድረስ : የተለያየ : ሆኖ : አግኝተነዋል ። አራቱ : ከባንደዎች : የሙከራ : ጊዜ : አልነበራቸውም ። ጉዳዩን : ለማስላት : እንዲመች : የሙከራ : ጊዜ : ያላቸው : ተብለው : አሥራ : ሰባት : ድርጅቶች : ከሁለት : ተከፍለዋል ። ይኸውም : ረጅም : የሙከራ : ጊዜ : (ሦስት : ወር : ወይም : የበለጠ) : ያላቸውና : አጭር : የሙከራ : ጊዜ : (ከሦስት : ወር : ያነሰ) : ያላቸው : ተብለው :

96. ከድርጅቶቹ : ሠላሳ : አምስት : በመቶው : (የድርጅቶቹ : ብዛት : ፳፫ : ሆኖ) : N = 23 : “በሕጉ : መሠረት” : በማለት : መልሰዋል ።
 97. የፍትሕብሔር : ሕግ : ቁጥር : ከ፪ሺ፭፻፺፰ : እስከ : ፪ሺ፷፻ ።

ነው።⁹⁸ አሥራ፡ ሁለት፡ ድርጅቶች፡ ረጅም፡ የሥራ፡ ሙከራ፡ ጊዜ፡ ሲኖራቸው፡ አምስት፡ ድርጅቶች፡ ደግሞ፡ የነበራቸው፡ ጊዜ፡ አጭር፡ ነበር። ትንንሽ፡ ኩባንያዎች፡ አንድም፡ አጭር፡ ጊዜን፡ በጣም፡ ይወዳሉ፡ ወይም፡ ምንም፡ የሥራ፡ ሙከራ፡ ጊዜ፡ አይኖራቸውም።⁹⁹ ከትልልቁቹ፡ ድርጅቶች፡ ከመቶ፡ ዘጠና፡ አንድ፡ የሚሆኑት፡ ረጅም፡ የሙከራ፡ ጊዜ፡ ሲኖራቸው፤ ከትንንሹቹ፡ ግን፡ ከመቶ፡ ሃያ፡ የሚሆኑት፡ ብቻ፡ ረጅም፡ የሙከራ፡ ጊዜ፡ ነበራቸው። ይህ፡ ልዩነት፡ የተፈጠረው፡ ትልልቁቹ፡ ድርጅቶች፡ የተሻለ፡ የአሠራር፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ስላላቸው፤ ወይም፡ ሕጉ፡ እንደሚደግፋቸው፡ የበለጠ፡ ስለሚያውቁ፡ ሊሆን፡ ይችላል። በጋራዥና፡ በመጠጥ፡ ኩባንያዎች፡ መካከል፤ ይኸውም፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ዜጎች፡ በተያዙ፡ ኩባንያዎች፡ ወይም፡ የአሠራርና፡ ሠራተኛ፡ ማኅበሮች፡ በተቋቋሙባቸው፡ ኩባንያዎች፡ ውስጥ፡ የአሠራር፡ ልዩነት፡ አልተገኘም።

ለአዲስ፡ ገቢ፡ ሠራተኞች፡ ረጅም፡ የሥራ፡ ሙከራ፡ ጊዜ፡ ካላቸው፡ ድርጅቶች፡ ሁሉ፡ የሙከራው፡ ጊዜ፡ ሲያልቅ፡ በተቀዳሚ፡ የሥራ፡ ማሰናበቻ፡ ማስታወቂያ፡ የሰጡት፡ አንድ፡ ሦስተኛ፡ የሚሆኑት፡ ብቻ፡ ቢሆኑም፡ እንኳ¹⁰⁰ ፤ ይህን፡ ለማድረግ፡ ሕጋዊ፡ ግዴታ፡ የለባቸውምና፡ ይህን፡ ያህልም፤ መገኘታቸው፡ ሳያስደንቅ፡ አይቀርም። በጽሑፉ፡ ውስጥ፡ የተጠቀሙንባቸው ተለዋዋጭ፡ ሁኔታዎች፡ ከዚህ፡ አሠራር፡ ጋር፡ ምንም፡ ዝምድና፡ አላሳዩም። ከተጠቀሱት፡ ድርጅቶች፡ ውስጥ፡ ከመቶ፡ ስድሳ፡ የሚሆኑት፡ በሥራ፡ ሙከራው፡ ጊዜ፡ ለሠራተኞቻቸው፡ የሕዝብ፡ በዓላትን፡ ሒሳብ፡ ከፍለዋቸዋል። ከነዚህም፡ ድርጅቶች፡ ሁለቱ፡ በተጨማሪ፡ ለሠራተኛው፡ የሕመም፡ ፈቃድ፡ ሲሰጡ፤ ሁለት፡ ሌሎች፡ ደግሞ፡ በግልጽ፡ ከልክለዋል። አንድ፡ ድርጅት፡ ብቻ፡ ሠራተኛው፡ ሌላ፡ ጊዜ፡ የሚያገኛቸውን፡ ጥቅሞች፡ ሁሉ፡ በሥራ፡ ሙከራው፡ ጊዜ፡ እንደሚያገኙ፡ ገልጿል።

ደመወዝ ፡ ስለሚከፈልበት ፡ ጊዜ ።

የፍትሐ፡ ብሔር፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፪፻፲፭፻፴፱፡ (፩)፡ በተግባረ፡ ዕድ፡ ሞያ፡ ለሚሠሩ፡ ሠራተኞች፡ በየአሥራ፡ አምስት፡ ቀን፡ ወይም፡ ከዚህ፡ ባነስ፡ ጊዜ፡ እንዲከፈላቸው ይደነግጋል።

ለዓይነት፡ ከተወሰዱት፡ ድርጅቶች፡ ሠራተኞች፡ አብዛኛዎቹ፡ የሚሠሩት፡ ግዙፍነት፡ ያለው፡ የእጅ፡ ሥራ፡ ነው። ይሁን፡ እንጂ፡ ሕጉን፡ የተከተሉት፡ ድርጅቶች፡ ሁለት፡ ሦስተኛዎቹ፡ ብቻ፡ ናቸው። በሠራተኛ፡ ማኅበር፡ ሥራ፡ ልምድ፡ ያላቸው፡ አንዳንድ፡ ድርጅቶች፡ ስለ፡ ሠራተኛ፡ ማኅበር፡ ከሚያውቁት፡ ሌሎች፡ ድርጅቶች፡ ሕጉን፡ ለመከተል፡ የበለጠ፡ ዝንባሌ፡ አሳይተዋል።¹⁰¹

98. ሁለት ድርጅቶች፡ የቀጠሩት፡ እየሠሩ፡ የሚማሩ፡ ሠራተኞችን፡ ብቻ፡ ነበር። አንድ፡ ሌላ፡ ደግሞ፡ ጊዜው፡ ብቻ፡ ይለያያል፡ አለ፡ እንጂ፡ የጊዜውን፡ ርዝመት፡ አላመለከተም። እነዚህንም፡ ለዚህ፡ ትንተና፡ አልተጠቀሙንባቸውም።

99. $X^2 = 6.685, P < .01$

100. እየሠሩ፡ የሚማሩ፡ ሠራተኞችን፡ ብቻ፡ የሚቀጥሩ፡ ሁለቱ፡ ድርጅቶች፡ እዚህ፡ ትንተና፡ ውስጥ፡ ገብተዋል።

101. ከዚህ፡ በፊት፡ (ቀደም፡ ሲል)፡ የሠራተኞች፡ ማህበር፡ ካላቸው፡ ድርጅቶች፡ ሰማንያ፡ ሰባት፡ በመቶው፡ ሕጉን፡ ሲከተሉ፡ የሠራተኛ፡ ማህበር፡ ካልነበራቸው፡ ድርጅቶች፡ ውስጥ፡ ደግሞ፡ ሠላሣ፡ ስምንት፡ በመቶው፡ ሕጉን፡ ተከትለዋል። $X^2 = 3.860, P < .05$ ፡ የድርጅቶቹ፡ ብዛት፡ ፳፫።

የሕዝብ ፡ በዓላት ፤

ስለ ፡ ሕዝብ ፡ በዓላትና ፡ ስለዕለተ ፡ እሑድ ፡ በዓል ፡ አከባበር ፡ የወጣው ፡ የ፲፱፻፵፰ ፡
ዓ ፡ ም ፡ አዋጅ ፡¹⁰² ለሠራተኞች ፡ እሁድንና ፡ በዝርዝር ፡ የተገለጹ ፡ አሥራ ፡ አራት ፡ በዓ
ላትን¹⁰³ ፡ እንዲያከብሩ ፡ መብት ፡ ከመስጠቱም ፡ በላይ ፡ በነዚህ ፡ ቀናት ፡ እንዳይሠሩም ፡
ይከለክላቸዋል ። ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ የማይመለከተው ፡ ለሕይወት ፡ ወይም ፡ ለሕዝብ ፡ አገ
ልግሎት ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩትን ፡ ሰዎች ፡ ብቻ ፡ ነው ። እነዚ
ህም ፡ አስፈላጊ ፡ የተባሉት ፡ ሥራዎች ፡ ምግብና ፡ መጠጥ ፡ መሸጥ ፡ ማቅረብና ፡ ማዘ
ጋጃት ፡ በግብርና ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ለማድረስ ፡ የሚችለውን ፡ ሥራ ፡ ማጠናቀቅ ፤
የሕዝብ ፡ ማስደሰቻ ፡ ሥራዎች ፡ መድኃኒት ፡ ማቅረብና ፡ የሕክምና ፡ ሥራ ፡ የመሳሰ
ሉት ፡ ናቸው ።¹⁰⁴ ምንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኞች ፡ ከመሥራት ፡ ነፃ ፡ ቢሆኑም ፡ ስለ
ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ወጥቶ ፡ ለአሠሪዎቻቸው ፡ እስከሁ
ለት ፡ ወር ፡ ላገለገሉ ፡ ሠራተኞች ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ፲፬ቱ ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቢያንስ ፡
ለስድስት ፡ ቀናት ፡ እንዲከፈላቸው ፡ እስከአደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠ
ራተኞቻቸው ፡ ላልሠሩባቸው ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀኖች ፡ እንዲከፍሉዋቸው ፡ አንዳ
ችም ፡ ግዴታ ፡ አልነበረባቸውም ።¹⁰⁵ እነዚህ ፡ ስድስት ፡ በዓላት ፡ በአሠሪውና ፡
በሠራተኛው ፡ ስምምነት ፡ የሚወሰኑ ፡ ናቸው ። በአንድ ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በአካባ
ቢው ፡ ከሥራ ፡ የመቅረትን ፡ ዝንባሌ ፡ ለማስወገድ ፡ ሲባል ፤ የአዋጁ ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ ንዑስ ፡
ቁጥር ፡ ፮ ፡ ያለ ፡ ሥራ ፡ ከሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ ሠራተ
ኛው ፡ ከአሠሪው ፡ ሳያስፈቅድ ፡ ያለምክንያት ፡ ከሥራው ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፡ አሠ
ሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ በነዚህ ፡ ቀናት ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ሂሳብ ፡ እንዲክለ
ክል ፡ መብት ፡ ይሰጠዋል ። በቁጥር ፡ የሚሠራና ፡ እንዲሁም ፡ ደመወዙን ፡ ከወር ፡
ባነሰ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈል ፡ ሠራተኛ ፡ ሁሉ ፡ በሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀን ፡ የሠራ ፡
እንደሆነ ፡ ከበዓሉ ፡ በፊት ፡ በነበሩት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ያገኘው ፡ ወይም ፡
ሊያገኝ ፡ የሚገባው ፡ መደበኛ ፡ የሰዓት ፡ አበል ፡ በአንድ ፡ ተኩል ፡ ተባዝቶ ፡ በበ
ዓል ፡ ቀን ፡ ለሠራበት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰዓት ፡ ይከፈለዋል ። እንደዚህም ፡ ዓይነቱ ፡ ሠራ
ተኛ ፡ ከሦስት ፡ ሰዓት ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሠራ ፡ የተደረገ ፡ እንደሆነ ፤ በመደበኛ ፡
የሰዓት ፡ አበሉ ፡ መሠረት ፡ ለሦስት ፡ ሰዓት ፡ ከሚከፈለው ፡ ሂሳብ ፡ ያላነሰ ፡ ይከፈለ
ዋል ።¹⁰⁶ ይህም ፡ ማለት ፡ ደመወዝ ፡ በሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ የሠራ ፡
ሠራተኛ ፤ በተጨማሪ ፡ መደበኛ ፡ የቀን ፡ ደመወዙን ፡ ያገኛል ፡ ማለት ፡ ነው ። እንደ
ዚህ ፡ ካልሆነ ፡ ደመወዝ ፡ በሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ የሚሠራ ፡ ሠራ
ተኛ ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ በፍጹም ፡ ሥራ ፡ ካልሠራ ፡ ሠራተኛ ፡ የሚሻለው ፡ በግማሽ ፡
ቀን ፡ ደመወዝ ፡ ብልጫ ፡ ብቻ ፡ ይሆናል ። ከወር ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡

102. የ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ/ም ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፻፯ ፡ ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ፲፭ኛ ፡ ዓመት ፡ ቁጥር ፡ ፱ ።
103. የዘመን ፡ መለወጫና ፡ ኤርትራ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ የተቀላቀለችበት ፡ ቀን ፡ (መስከረም ፡ ፩ ፡ ቀን) ፡ መስቀል
(መስከረም ፡ ፲፯ ፡ ቀን) ፡ የዘውድ ፡ በዓል ፡ (ጥቅምት ፡ ፳፫ ፡ ቀን) ፡ ገና ፡ (ታህሣሥ ፡ ፳፱ ፡ ቀን) ፡ ጥምቀት ፡
(ጥር ፡ ፲፩ ፡ ቀን ፡) ፡ ቃና ፡ ዘገለላ ፡ (ጥር ፡ ፲፪ ፡ ቀን) ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰማዕታት ፡ መታሰቢያ ፡ ቀን ፡
(የካቲት ፡ ፲፪ ፡ ቀን) ፡ የአድዋ ፡ ድል ፡ መታሰቢያ ፡ ቀን ፡ (የካቲት ፡ ፳፫ ፡ ቀን) ፡ ስቅለት ፡ ትንሣኤ ፡
ማዕድት ፡ ግርማዊ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ በድል ፡ አድራጊነት ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ የገቡበት ፡ ቀን ፡ (ሚያዝያ ፡
፳፯ ፡ ቀን) ፡ የግርማዊ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ የልደት ፡ በዓል ፡ (ሐምሌ ፡ ፲፮ ፡ ቀን) ፡ ፍልሰታ ፡ (ነሐሴ ፡
፲፮ ፡ ቀን) ።
104. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፫ ፡ እና ፡ ፱ ።
105. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮ ።
106. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፮ ፡ (፱)እና ፡ (፳) ።

ጊዜ ፡ ደመወዝ ፡ የሚከፈላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የላቸውም ።¹⁰⁷ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ቢሠሩም ፡ ባይሠሩም ፡ በማናቸውም ፡ በዓል ፡ ምክንያት ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ አይከፈላቸውም ።¹⁰⁸ ይሁን ፡ እንጂ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ደመወዛቸው ፡ በየአሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ባነሰ ፡ ጊዜ ፡ እንዲከፈላቸው ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ከዚህ ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ ጥቅም ፡ እንዲካፈሉ ፡ አድርጓቸዋል ።¹⁰⁹

ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ (2/3ኛው) ፡ በሕጉ ፡ በተዘረዘሩት ፡ በአሥራ ፡ አራቱም ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ እንደሚከፍሉ ፡ አረጋግጠዋል ። ሕጉ ፡ የሚያስገድደውን ፡ አነስተኛ ፡ ክፍያ ፡ የሰጠ ፡ አራት ፡ ድርጅቶች ፡ ብቻ ፡ ነበሩ ። አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ከሕዝብ ፡ በዓላት ፡ አንድንም ፡ ቀን ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ እንዳልከፈላቸው ፡ አምናል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ያንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሠራተኞች ፡ አሠሪያቸው ፡ ሕጉ ፡ ተሸርክሏል ፡ ብሎ ፡ ነግሮአቸው ፡ በሕዝብ ፡ በዓላት ፡ በአንዳቸውም ፡ ቀን ፡ ሳይሠሩ ፡ ደመወዝ ፡ ያልከፈላቸው ፡ መሆኑን ፡ ቢያረጋግጡም ፤ አሠሪው ፡ በበኩሉ ፡ ግን ፡ ለስድስት ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀኖች ፡ ያለሥራ ፡ የከፈላቸው ፡ መሆኑን ፡ ተናግሮአል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ያለሥራ ፡ ከሚከፈልበት ፡ የሕዝብ ፡ በዓል ፡ ቀን ፡ በፊትም ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ ባለው ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ያለምክንያት ፡ ከሥራቸው ፡ ቢቀሩም ፡ ለበዐሉ ፡ ቀን ፡ የሚገባቸውን ፡ ሂሳብ ፡ የሚከፍሏቸው ፡ መሆኑን ፡ ከዘጠኝ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በቀር ፡ በሙሉ ፡ አረጋግጠዋል ።

ስለሥራ ፡ ሰዓትና ፡ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ስለሚከፈል ፡ አበል ፤

እስከ ፡ ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡¹¹⁰ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ ለሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ስለሚከፈል ፡ አበል ፡ የነበረው ፡ ሕግ ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነና ፡ አብዛኛዎቹም ፡ ሠራተኞች ፡ ከሰሰው ፡ ተፈጻሚ ፡ ሊያደርጉ ፡ የሚችሉት ፡ አልነበረም ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ አሠሪው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ እንዲሠራ ፡ ሠራተኛውን ፡ ማስገደድ ፡ እንዲችል ፡ ሲፈቅድለት ፡ በተጨማሪ ፡ የሚሠራው ፡ ጊዜ ፡ ከደንበኛው ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ በላይ ፡ የሚሠራ ፡ ሥራ ፡ ተብሎ ፡ ተጨማሪ ፡ ደመወዝ ፡ እንዲከፈልበት ፡ ያዝዛል ።¹¹¹ ይህንን ፡ ተጨማሪ ፡ አበል ፡ የማግኘቱ ፡ ነገር ፡ ለአብዛኛዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ መንታ ፡ ችግር ፡ ይፈጥራል ። መጀመሪያ ፡ አሠሪውና ፡ ሠራተኛው ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰኑ ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ ላይ ፡ የሚስማሙበት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ አነስተኛ ፡ ነው ። ሁለተኛ ፡ ነገር ፡ ሠራተኛው ፡ በተወሰኑ ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ ቢስማማም ፤ በተለምዶ ፡ ውሉ ፡ (ስምምነቱ) ፡ የሚደረገው ፡ በቃል ፡ በመሆኑ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ በማስረጃ ፡ ለማረጋገጥ ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ። ስለዚህ ፡ በተለምዶ ፡ ሠራተኛው ፡ አሠሪው ፡ የጠየቀውን ፡ ሰዓት ፡ ሁሉ ፡ ሠርቶ ፤ ተጨማሪ ፡ አበል ፡

107. ከተጠኑት ፡ ድርጅቶች ፡ እንዳየነው ፡ የቢሮና ፡ የቀን ፡ ሠራተኞች ፡ ሲኖሩ ፡ ሁሉም ፡ ደመወዛቸውን ፡ የሚከፈሉበት ፡ መንገድ ፡ በጠቅላላው ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ነው ።
 108. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮(፫) ።
 109. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፴፱ ፡ (፩) ።
 110. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የዋለው ፡ ታህሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፮ ፡ ዓ፡ም ፡ ነበር ።
 111. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፳፰ ።

(ጉርሻ) : የሚያገኘው : በአሠሪው : ቸርነት : ብቻ : ነበር ። አሠሪውም : ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ለተሠራ : ሥራ : አበል : ለመክፈል : በሚፈልግበት : ጊዜ : እንኳ ፤ ተጨማሪው : ክፍያ : የሚታሰብበት : በሕጉ : የተሰጠው : መምሪያ : ግልጽ : ያልሆነ : ነበር ።¹¹²

ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ከደንበኛ : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ስለሚሠራ : ሥራ : አበል : አከፋፈል : የተሻለና : ግልጽ : የሆነ : በሥራም : ላይ : ሊውል : የሚችል : ድንጋጌ : ለመፍጠር : የታሰበ : ነው ። ስለዚህ : ለማንኛውም : ሠራተኛ : የሥራ : ሰዓት : በሳምንት : ከግጹ : ሰዓት : መብለጥ : የለ በትም : ሲል : ወስኗል ።¹¹³ ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : እስከ : ምሽቱ : አራት : ሰዓት : ድረስ : ለሚሠራ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ሁሉ : ሠራተኛው : በደንበኛው : ሥራው : በሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በአንድ : አራተኛ : ጊዜ : ተባዝቶ : በትርፍ : ለሠራበት : ጊዜ : ይከፈለዋል ። ከምሽቱ : አራት : ሰዓት : እስከ : ንጋቱ : ፲፪ : ሰዓት : ባለው : ጊዜ : ውስጥ : ለተሠሩ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ደግሞ : ሠራተኛው : በደንበኛው : ሥራው : በሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በአንድ : ተኩል : ጊዜ : ተባዝቶ : በትርፍ : ለሠራበት : ጊዜ : ይከፈለዋል ።¹¹⁴

ደመወዝ : የሚከፈልባቸው : የሕዝብ : በዓላት : ተብለው : በተመደቡት : የበዓላት : ቀናት : ከደንበኛው : የሥራ : ሰዓት : በላይ : ለሠራ : ሠራተኛ : ግን : በደንበኛው : ሥራው : ለያንዳንዱ : ሰዓት : የሚከፈለው : አበሉ : በሁለት : ተኩል : ጊዜ : ተባዝቶ : ይከፈለዋል ።¹¹⁵ ይሁን : እንጂ : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ተሠራ : የሚባለው : በሳምንት : ከግጹ : ሰዓት : በላይ : ሲሠራ : ነው : ተብሎ : ስለሚተረጎም : ከእሱድ : በስተቀር : የሕዝብ : በዓልን : ባዘለ : በአንድ : ሳምንት : ውስጥ : ከግጹ : ሰዓት : በላይ : ለመሥራት : አንድ : ሠራተኛ : እሱድ : ቀን : ሙሉ : መሥራት : አለበት : ወይም : ደግሞ : በቀሩት : አምስት : ቀኖች : ውስጥ : በያንዳንዳቸው : ከዘጠኝ : ሰዓት : ተኩል : በላይ : መሥራት : ይኖርበታል ። በዚህም : ሁኔታ : በየቀኑ : የአንድ : ሰዓት : ተኩል : የትርፍ : ሰዓት : ሥራ : ይኖረዋል : ማለት : ነው ። እንደዚህ : ዓይነቱ : የጊዜ : መነባበር : ብዙ : ጊዜ : ሊደርስ : ባለመቻሉ : ይህ : ከላይ : የተጠቀሰው : አበል : የሚያጋጥመው : እጅግ : አልፎ : አልፎ : ነው ።

ለዓይነት : ከተወሰዱት : የንግድ : ማኅበሮች : ከግማሽ : የሚበልጡት : በሳምንት : ግጹ : ሰዓት : የሥራ : ሰዓቶች : ሲኖሯቸው : የሌሎቹ : ደግሞ : ከዚህ : ያንሳል : ወይም : ግጹ : ሰዓት : ይሆናል ። በነዚህ : ሁለት : ዓይነት : የንግድ : ማኅበሮች : መካከል : ያለው : ዋናውና : ትልቁ : ልዩነት : ቅዳሜ : ግማሽ : ቀን : ወይም : ሙሉ : ቀን : በመሥራታቸው : ላይ : ነው ። ከጋራዎቹ : ግጹ : በመቶው : ብቻ : ቅዳሜ : ቀኑን : ሙሉ : ሲሠሩ : ከመጠጥ : ኢንዱስትሪዎች : ግን : ግጹ : በመቶው : ቅዳሜ : ቀኑን : ሙሉ : ይሠራሉ ። ይህ : የስታትስቲክስ : ልዩነት : ሊያሳየን : የሚችለው : በጋራዎቹ : ውስጥ : ያለው : የሥራ : ሰዓት : ብዛት : መጠጥ : ኢንዱስትሪዎች : ውስጥ : ካለው : የሥራ :

112. ከዚያው ፤ ቁጥር : ፪፻፳፻፳፭ : (፫) : “ሠራተኛው : አስቀድሞ : በተስማሙበት : ደመወዝ : አንጻር : በተወሰነውና : በሁኔታዎቹ : ዓይነት : ለዚህ : ተጨማሪ : ሥራ : ተጨማሪ : የሥራ : ዋጋ : ለማግኘት : መብት : አለው ።”

113. ስለ : ሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : የወጣ : ደንብ : ቁጥር : ፩ : የሕግ : ክፍል : ማስታወቂያ : ቁጥር : ፫፻፪ : ነጋሪት : ጋዜጣ : ፳፬ኛ : ዓመት : ቁጥር : ፭ : ፲፱፻፶፯ : ዓ : ም ።

114. ከዚያው : ቁጥር : ፰ : (፩) : እና : (፪) ።

115. ከዚያው : ቁጥር : ፰(፫) ።

ሰዓት ፡ በጥቂቱ ፡ ያነሰ ፡ መሆኑን ፡ ነው ። ጋራገሮች ፡ ብቻ ፡ እንደመጠናቸው ፡ ሲወዳ ደሩ ፡ (ሲነፃፀሩ) ፡ ትልልቅ ፡ ጋራገሮች ፡ ከትንንሽ ፡ ጋራገሮች ፡ ይልቅ ፡ አነስተኛ ፡ የሳምንት ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ የማሳየት ፡ ዝንባሌ ፡ ታይቶባቸዋል ። ከትንንሾቹ ፡ ጋራገሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛ ፡ የሚሆኑት ፡ ቅዳሜ ፡ ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ ሲሠሩ ፡ ከትልልቆቹ ፡ ጋራገሮች ፡ አንዳቸውም ፡ ቅዳሜ ፡ ቀኑን ፡ ሙሉ ፡ አይሠሩም ።¹¹⁶

የባለቤቱ ፡ ዜግነት ፡ በቅዳሜ ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ ላይ ፡ ልዩነት ፡ ያመጣል ። በኢትዮጵያውያንና ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ነዋሪ ፡ በሆኑት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ በአንድ ፡ ሦስተኛው ፡ (፩/፫ኛው) ፡ ውስጥ ፡ ብቻ ፡ የሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ቅዳሜ ፡ ከሰዓት ፡ በኋላ ፡ ነፃ ፡ ሲሆኑ ፤ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜግነት ፡ ባላቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩ ፡ ሠራተኞች ፡ ግን ፡ ሁሉም ፡ ቅዳሜ ፡ ከሰዓት ፡ በኋላ ፡ አለመሥራታቸው ፡ ተረጋግጧል ።¹¹⁷

ቀልጣፋ ፡ የሆነ ፡ የሠራተኛ ፡ ማህበር ፡ መኖርም ፡ በስምንት ፡ የሥራ ፡ ሰዓት ፡ ርዝመት ፡ ላይ ፡ ተጽዕኖ ፡ እንዳለው ፡ ተገምቷል ። የሠራተኛ ፡ ማህበር ፡ ካላቸው ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ነዋሪ ፡ በሆኑ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ቅዳሜ ፡ ሙሉ ፡ ቀን ፡ ሠራተኞቹን ፡ ሲያሠሩ ፡ የሠራተኛ ፡ ማህበሮች ፡ ከሌላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ ቅዳሜ ፡ ሙሉ ፡ ቀን ፡ ያሠራሉ ።¹¹⁸

ሦስት ፡ ኩባንያዎች ፡ ብቻ ፡ ሠራተኞቻቸውን ፡ በትርፍ ፡ ጊዜያቸው ፡ አሠርተው ፡ አለማወቃቸውን ፡ ሲገልጹ ፤ አሥራ ፡ አራቱ ፡ በጣም ፡ ትንሽ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የሚያሠሩ ፡ መሆናቸውን ፡ ተናግረዋል ። ከሁሉም ፡ የሚበልጠው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የተገኘው ፡ ከአንድ ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካ ፡ ኩባንያ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፤ ይኸውም ፡ ኩባንያ ፡ በቀን ፡ ሃያ ፡ አራት ፡ ሰዓት ፡ ሊሠራ ፡ የሚችለው ፡ ከዓመቱ ፡ በአብዛኛው ፡ ጊዜ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውነው ፡ ሠራተኞቹን ፡ በሁለት ፡ የሥራ ፡ ጊዜዎች ፡ ከፍሎ ፡ በመለዋወጥ ፡ እንደሆነ ፡ ገልጿል ። ይህም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ በቀን ፡ አራት ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ ይደርሰዋል ። ማለት ፡ ነው ። ለመሥራት ፡ በሚቻለው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ጊዜ ፡ ላይ ፡ ወሰን ፡ ያደረጉ ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ብቻ ፡ ሲሆኑ ፡ በሁለቱም ፡ ቦታ ፡ ይህ ፡ ከፍተኛው ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ የተደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ጥቂት ፡ ነው ።

ስለትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አከፋፈል ፡ አንዳችም ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የዋለ ፡ መደበኛ ፡ ሥርዓት ፡ ያለ ፡ አይመስልም ። ለትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ ምንም ፡ አበል ፡ የማይከፍሉ ፡ አንዳንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሲኖሩ ፡ በሌላው ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ከመደበኛው ፡ የሰዓት ፡ አበል ፡ ሦስት ፡ እጥፍ ፡ የሚከፍሉ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይገኛሉ ። ከተመረመሩት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሄጃ ፡ በመቶው ፡ (ሄጃ በ፫) ፡ ሕጉ ፡ ከሚጠይቀው ፡ በላይ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አበል ፡ ይከፍላሉ ።¹¹⁹ ሕጉን ፡ ተከትለው ፡ የሚከፍሉትንና ፡ ሕጉ ፡ ከሚያዘው ፡ የበለጠ ፡ የሚከፍሉትን ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ስናወዳድር ፤ በመጠንና ፡ በዜግነት ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ልዩነቶችን ፡ ልንመለከት ፡ እንችላለን ። ትልልቅ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ የትርፍ ፡ ሰዓት ፡ ሥራ ፡ አበልን ፡ ለመክፈል ፡ ያላቸው ፡ ዝንባሌ ፡ ከትንንሽ ፡

116. X² = 3.491, P < .10
117. X² = 5.390, P < .05
118. X² = 2.741, P < .10
119. N = 20 ፡ ለተወሰኑ ፡ ጉዳዮች ፡ ለትርፍ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ክፍያ ፡ ያልሰጡ ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ሕጉን ፡ እንደተከተሉ ፡ ተቆጥረዋል ።

የንግድ ማኅበሮች፡ ዝቅ፡ ያለ፡ ሆኗል ። ከተመረመሩት፡ ትልልቅ፡ የንግድ ማኅበሮች፡ ሕጉ፡ ከሚጠይቀው፡ አበል፡ ይበልጥ፡ የሚከፍል፡ አንድ፡ የንግድ ማኅበር፡ ብቻ፡ ነው። ኢትዮጵያውያንና፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ ማኅበሮች፡ ኢትዮጵያ፡ ውስጥ፡ ተቀማጭ፡ ከሆኑት፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ ማኅበሮች፡ ጋር፡ ሲወዳደሩ፡ በይበልጥ፡ ልዩነት፡ ያሳያሉ። ከመጀመሪያዎቹ፡ ዓይነት፡ ድርጅቶች፡ ይልቅ፡ የኋለኞቹ፡ ከፍ፡ ያለ፡ የትርፍ፡ ሰዓት፡ ሥራ፡ አበል፡ የመክፈልን፡ ዝንባሌ፡ አሳይተዋል።¹²⁰ ከመጀመሪያው፡ ክፍል፡ ሕጉ፡ ከሚጠይቀው፡ በላይ፡ የሠሩ፡ ከመቶ፡ አሥሩ፡ (፲ ከ፫) ብቻ፡ ሲሆኑ፤ ተቀማጭነታቸው፡ ኢትዮጵያ፡ ውስጥ፡ ከሆኑት፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ ማኅበሮች፡ ውስጥ፡ ግን፡ ከመቶው፡ ሰማንያ፡ ስድስቱ፡ (፹፮ በ፫) ናቸው።¹²¹

የዓመት ፈቃድ፡

የዓመት ፈቃድ፡ ከነደመወዙ፡ ለሠራተኛው፡ በሕግ፡ የተሰጠ፡ መብት፡ የሆነው፡ የፍትሐ፡ ብሔሩ፡ ሕግ፡ ከታወጀ፡ ወዲህ፡ ነው። አሠሪው፡ “ሠራተኛውን፡ ሙሉ፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ከጊዜው፡ ዋነኛውን፡ ክፍል”¹²² በሚያሠራበት፡ ጊዜ፤ ሠራተኛው፡ ከአንድ፡ ዓመት፡ በላይ፡ ካገለገለ፡ በኋላ፡ የዓመት፡ የዕረፍት፡ ፈቃድ፡ መስጠትና፡ ለዕረፍት፡ በሚሰጠውም፡ ጊዜ፡ ደመወዙን፡ መክፈል፡ ግዴታው፡ ነው። ስለ፡ ሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ የወጣው፡ ደንብ፡ የዕረፍቱን፡ ጊዜ፡ አንድ፡ ዓመት፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ መደዳውን፡ የአሥራ፡ አራት፡ (፲፬) ቀን፡ ዕረፍት፡ ከነደመወዙ፤ ከሦስት፡ ዓመት፡ የበለጠና፡ ከአምስት፡ ዓመት፡ ያነሰ፡ ጊዜ፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ መደዳውን፡ አሥራ፡ ስድስት፡ ቀን፡ ዕረፍት፡ ከነደመወዙ፤ ከአምስት፡ ዓመት፡ የበለጠና፡ ከአሥር፡ ዓመት፡ ያነሰ፡ ጊዜ፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ መደዳውን፡ የሃያ፡ ቀን፡ ዕረፍት፡ ከነደመወዙ፡ እና፡ ከአሥር፡ ዓመት፡ በላይ፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ መደዳውን፡ ሃያ፡ አምስት፡ ቀን፡ ዕረፍት፡ ከነደመወዙ፡ እንዲያገኝ፡ በማድረግ፡ ድሮ፡ የነበረውን፡ ጊዜ፡ ከፍ፡ አድርጎታል።¹²³ የሥራው፡ ውል፡ ባለቀ፡ ጊዜ፡ ሠራተኛውን፡ ለአሠሪው፡ በዓመቱ፡ ውስጥ፡ የሠራበት፡ ጊዜ፡ ተገምቶ፡ የሚገባውን፡ የዕረፍት፡ ጊዜ፡ የማግኘት፡ መብት፡ አለው።¹²⁴

የደንቡ፡ ቁጥር፡ ፮፡ ንዑስ፡ ቁጥር፡ ፫፡ በየዓመቱ፡ የሚሰጥ፡ የዕረፍት፡ ፈቃድን፡ መከፋፈልን፡ ወይም፡ ለሌላ፡ ጊዜ፡ ማስተላለፍን፡ ይከለክላል። ሆኖም፡ ልዩ፡ ምክንያት፡ አጋጥሞ፡ አሠሪውና፡ ሠራተኛው፡ የዓመቱን፡ ፈቃድ፡ ሦስት፡ ላይ፡ ከፍሎ፡ ለመውሰድ፡ ወይም፡ ከአንድ፡ ዓመት፡ ለማይበልጥ፡ ጊዜ፡ እንዲተላለፍ፡ ለማድረግ፡ ይችላሉ። ይሁን፡ እንጂ፡ በፍትሐ፡ ብሔሩ፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፪፻፲፱፡ መሠረት፡ በሠራተኛው፡ ጥያቄ፡ ብቻ፡ የዓመት፡ የዕረፍት፡ ፈቃድን፡ እየከፋፈሉ፡

120. X² = 3.133, P < .10
N = 17

121. X² = 6.869, P < .01

122. የፍትሐ፡ ብሔር፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፪፻፳፻፩፡ “የሠራተኛውን፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ከጊዜው፡ ዋነኛውን፡ ክፍል”፡ የሚለውን፡ የሚተረጉም፡ የዳኞች፡ ውሳኔ፡ አልተገኘም።

123. የሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ ሁኔታ፡ ደንብ፡ ቁጥር፡ ፮(፩)፡ አሁንም፡ ቢሆን፡ የፍትሐ፡ ብሔሩ፡ ሕግ፡ በሚጠቅሳቸው፡ ደንቡ፡ ግን፡ በሚያገልግላቸው፡ ሠራተኞች፡ ላይ፡ የፍትሐብሔሩ፡ ሕግ፡ ተፈጻሚነት አለው። እነዚህም፡ ከአንድ፡ እስከ፡ አምስት፡ ዓመት፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ አሥር፡ ቀን፡ ከአምስት እስከ፡ አሥራ፡ አምስት፡ ዓመት፡ ላገለገለው፡ ደግሞ፡ አሥራ፡ አምስት፡ ቀንና፡ ከአሥራ፡ አምስት ዓመት፡ በላይ፡ ላገለገለ፡ ሠራተኛ፡ ሃያ፡ ቀን፡ ናቸው። የፍትሐብሔር፡ ሕግ፡ ቁጥር፡ ፪፻፳፻፪። ማንኛውም፡ የዕረፍት፡ ጊዜ፡ የሚሰጠው፡ መደዳውን፡ መሆን፡ አለበት።

124. የፍትሐ፡ ብሔር፡ ሕግ፡ ፪፻፳፻፫።

ለመውሰድ፡ ይቻላል ። ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ አሠሪው ፡ ሠራተኛውን ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜውን ፡ እየከፋፈለ ፡ እንዲወስድ ፡ እንዳያስገድደው ፡ ተብሎ ፡ የታቀደ ፡ መከላከያ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ከሆነ ፡ ይህ ፡ ቁጥር ፡ ፮(፫) ፡ ደንብ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ የተፈጠረን ፡ ማናቸውም ፡ ሠራተኞች ፡ የሚያገኙትን ፡ ጥቅም ፡ ይህ ፡ ደንብ ፡ አይቀንሰውም ፡ የሚለውን ፡ የደንቡን ፡ በቁ-፲ ፡ የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ፡ በቀጥታ ፡ በመቃረን ፡ የሠራተኛውን ፡ መብት ፡ የሚወስን ፡ ይመስላል ።¹²⁵ የፍትህ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ለሠራተኛው ፡ የተሻለ ፡ ስለሆነና ፡ ደንቡም ፡ የተሻለን ፡ ሕግ ፡ በሚቃረንበት ፡ ጊዜ ፡ ውድቅ ፡ ስለሆነ ፡ በዓመት ፡ ፈቃድ ፡ መከፋፈል ፡ ላይ ፡ ቁጥር ፡ ፮(፫) ፡ ነገሩን ፡ ከማሳከር ፡ በስተቀር ፡ አንዳችም ፡ ጥቅም ፡ አይሰጥም ።

ከቁጥር ፡ ፮(፫) ፡ አነጋገር ፡ በግምት ፡ ከሚገኘው ፡ በስተቀር ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜውን ፡ ያልወሰደ ፡ እንደሆነ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ሁኔታ ፡ እንደሚፈጠር ፡ በሕጉ ፡ ውስጥ ፡ አልተጻፈም ። ከዚህ ፡ ቁጥር ፡ አነጋገር ፡ ግን ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ያልተወሰደ ፡ እንደሆነ ፡ መብቱ ፡ እንደሚታጣ ፡ ግልጽ ፡ ባይሆንም ፡ ለመረዳት ፡ እንችላለን ። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ግን ፡ የተወሰነው ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ባይጠየቅም ፡ መብቱ ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ያለመታጣቱን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡¹²⁶ ሠራተኛው ፡ ያልጠየቀውን ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ማከፋፈል ፡ አሠሪው ፡ ግዴታ ፡ እንዳለበት ፡ ወስኗል ።¹²⁷ የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ የማይነጠቁ ፡ መብቶች ፡ ናቸው ። ይህም ፡ አስተያየት ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ በተሰጡት ፡ ባነሰ ፡ ሁኔታ ፡ ውል ፡ ሊገባ ፡ አይችልም ፡ ብሎ ፡ ከወሰነው ፡¹²⁸ የፍትህ ፡ ብሔር ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፮፻፳፪ ፡ አተረጓጎም ፡ ጋር ፡ የሚስማማ ፡ ነው ።

ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሰባ ፡ ሰባት ፡ በመቶው ፡ (77%) ፡ ሕጉን ፡ ተከትለው ፡ ወይም ፡ ሕጉን ፡ ከሚጠይቀው ፡ በላይ ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ይሰጣሉ ።¹²⁹ በሕጉ ፡ ከተወሰነው ፡ በታች ፡ ከሰጡት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ ሦስቱ ፡ የተወሰኑ ፡ ጊዜዎችን ፡ ሲሰጡ ፡ አንዱ ፡ ደግሞ ፡ በባለንብረቱ ፡ አስተያየት ፡ መሠረት ፡ የሚለዋወጥ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጣል ። ሌላው ፡ ሕጉ ፡ ከሚጠይቀው ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጥ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ደግሞ ፡ ራሱ ፡ ያወጣው ፡ በአገልግሎት ፡ ዘመን ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ሠንጠረዥ ፡ አለው ። ከትንንሾቹ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይልቅ ፡ ትልልቆቹ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሕጉን ፡ ለመከተል ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዝንባሌን ፡ አሳይተዋል ።¹³⁰ በሁለቱ ፡ ዓይነት ፡ ኢንዱስትሪዎችና ፡

125. ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ የሠራተኛን ፡ ሁኔታ ፡ እንዲወስን ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ ማህበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ሥልጣን ፡ ሲሰጥ ፡ የሚተላለፈው ፡ ውሳኔ ፡ የፍትህ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ለሠራተኞች ፡ ከሚፈቅድላቸው ፡ ያነሰ ፡ ሁኔታ ፡ እንዳይፈጥርባቸው ፡ አዋጁ ፡ ያዝዛል ። ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፫(ቀ) ።

126. የሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ ከሳሽ ፡ የጨርቃጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፯ ፡ የተጠቀሰ ፤ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ዓመቱ ፡ ካላለቀ ፡ በስተቀር ፡ አይኖርም ፡ ቢልም ፡ አንድ ፡ ጥያቄ ፡ የተደረገለት ፡ ድርጅት ፡ ከዓመት ፡ ባነሰ ፡ አገልግሎት ፡ ከሥራ ፡ ለሚባረሩ ፡ ሠራተኞቹ ፡ በዚያው ፡ ልክ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ያስብላቸዋል ።

127. የአዲስ ፡ አበባ ፡ የልብስ ፡ ስፌት ፡ ሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ ከሳሽ ፡ አንድ ፡ የልብስ ፡ ስፌት ፡ መደብር ፡ ባለንብረት ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶፬ ፡ የተጠቀሰ ።

128. የሠራተኛ ፡ ማህበር ፡ ከሳሽ ፡ የሕንፃ ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ተከላሽ ፡ እላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፸፮ ፡ የተጠቀሰ ።

129. N ≡ 22 ፡ (ጠቅላላው ፡ ብዛት ፡ ፳፪) ፡

130. ከትልልቅ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ዘጠና ፡ በመቶው ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉት ፡ ከትንንሾች ፡ ሕጉን ፡ የተከተሉት ፡ ስድሳ ፡ አራት ፡ በመቶው ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። ልዩነቱ ፡ በስታትስቲክስ ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ ብዙ ፡ አይደለም ።

ባለቤቶቻቸው ፡ ዜግነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ አንዳችም ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ልዩነት ፡ አል
 ታየም ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መኖር ፡ ልዩነት ፡ ፈጥሯል ። አሁን ፡
 ወይም ፡ በፊት ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ልምምድ ፡ ካላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡
 ዘጠና ፡ ሦስት ፡ በመቶው ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉ ፡ የማኅበር ፡ ልምምድ ፡ ከሌላቸው ፡ የንግድ ፡
 ማኅበሮች ፡ አምሳ ፡ በመቶው ፡ ብቻ ፡ ሕጉን ፡ ተከትለው ፡ ተገኝተዋል ።¹³¹

ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሠላሣ ፡ ሁለት ፡ በመቶው ፡ የዕረፍት ፡ ቀናት ፡ መደዳውን ፡ እንዲ
 ወሰዱ ፡ ያስገድዳሉ ።¹³² ምንም ፡ እንኳ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ በተከታታይ ፡ መደዳውን ፡
 እንዲወሰድ ፡ በሚጠይቁትና ፡ በማይጠይቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ መካከል ፡ ጎልቶ ፡ የሚ
 ታይ ፡ ልዩነት ፡ ባይኖርም ፡ ይህን ፡ ከጠየቁት ፡ ከሰባቱ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሦስቱ ፡
 የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዳላቸው ፡ ማወቁ ፡ ጠቃሚ ፡ ይሆናል ። እነዚህ ፡ በአሠ
 ሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አቅዋም ፡ ያላቸው ፡ ኩባንያዎች ፡ ቢሆኑም ፡
 የሠራተኞችን ፡ ነፃነት ፡ የሚቀናቀን ፡ ተግባር ፡ ሲፈጽሙ ፡ ይገኛሉ ።¹³³

ከኩባንያዎቹ ፡ ግማሹ ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድን ፡ ለሌላ ፡ ጊዜ ፡ ማስተላ
 ለፍን ፡ ይፈቅዳሉ ።¹³⁴ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ ከሆኑ ፡
 የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይልቅ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ፈቃድን ፡ ማስተላ
 ለፍ ፡ በመፍቀድ ፡ ላይ ፡ የበለጠ ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ።¹³⁵

ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ግማሽ ፡ የሚሆኑት ፡ በዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚ
 ከፍሉ ፡ ሲሆኑ ፡ ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በተለይ ፡ ይህን ፡ አከፋፈል ፡ እንደ ፡ ኃላፊ
 ነት ፡ ማስወገጃ ፡ አድርገው ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ የሚጠቀሙበት ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ።
 አንድ ፡ ሦስተኛው ፡ በፈቃድ ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፍሉት ፡ የሠራተኛው ፡ በዓመት ፡
 የዕረፍት ፡ ጊዜው ፡ መሠረት ፡ ለኩባንያው ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡
 ሦስት የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ “አይቻልም” ፡ የሚል ፡ መልስ ፡ በቀጥታ ፡ ሰጥተዋል ።¹³⁶
 በሕግ ፡ ወይም ፡ በልማድ ፡ ለሠራተኛው ፡ ከተሰጡት ፡ ጥቅሞች ፡ አንፃር ፡ ስንመለከት ፡
 በዕረፍት ፡ ፈንታ ፡ አበል ፡ የሚከፈለው ፡ ሠራተኛው ፡ ለኩባንያው ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡
 ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ የሚለው ፡ ልማድ ፡ በጭራሽ ፡ “አይቻልም” ፡ ከሚለው ፡ መልስ ፡
 ጋር ፡ አንድ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

አነስተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ከትልልቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ይበልጥ ፡
 ፈቃደኞች ፡ ናቸው ።¹³⁷ ከአነስተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ሰማንያ ፡ በመቶው ፡ ገንዘብ ፡ ሲከ
 ፍሉ ፡ ከከፍተኛ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚከፍሉት ፡ ከመቶ ፡ አሥራ ፡ ስምንቱ ፡ ብቻ ፡
 ናቸው ። ለዚህም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ከትንንሽ ፡ ኩባንያዎች ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡
 ተቀማጭ ፡ ከሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ ከመቶ ፡ ሰባ ፡ ስምንቱ ፡ ገንዘብ ፡

131. $X^2 = 3.16, P < .10$
 132. $N = 22$ ፡ (ጠቅላላው ፡ ብዛት ፡ ፳፪) ።
 133. የነዚህ ፡ ኩባንያዎች ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ሹም ፡ ከአሁኑ ፡ ይልቅ ፡ በመሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ከመቋቋሙ
 በፊት ፡ ሠራተኞቹ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ ያገኙ ፡ እንደነበር ፡ ተናግረዋል ። ኩባንያው ፡ አመራሩን ፡ ሕጉ ፡
 በሚፈልገው ፡ መሠረት ፡ ስለለወጠ ፡ የቀድሞዎቹ ፡ ጥቅሞች ፡ በጠቅላላ ፡ ተቀንሰዋል ።
 134. $\bar{N} = 19$ ፡ (ብዛት ፡ ፲፱) ። የሠራተኛው ፡ ግልጋሎት ፡ ተፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ለመውሰድ ፡
 በማይቻልበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ የዓመት ፡ ፈቃድ ፡ እንዲጠራቀም ፡ የሚፈቅድ ፡ አንድ ፡ ኩባንያ ፡ ከዚህ ፡
 ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ ተጨምሯል ። እንደ ፡ ሠራተኛው ፡ ፈቃድ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ይህ ፡ የፈቃድ ፡ ጊዜ ፡
 ማጠራቀምን ፡ ከመከላከል ፡ አይለይም ።
 135. $X^2 = 3.046, P < .10$
 136. $N = 21$ ፡ (ብዛት ፡ ፳፩) ፡
 137. $X^2 = 5.737, P < .02$

ሲከፍሉ ፡ ከኢትዮጵያውያንና ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ይህን ፡ የሚያደርጉት ፡ ኩባንያዎች ፡ አንድ ፡ ሦስተኛው ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።¹³⁸ በዓመት ፡ ዕረፍት ፡ ፈንታ ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፍለው ፡ እንደ ፡ ድርጅቱ ፡ መጠንና ፡ ዜግነት ፡ ይመስላል ።¹³⁹

እላይ ፡ እንደተጠቀሰው ፤ ያለሠራተኛው ፡ ጥያቄ ፡ ከዓመት ፡ ፈቃድ ፡ ላይ ፡ አንድም ፡ ቀን ፡ እንዳይቀነስ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ያዝዛል ።¹⁴⁰ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ ሦስት ፡ አራተኛው ፡ ሕጉን ፡ ሲከተሉ ።¹⁴¹ ጋራዦች ፡ በይበልጥ ፡ ሕጉን ፡ የመከተል ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ። እላይ ፡ የተመለከትናቸው ፡ ልዩነት ፡ ሊያመጡ ፡ የሚችሉ ፡ ሁኔታዎች ፡ እዚህ ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ።

ስለጋብቻ ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡

ስለሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፡ ሠራተኛው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ከቤተሰቡ ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ የጋብቻ ፡ በዓሉን ፡ ሲያከብር ፡ ሠራተኛው ፡ ከሥራ ፡ ቢቀር ፡ አገልግሎት ፡ እንዳቋረጠ ፡ መቆጠር ፡ እንደሌለበት ፡ ይናገራል ።¹⁴² ይህም ፡ ማለት ፡ በደንቡ ፡ ውስጥ ፡ የተጠቃለሉት ፡ ሠራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ የማይከፈልበት ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ ሊያገኙ ፡ ይችላሉ ፡ ማለት ፡ ነው ። ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በሚውሉት ፡ ቀኖች ፡ ላይ ፡ ወሰን ፡ ባይኖርም ፡ ይህ ፡ ፈቃድ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንዲቆይ ፡ የታቀደ ፡ አለመሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። እዚህ ፡ ላይ ፡ “የትክክል ፡ አዕምሮ ፡ ግምትን” ሕግ ፡ ተጠቅመን ፡ የፈቃዱን ፡ ርዝመት ፡ ለመገመት ፡ የጋብቻው ፡ ሥፍራ ፡ ከሥራው ፡ ቦታ ፡ ያለው ፡ ርቀት ፡ በጋብቻው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ላይ ፡ የሠራተኛውን ፡ ተካፋይነትና ፡ የመሳሰሉትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በቦታው ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ መገመት ፡ ያስፈልጋል ።

በእንደነዚህ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያቶች ፡ ለሚደረግ ፡ ከሥራ ፡ መቅረት ፡ የሠራተኛን ፡ ደመወዝ ፡ መክፈል ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታ ፡ ባይኖርም ፡ እንኳን ፡ ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሁለት ፡ ሦስተኛው ፡ ፈቃዱን ፡ ከነደመወዙ ፡ ይሰጣሉ ። ከነዚህ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለቱ ፡ ፈቃዱን ፡ የሰጡት ፡ በኩባንያው ፡ አስተያየት ፡ ሲሆን ፡ ሦስቱ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ ከደመወዙ ፡ ጋር ፡ ከሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ሌላ ፡ እንደዚሁ ፡ ጥቂት ፡ ቀኖች ፡ በነፃ ፡ ይፈቅዳሉ ። ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ደግሞ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ልማድ ፡ አላቸው ። ከውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይልቅ ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ አሳይተዋል ።¹⁴³

ይህ ፡ ሊሆን ፡ የቻለው ፡ ምናልባት ፡ እነዚህ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በአገራቸው ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ በብዛት ፡ የተለመደ ፡ ነገር ፡ ባለመሆኑ ፡ ይሆናል ። ከኢትዮጵያውያንና ፡ ኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ ከሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከመቶ ፡ ሰማንያ ፡ ዘጠኙ ፡ የጋብቻ ፡ ፈቃድን ፡ ሲሰጡ ፡ ከውጭ ፡

138. X² = 3.821, P < .05

139. በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፴ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ይመለከታል ።

140. በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፻፳፫ ፡ ለተጠቀሰው ፡ የተሰጠውን ፡ ማስታወሻ ፡ ይመለከታል ።

141. N = 18 ፡ (ብዛት ፡ ፲፰) ።

142. የሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ደንብ ፡ ቁጥር ፡ ፮ (፩) ።

143. X² = 3.258, P < .10

አገር : የንግድ : ማኅበሮች : እንደዚህ : ዓይነቱን : ፈቃድ : የሚሰጡ : ከመቶ : አርባ : ብቻ : ናቸው ።

የወሊድ : ፈቃድ ፤

በፍትሐ : ብሔሩ : ሕግ : መሠረት : አራስ : ቤት : ያለች : ሠራተኛ : የአንድ : ወር : እረፍት : የማግኘት : መብት : አላት ።¹⁴⁴ ለዓይነት : ከተወሰዱት : የንግድ : ማኅበሮች : ዘጠኙ : ሴት : ሠራተኞች : የሏቸውም ፤ ወይም : ደግሞ : በዕድሜ : ጉዳይ : እንደዚህ : ዓይነቱን : ፈቃድ : ለመስጠት : አላስፈለጋቸውም ። የቀሩት : ሰባት : የንግድ : ማኅበሮች : ደግሞ : ከፊሉ : ሕጉን : ሲከተሉ : ከፊሉ : ደግሞ : ሕጉ : ከሚጠይቀው : የበለጠ : ይሰጣሉ ። የሁለት : ኩባንያዎች : ሠራተኞች : አስተያየት : እዚህ : ላይ : ጠቃሚ ይሆናል ። አንደኛዋ : ሠራተኛ : ምንም : እንኳን : ኩባንያዋ : ለመውለድ : የሚሰጠው : ፈቃድ : ከደመወዝ : ጋር : ነው : ብሎ : ቢነግራትም ። ፈቃዱ : ያለደመወዝ : በመሆኑ : አብዛኞቹ : ሴቶች : ደመወዛቸውን : እንዳያጡ : ከአንድ : ሳምንት : ትንሽ : በበለጠ : ጊዜ : ውስጥ : ወደ : ሥራቸው : የሚመለሱ : መሆናቸውን : ገልጸለች ። ሁለተኛዋ : ሠራተኛ : ደግሞ : የኩባንያውን : ድንጋጌ : ሳትክድ : ለመውሰድ : የሚሰጠውን : ፈቃድ : ከደመወዝ : ጋር : ለማግኘት : ባለሥልጣኖቹን : ብዙ : መለመንና : መለማመጥ : ማስፈለጉን : ከመግለጹም : በላይ : ልመናውም : ብዙውን : ጊዜ : ፍሬ : ቢስ : እንደሚሆን : ተናግራለች ።

ለጋዘን : የሚሰጥ : ፈቃድ ፤

ለጋብቻ : እንደሚሰጥ : ፈቃድ : ሁሉ : ስለሠራተኛ : መሠረታዊ : የሥራ : ሁኔታ : የወጣው : ደንብ : ከሠራተኛው : “ቤተሰብ” : አንዱ : በሞት : በሚለይበት : ጊዜም : ደመወዝ : የማይታሰብለት : “በአእምሮ : ግምት :” በቂ : የሆነ : ፈቃድ : እንዲሰጠው : ያዝዛል ።¹⁴⁵ በልማድ : እንደሚታየው : የሠራተኛው : የራሱ : “ቤተሰብ” ማለትም : ልጆችና : ሚስት ፤ ያላገባ : ከሆነ : እናት : አባት : ወንድሞችና : እህቶች : ናቸው ። ስለሌሎች : ለዘመዶችና : ለጓደኞች : ሞት : በሕግ : የተወሰነ : ነገር : የለም ።

በሕጉና : በልማድ : መካከል : ትልቅ : ልዩነት : የሚገኘው : ለጋዘን : በሚሰጥ : ፈቃድ : ላይ : ነው ። እዚህ : ላይ : ልዩነቱ : የሚጠቅመው : ሠራተኛውን : ነው ። ምንም : እንኳን : ሕጋዊ : ግዴታ : ባይኖርም ። ለዓይነት : ከተወሰዱት : የንግድ : ማኅበሮች : በጣም : አብዛኞቹ ፤ ከመቶ : ሰማንያ : ስምንቱ : ለቤተሰብ : አባል : ሞት : ከሦስት : እስከ : አራት : ቀን : ድረስ : ፈቃድ : ከነደመወዙ : ይሰጣሉ ።¹⁴⁶ ከንግድ : ማኅበሮቹ : ግማሹ : ደግሞ ፤ ለሌሎች : ዘመዶች : ሞት : ከአንድ : እስከ : ሦስት : ቀን : ፈቃድ : እስከ : ደመወዙ : ሲሰጡ : አምስት : ኩባንያዎች : ደግሞ : በዚህ : ዓይነት : ሁኔታዎች : ላይ : ፈቃድ : ያለ : ደመወዝ : የሚሰጡ : መሆናቸው : ታውቋል ። ለጓደኛ : ሞት : ፈቃድ : ከነደመወዙ : የሚሰጡ : ኩባንያዎች : አምስት : ብቻ : ሲሆኑ : እነዚህም : ፈቃዱን : የሚሰጡት : አብዛኛውን : ጊዜ : ለአንድ : ቀን : ወይም : ለቀብሩ : ሥነ : ሥርዐት : ብቻ : ነው ። አራት : የንግድ : ማኅበሮች : ፈቃድ : ያለደመወዝ : ይሰጣሉ : ሦስት : ድርጅቶች : ደግሞ : ለእንደዚህ : ዓይነቱ : ሁኔታ : በፍጹም : ፈቃድ : የማይሰጡ : መሆናቸውን : ገልጸዋል ።

144. የፍትሐብሔር : ሕግ : ቁጥር : ፪ሺ፳፻፳፮ ።
145. የሠራተኛ : መሠረታዊ : ሁኔታ : ደንብ : ቁጥር : ፮(፬) ።
146. N = 22 : (ብዛት : ፳፪) ።

ለሠራተኛው ፡ ቤተሰብ ፡ አባል ፡ ሞት ፡ ፈቃድ ፡ የማይሰጥ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ነው ። የዚህ ፡ ኩባንያ ፡ አላፊዎች ፡ እንደተናገሩት ፤ በዚህ ፡ በኅዝብ ፡ ፈቃድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ሠራተኞች ፡ ባደረጉት ፡ አግባብ ፡ ያልሆነ ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ያለፈ ፡ ልማድ ፡ ስላላቸው ፡ የኅዝብ ፡ ፈቃድን ፡ ከነጭራሹ ፡ ለመከልከል ፡ መገደዳቸውን ፡ ገልጸዋል ። ሁለት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ለጓደኛ ፡ ሞት ፡ ማናቸውንም ፡ ዓይነት ፡ ፈቃድ ፡ ሲከለክሉ ፡ ከነዚህ ፡ አንደኛው ፡ ለዘመድ ፡ ሞት ፡ ፈቃድ ፡ ይከለክላል ። ኩባንያዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቀኖች ፡ ወስነን ፡ በማሰብ ፡ ከደመወዙ ፡ ጋር ፡ ወይም ፡ ያለደመወዝ ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ቀን ፡ ማዕከላዊ ፡ ቁጥር ፡ ለቤተሰብ ፡ አባል ፡ ሞት ፡ ፫-፪ ፡ ቀኖች ፡ ለሌሎች ፡ ዘመዶች ፡ ከ፩-፱ ፡ ቀኖች ፡ እና ፡ ለጓደኞች ፡ ፩-፩ ፡ ቀኖች ፡ መሆኑን ፡ ተረድተናል ።

ለትምህርት ፡ ስለሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፤

ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በወጡት ፡ በማናቸውም ፡ ደንቦች ፡ ለትምህርት ፡ የሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ አልተጠቀሰም ። ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የሥራ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከሦስት ፡ እጅ ፡ ሁለቱ ፡ ለትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ አይሰጡም ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ፖሊሲ ፡ የላቸውም ። ፈቃድ ፡ አለመስጠቱም ፡ ሆነ ፡ ፖሊሲ ፡ ያለመኖሩ ፡ ምናልባት ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነውን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ ይሆናል ። የንግድ ፡ ማኅበሩ ፡ ምንም ፡ የትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ ያልሰጠበት ፡ ምክንያት ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ስላላጋጠመው ፡ ነው ። ይህም ፡ ፖሊሲ ፡ የለውም ፡ ማለት ፡ ነው ። ከንግድ ፡ ማኅበሮቹ ፡ እሩቦቹ ፡ በሥራ ፡ ልምምድ ፡ (ትምህርት) ፡ ፕሮግራሞች ፡ ላይ ፡ ተካፋይ ፡ ለሆኑ ፡ ለጥቂት ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በቅርቡ ፡ ፈቃድ ፡ ሰጥተዋል ፡ ወይም ፡ በመስጠት ፡ ላይ ፡ ናቸው ። ከነዚህም ፡ የሥራ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ አምስቱ ፡ ትልልቅ ፡ ጋራዦች ፡ ናቸው ። እንዲያውም ፡ ትልልቅ ፡ ጋራዦች ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከአብዛኛዎቹ ፡ ጋር ፡ ሲወዳደሩ ፤ ጋራዦቹ ፡ ቋሚ ፡ የሆነ ፡ የትምህርት ፡ ፈቃድ ፡ መስጫ ፡ ፖሊሲ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ በይበልጥ ፡ አላቸው ።¹⁴⁷ ለነዚህ ፡ ኩባንያዎች ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እንደሚስፈሉታቸው ፡ መጠንና ፡ የኩባንያዎቹን ፡ የገንዘብ ፡ አቋም ፡ ሲመለከቱት ፡ ይህ ፡ አስገራሚ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ሆኖም ፡ ለትምህርት ፡ በሚሰጥ ፡ ፈቃድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ቋሚ ፡ ፖሊሲ ፡ ያላቸው ፡ ኩባንያዎች ፡ ሦስት ፡ ብቻ ፡ ይመስላሉ ። ከነዚህም ፡ ውስጥ ፡ በአንደኛው ፡ ኩባንያ ፡ የህብረት ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ተጽፎ ፡ ይገኛል ።

ከሥራ ፡ ጋር ፡ የተያያዙ ፡ አደጋዎችና ፡ በሽታዎች ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ በማድረግ ፡ ሠራተኛው ፡ ካሣ ፡ የሚያገኝበት ፡ ዘዴ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ተመሥርቷል ።¹⁴⁸ አሠሪው ፡ ከአላፊነት ፡ ለመዳን ፡ የሚችለው ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ በግልጽ ፡ በፅሁፍ ፡ የተሰጠውን ፡ ትዕዛዝ ፡ በመተላለፉ ፡ መሆኑን ፡ ሲያስረዳ ፡ ብቻ ፡ ነው ።¹⁴⁹

147. X2 = 4.261, P < .05
 148. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፵፱ ።
 149. ከዚያው ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፭፻፶፫ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፶፬ ።

በዚህም ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ (ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ እየተባለ ፡ ይጠቀሳል) ፡ አሠሪው ፡ ስለ ፡ ሕክምናና ፡ ከዚህም ፡ ጋር ፡ ስለተያያዙ ፡ ለመቃብር ፡ ሥርዓቶች ፡ አስፈላጊ ፡ ስለሆኑት ፡ ወጪዎችም ፡ ጭምር ፡ አላፊ ፡ ነው ። ሠራተኛው ፡ ፈጽሞ ፡ ለመሥራት ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ሲገኝ ፡ አሠሪው ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ የደመወዙን ፡ ሰባ ፡ አምስት ፡ በመቶ ፡ እና ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ለቆየበት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ በመቶ ፡ አምስት ፡ ተጨማሪ ፡ አድርጎ ፡ እንዲከፍለው ፡ ይገደዳል ። ሆኖም ፡ ይህ ፡ ክፍያ ፡ ከ ፳፻ ፡ (የኢት ፡ ብር) ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ። ይህም ፡ የደመወዝ ፡ አከፋፈል ፡ የሚቆየው ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ ያጣ ፡ እንደሆነና ፡ ቢበዛ ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይህም ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ የሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ በጠቅላላው ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንደሆነ ፡ ይገመታል ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ከአደጋው ፡ ወይም ፡ ከበሽታው ፡ የተነሣ ፡ ከግማሽ ፡ በታች ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ ያጣ ፡ እንደሆነ ፡ የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ ይቀርለታል ። ግን ፡ ግማሹን ፡ ወይም ፡ በሚበልጥ ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፤ አሠሪው ፡ ለሠራተኛውና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ ፡ የቀለብ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።¹⁵⁰ ይህም ፡ የሚሆነው ፡ ሠራተኛው ፡ ከቤተ ፡ ዘመዱ ፡ አባሎች ፡ ይህን ፡ የቀለብ ፡ እርዳታ ፡ ለማግኘት ፡ ያልቻለ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ።¹⁵¹

ለመቃብር ፡ ሥርዓቶች ፡ አስፈላጊ ፡ ለሚሆኑት ፡ ወጭዎች ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ ከማድረግ ፡ በስተቀር ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፵፱ ፡ ሠራተኛው ፡ ቢሞት ፡ የአሠሪው ፡ አላፊነት ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ አይገልጽም ። ቁጥር ፡ ፪ሺህ፷፻፶፰ ፡ (፩) ፡ ሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ ፡ ቀለብ ፡ እንዲከፍል ፡ ስለሚያስገድደውና ፡ የሠራተኛውም ፡ ሞት ፡ ለልጆቹ ፡ ያንኑ ፡ ያህል ፡ ጉዳት ፡ እንደሚያስከትል ፡ ስለሚቆጠር ፤ ይህ ፡ ቁጥር ፡ የሞት ፡ አደጋንም ፡ የሚጨምር ፡ ሆኖ ፡ መወሰድ ፡ ይገባዋል ።

አሠሪው ፡ ቀለብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚገደድበት ፡ ለምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ እንደሆነ ፡ ወሰን ፡ የለውም ። ስለዚህም ፡ አሠሪው ፡ በቀለብ ፡ ተቀባዮቹ ፡ አኗኗር ፡ ላይ ፡ ለውጥ ፡ እስከ ፡ ደረሰ ፡ ድረስ ፡ ለምሳሌም ፡ ልጆቹ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ሲያደርሱ ፡ ወይም ፡ የተጎዳው ፡ ሰው ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ቤተ ፡ ሰቡ ፡ እርዳታ ፡ ሲያገኝ ፡ ቀለቡ ፡ እንዳስፈላጊነቱ ፡ ሊቀነስ ፡ ወይም ፡ እስከ ፡ ጭራሹ ፡ በሙሉ ፡ ሊቀር ፡ ይችላል ። በሥራ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎችና ፡ በሽታዎች ፡ ግዴታ ፡ የሚገቡ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ ይህንን ፡ ዓይነቱን ፡ አሠራር ፡ አይከተሉም ። ከታላላቅ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ መካከል ፡ ሦስቱ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ድረስና ፡ እስከ ፡ የኢትዮጵያ ፡ \$ ፴ሺህ ፡ (በየወሩ ፡ የኢት ፡ \$ ፳፻) ፡ የሚደርስ ፡ ፖሊሲ ፡ ሲኖራቸው ፤ አራተኛው ፡ ደግሞ ፡ ከሦስት ፡ ዓመት ፡ ጥቂት ፡ በለጥ ፡ ለሚል ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ግዴታ ፡ የሚያስገባ ፡ ፖሊሲ ፡ አለው ።

ይህም ፡ በኢንሹራንሱ ፡ ፖሊሲ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ደንቦች ፡ ለማወቅ ፡ ያለን ፡ ፍላጎት ፡ ለአካዳሚክ ፡ ጥናት ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ ደንብ ፡ እንዳላቸው ፡ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ መካከል ፡ ከሦስቱ ፡ በቀር ፡ ሌሎቹ ፡ በሙሉ ፡ ለዚህ ፡ የሚሆን ፡ ኢንሹራንስ ፡ አለን ፡ ሲሉ ፡ መልሰዋል ። የኢንሹራንሳቸውን ፡ ፖሊሲ ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡

150. የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ጉዳይ ፡ በፍትሐብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፳፻፯ ፡ ተብራርቷል ።
 151. ከዚያው ፡ ከቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ፡ እስከ ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ፡ የቀለብ ፡ ሰጭነት ፡ ግዴታ ፡ ያለባቸው ፡ የከፋይነት ፡ ተራ ፡ ቁጥር ፡ በቁጥር ፡ ፳፻፳፩ ፡ ተወስኗል ።

የሚያስታወሱም፡ በጣም፡ጥቂቶች፡ ናቸው። የተለመደውን፡ ፖሊሲ፡ (Standard Policy) በመግዛትና፡¹⁵² “ኢንፎርሜሽን፡ ይከፍልልኛል”፡ በሚል፡ እምነት፡ አሠሪዎች፡ ያለባቸውን፡ ማንኛውንም ፡ አላፊነት ፡ ከአእምሮአቸው ፡ ያስወገዱ ፡ ይመስላል ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ እምነት ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ በሰፊው ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ከሚሰጠው ፡ የበለጠ ፡ ሙብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ በመግለጽ ፡ አሠሪውን ፡ ለማሳመን ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ይሆንበታል ። ስለዚህም ፡ የሚኖረው ፡ ሌላው ፡ መንገድ ፡ ጊዜና ፡ ገንዘብን ፡ ወደሚጨርሰው ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አቤት ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

በቁ. ፪ሺህ፭፻፶፰፡ (፩)፡ መሠረት ፡ ጠቅላላ ፡ የቀለብ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ የሚኖረው ፡ ሠራተኛው ፡ ከበሽታው ፡ ወይም ፡ ከአደጋው ፡ የተነሣ ፡ ግማሹን ፡ ወይም ፡ የሚበልጠውን ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ የሥራ ፡ ዘዴ ፡ በአሠሪም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ ሊያመጣ ይችላል ። በሌላ ፡ በኩል ፡ አራቱ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ፖሊሲዎች ፡ የቀለብን ፡ አከፋፈል ፡ የሚወስኑት ፡ በአደጋው ፡ ምክንያት ፡ በተፈጠረው ፡ ዘላቂ ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ የማጣት ፡ ፐርሰንቲጅ ፡ መጠን ፡ ነው ። እያንዳንዱም ፡ ፖሊሲ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ ዓይነቶችን ፡ የሚዘረዝሩና ፡ ለእያንዳንዱም ፡ ፖሊሲ ፡ የሚከፈለውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ ዋጋ ፡ የሚያሳይ ፡ ሠንጠረዥ ፡ አለው ።¹⁵³ ከሁሉም ፡ ፖሊሲዎች ፡ በይበልጥ ፡ የሚዘረዝር ፡ ሠንጠረዥ ፡ ያለው ፡ የአንድ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ኩባንያ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጸው ፡ በአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ አደጋ ፡ በሠንጠረዥ ፡ ላይ ፡ ከተመለከቱት ፡ አደጋዎች ፡ የበለጠ ፡ መሆኑን ፡ የሕክምና ፡ አዋቂዎች ፡ ካረጋገጡ፤ ኩባንያው ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ በሐኪሞች ፡ ምክር ፡ (ሃሳብ) ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ከፖሊሲዎቹ ፡ መካከል ፡ ሦስቱ ፡ ሠራተኛው ፡ ለጊዜው ፡ ለመሥራት ፡ በታወከበት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ እንዲከፍለው ፡ የሚገደደውን ፡ ደመወዝ ፡ ብቻ ፡ ይከፍሉታል ። ሠራተኛው ፡ በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከሚሰጠው ፡ ደመወዝ ፡ ግማሹ ፡ ብቻ ፡ ይከፈለዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕጉ ፡ አሠሪውን ፡ ከአላፊነት ፡ ነፃ ፡ የሚያደርገው ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ በግልጽ ፡ በጽሑፍ ፡ የተሰጠውን ፡ ትዕዛዝ ፡ በመተላለፍ ፡ ወይም ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ጥፋት ፡ ብቻ ፡ ቢሆንም ፤ ከፖሊሲዎቹ ፡ ሁለቱ ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ በሠራተኛው ፡ ችልነተኝነት ፡ ሲሆን ፡ ካሳውን ፡ አይከፍሉም ።

በሰፊው ፡ የተዘረዘረ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ አከፋፈል ፡ መኖር ፡ ጉዳት ፡ ለደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ካሳ ፡ ለማግኘት ፡ እንደሚያስችለው ፡ አይጠረጠርም ። ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ በጉዳት ፡ ምክንያት ፡ ሊያጡ ፡ የሚችሉት ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ ከግማሽ ፡ በላይ ፡ ከመሆን ፡ ይልቅ ፡ ከግማሽ ፡ በታች ፡ ስለሚሆን ፡ በኢንፎርሜሽን ፡ ኩባንያዎች ፡ የሚሠራበት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የአደጋ ፡ መጠኖች ፡ ዝርዝር ፡ ሕጉ ፡

152. በሞያ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሱ ፡ በሽታዎችና ፡ ጉዳቶች ፡ ምክንያት ፡ የአሠሪዎችን ፡ ኃላፊነት ፡ ሊሸፍን ፡ የሚችል ፡ ልኩ ፡ እስከ ፡ ተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ የሚደርስ ፡ ተጨማሪ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ውለታ ፡ የቱን ፡ ያህል ፡ እንደሚገዛ ፡ አይታወቅም ።

153. በአራቱም ፡ አመራሮች ፡ ላይ ፡ የመለኪያው ፡ መጠን ፡ የተለያየ ፡ ነው ። ለምሳሌ ፡ የቀኝ ፡ እጅን ፡ በማጣት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈጠረው ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ መቀነስ ፡ ከአርባ ፡ ሁለት ፡ ተኩል ፡ በመቶ እስከ ፡ ስድሳ ፡ በመቶ ፡ የተለያየ ፡ ሲሆን ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ የመስማት ፡ ችሎታን ፡ ፈጽሞ ፡ ማጣት ፡ የሥራ ፡ ችሎታን ፡ በመቀነስ ፡ ረገድ ፡ የሚያስከትለው ፡ ገዳት ፡ (ደግሞ) ፡ ከግምት ፡ ውጭ ፡ ነው ። ከማለት ፡ እስከ ፡ ሃምሳ ፡ በመቶ ፡ መቶ ፡ በመቶ ፡ ለየተያየ ፡ ነበር ።

ከሚከተለው ፡ የካሣ ፡ አከፋፈል ፡ ዘዴ ፡ ይልቅ ፡ ብዙዎቹን ፡ ሠራተኞች ፡ ይጠቅማል ። ነገር ፡ ግን ፡ በጉዳቱ ፡ ምክንያት ፡ የሥራ ፡ ችሎታቸውን ፡ ማጣት ፡ ከግማሽ ፡ በላይ ፡ የሆነባቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ሕጉ ፡ የሚፈቅድላቸውን ፡ ሙሉ ፡ ቀለብ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ የሚያጡት ፤ የሥራ ፡ ችሎታቸውን ፡ ያጡት ፡ ለዘለዓለም ፡ ቢሆንም ፡ ከኢንሹራንስ ፡ ኩባንያው ፡ የሚያገኙት ፡ ቀለብ ፡ ለአምስት ፡ ዓመታት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ በአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ከሆነ ፡ ካሣ ፡ የሚጠየቀው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ በሚለው ፡ ክፍል ፡ መሆኑን ፡ ይኸው ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ይገልጻል ።¹⁵⁴ በዚህም ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊ ፡ በሚሆን በት ፡ ጊዜ ፡ ከሚኖረው ፡ መከላከያዎች ፡ በተጨማሪ ፡ ሌሎች ፡ ብዙ ፡ መከላከያዎች ፡ ይኖሩታል ። ከነዚህም ፡ አንዱ ፡ የተበዳዩ ፡ ጥፋት ፡ መኖር ፡ አለመኖር ፡ ነው ።¹⁵⁵ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ (፩) ፡ የሚያመለክተውም ፡ እነዚህ ፡ ሁለት ፡ የአላፊነት ፡ ፅንሰ ፡ አሳቦች ፡ (Theories of Liability) ፡ የአንደኛው ፡ መኖር ፡ ሌላውን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንዳይውል ፡ የሚከለክል ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ በአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ሠራተኛው ፡ ካሣ ፡ ሊጠይቅ ፡ የሚችለው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ በተደነገገው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ነው ።¹⁵⁶

ተራ ፡ በሆኑ ፡ ሁኔታዎችና ፡ ተበዳዩም ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በማይገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ በሠራተኛው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ወሰን ፡ አይፈጥርም ። ምክንያቱም ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ጊዜ ፡ በሚከፈለው ፡ የገንዘብ ፡ ካሣ ፡ ላይ ፡ የሚኖረው ፡ ገደብ ፤ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚነት ፡ ስለማይኖረው ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ በአሠሪውና ፡ በሠራተኛው ፡ በሁለቱም ፡ ንዝህላልነት ፡ ከሆነ ፡ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ይቀነሳል ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ የሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ከሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ ያነሰ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤትም ፡ እንደዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመው ፡ ጊዜ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ከቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ወይም ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ መካከል ፡ የመምረጥ ፡ መብት ፡ ተሰጥቶታል ፡ ሲል ፡ ሕጉን ፡ ተርጉሞታል ። ለዚህም ፡ ውሳኔ ፡ የተሰጠው ፡ ምክንያት ፡ የሕጉ ፡ ዓላማ ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ከአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ በሚደርስበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ ጊዜ ፡ ከሚያገኘው ፡ ካሣ ፡ ያነሰ ፡ እንዲሆን ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ ነው ።¹⁵⁷ አንድ ፡ በቅርቡ ፡ የተሰጠ ፡

154. የፍትሔ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ። ከፖሊሲዎቹ ፡ መካከል ፡ ሁለቱ ፡ ከአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ የተነሣ ፡ ለሚደርሱ ፡ ጉዳዮች ፡ ካሣ ፡ እያስከፍሉም ። ሦስተኛውም ፡ ምናልባት ፡ እያስከፍል ፡ ይሆናል ።

155. ከዚያው ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ (፩). “በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ በከፈሉ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ጥፋት ፡ እንደሆነ ፡ ለተበዳዩ ፡ የሚከፈለው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ በከፈሉ ፡ ብቻ ፡ ነው ።”
(፪) “የጉዳቱ ፡ ካሣ ፡ በአንድነት ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ መካከል ፡ የሚገባው ፡ መሆኑ ፡ መጠኑን ፡ ለመወሰን ፡ የአካባቢዎችን ፡ ሁኔታ ፡ ሁሉ ፤ በተለይም ፡ ጉዳት ፡ እንዲደርስ ፡ ጥፋቶቹ ፡ የተባበሩበት ፡ መጠን ፡ እንደዚሁም ፡ የነዚህን ፡ ጥፋቶች ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ከባድነት ፡ በመገመት ፡ ነው ።”

156. ከዚያው ፡ ቁ. ፪ሺ፳፻፵፱ ፡ (፩) “በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ በአሠሪው ፡ አታላይነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያሉት ፡ የሁለቱ ፡ ቁጥሮች ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።”

157. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ ሚስተር ፡ አንቶኒስ ፡ ሐጆግሉ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንገሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ የአውራ ፡ ጉዳና ፡ ባለሥልጣን ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፫) ፡ የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፩፻፶፫ ።

ውሳኔ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ የሕግ ፡ አተረጓጎም ፡ ዘላቂነት ፡ ላይ ፡ ጥርጣሬን ፡ ሊያሳድር ፡ ችሏል ። የመሥራት ፡ ችሎታው ፡ በመቶ ፡ ስልሳ ፡ እጅ ፡ የተቀነሰበት ፡ የአንድ ፡ ትልቅ ፡ መኪና ፡ (ካሚዮን) ፡ ነጂ ፡ ከፍተኛ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ ለቀለብ ፡ ከሚከፈለው ፡ በተጨማሪ ፡ ሌላ ፡ ካሣ ፡ እንዲያገኝ ፡ አድርጎ ፡ በመወሰን ፡ ፈንታ ፡ በቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ አላፊነት ፡ መሠረት ፡ የሰጠው ፡ የቀለብ ፡ ውሳኔ ፡ የተሳሳተ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ይግባኝ ፡ ለጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አቅርቦ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤትም ፡ ሁለቱንም ፡ ማለትም ፡ ሠራተኛውንና ፡ አሠሪውን ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆነው ፡ ስላገኛቸው ፡ ከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሰጠውን ፡ የቀለብ ፡ መጠን ፡ በመቀነስ ፡ ፍርድ ፡ ሰጥቷል ።¹⁵⁸ ይህም ፡ ፍርድ ፡ የሚያመለክተው ፡ አደጋው ፡ የደረሰው ፡ በአሠሪው ፡ ንዝህላልነት ፡ በሚሆን ፡ በት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ጉዳት ፡ በደረሰበት ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ የሚያመጣው ፡ ውጤት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ቢሆን ፡ እንኳን ፡ ሠራተኛው ፡ ካሣ ፡ ሊጠይቅ ፡ የሚችለው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ በሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ነው ።

አደጋዎቹ ፡ የደረሱት ፡ በአካል ፡ ላይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የደረሱ ፡ መሆን ፡ አለመሆናቸውን ፡ ማወቁ ፡ ብዙ ፡ ችግርን ፡ የሚፈጥር ፡ አይመስልም ። በብዙዎቹም ፡ ጉዳዮች ፡ አደጋው ፡ “በምን ፡ ምክንያት” ፡ እንደደረሰ ፡ ማወቁ ፡ አስቸጋሪ አይደለም ። አብዛኛው ፡ አደጋ ፡ የሚደርሰው ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራበት ፡ በፋብሪካም ፡ ሆነ ፡ በተሽከርካሪ ፡ መኪናዎች ፡ ቦታ ፡ ነው ። በተጨማሪም ፡ ሕጉ ፡ በዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ ለሚደረሱ ፡ አደጋዎችና ፡ ሠራተኛው ፡ ይሠራ ፡ የነበረው ፡ ሥራ ፡ በአሠሪው ፡ የታዘዘም ፡ ባይሆን ፤ ለሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ ጥቅም ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ማካሄድ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱበት ፡ አደጋዎች ፡ አሠሪውን ፡ አላፊ ፡ ያደርገዋል ።¹⁵⁹ ምክንያቱም ፡ በነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ሁኔታዎች ፡ አሠሪው ፡ አደጋው ፡ ሊደርስ ፡ እንደሚችል ፡ አስቀድሞ ፡ ሊያውቅ ፡ ይችል ፡ ነበር ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ።

ሚቹ ፡ ሠራተኛ ፡ ያሠሪውን ፡ ሥራ ፡ በሚፈጽምበት ፡ ወቅት ፡ በሽፍቶች ፡ ተገደለ። የሚቹም ፡ ዘመዶች ፡ ሚች ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ በመሆኑ ፡ በፍትህ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ አላፊ ፡ ስለሆነ ፡ ስለጉዳቱ ፡ ካሣ ፡ እንዲከፍላቸው ፡ ክስ ፡ አቀረቡ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ በማይታሰብ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስ ፡ ጉዳት ፡ አላፊነት ፡ የለበትም ፡ ሲል ፡ ፈረደ ። የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ግን ፡ በፍትህ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፵፱ ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ አጥፊ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳን ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎች ፡ አላፊነት ፡ ስላለበት ፡ የአደጋ ፡ መድረስ ፡ አስቀድሞ ፡ መታወቅ ፡ አያስፈልገውም ፡ ሲል ፡ ይህን ፡ ፍርድ ፡ ለውጦታል ።¹⁶⁰ ለሥራ ፡ ማስኬጃው ፡ ጥቅም ፡ ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ “በሥራው ፡ ምክንያት” ፡ በሚለው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ ይጠቃለላል ፡ ሲል ፡ ይኸው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አትቷል ።

158. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ አቶ ፡ መስፍን ፡ ደርሶ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ኢንተርፕሪት ፡ ራዜል ፡ ፍሬርስ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ የፍትህ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፪፻፱/፶፪) ፡ (ያልታተመ) ።
 159. የፍትህ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፶ ፡ እና ፡ ፪ሺ፳፻፩ ።
 160. ይግባኝ ፡ ባዮች ፡ ሚስት ፡ ኢፍቲሕ ፡ ማማሊንጋንስና ፡ ፓናዮቲስ ፡ ማማሊንጋስ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ሚስርስ ፡ ዘፍላ ፡ ኤንድ ፡ ካምፑስ ፡ ኩባንያ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፯) ፡ የኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፵፱ ። የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የፍርድ ፡ ሐሳብ ፡ በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፪ ።

በሌላ ፡ በኩል ፡ “በሞያ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ በሚደርሱ ፡ በሽታዎች” ፡ ያለው ፡ አላፊነት ፡ የማይሠራበት ፡ በወረቀት ፡ ላይ፡ብቻ ፡ ሠፍሮ ፡ የሚገኝ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ለማስረዳት ፡ የሐኪሞች ፡ ምስክርነት ፡ ያስፈልጋል ። ነገር ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የሐኪሞች ፡ ቁጥር ፡ ማነስና ፡ የከሳሾችም ፡ የገንዘብ ፡ አቅም ፡ ይህን ፡ ዓይነቱን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ያደርገዋል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩም ፡ ሕግ ፡ ይህን ፡ ችግር ፡ በመመልከት ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ እንዲሁትሪዎች ፡ የሚያደርሱትን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንደደረሱ ፡ የሚቆጠሩትን ፡ በሽታዎች ፡ ባስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ እንዲወሰኑ ፡ ይፈቅዳል ። እነዚህንም ፡ በአስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ የወጡ ፡ የበሽታ ፡ ዝርዝር ፡ በሥራው ፡ ያልመጡ ፡ በሽታዎች ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ በማቅረብ ፡ ለማስረዳት ፡ አይቻልም ።¹⁶¹ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ የወጣው ፡ አዋጅም ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስትር ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቋጥር ፡ ፪ሺህ፳፻፶፪ ፡ መሠረት ፡ «የሙያ ፡ ሥራ ፡ በሽታዎችን ፡ ዝርዝር» ፡ እንዲያወጣ ፡ ሥልጣን ፡ ሰጥቷል ።¹⁶² ሆኖም ፡ እስካሁን ፡ ድረስ ፡ ይህ ፡ ዝርዝር ፡ አልወጣም ።

በነዚህም ፡ ምክንያቶች ፡ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ ያላቸው ፡ ምርጫ ፡ በአስሪዎቻቸው ፡ ኢንሹራንሶች ፡ መጠቀም ፡ ነው ። ሆኖም ፡ ከተጠኑት ፡ አራት ፡ የኢንሹራንስ ፡ ፖሊሲዎች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ስለ ፡ ሙያ ፡ ሥራ ፡ በሽታዎች ፡ ኢንሹራንስ ፡ የለውም ። ከተቀሩት ፡ ከሦስቱ ፡ አንደኛው ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት ፡ በሰውነት ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሱ ፡ በሽታዎች” ፡ ብቻ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ይሰጣል ። ሌሎቹ ፡ ሁለቱ ፡ ደግሞ የሙያ ፡ በሽታዎችና ፡ የኢንዱስትሪ ፡ በሽታዎች ፡ የሚባሉት ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራው ፡ የሥራ ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ በተለይ ፡ የሚመጡ ፡ በሽታዎችና ፡ ሥራውን ፡ በሚያካሄዱበት ፡ ጊዜ ፡ ሊደርሱ ፡ የሚችሉ ፡ በሽታዎች ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ ይተረጎሟቸዋል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ግን ፡ በሥራው ፡ ዓይነት ፡ ምክንያት ፡ “በተለይ” የሚመጡ ፡ በሽታዎች ፡ ስለማይል ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የሚለው ፡ የሕጉ ፡ ቃል ፡ ይህንንም ፡ ያጠቃልላል ፡ ተብሎ ፡ ካልተተረጎመ ፤ እነዚህ ፡ ፖሊሲዎች ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚሰጡት ፡ ጥቅም ፡ (መብት) ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ከሚሰጠው ፡ ይልቅ ፡ በጣም ፡ የጠበበ ፡ ነው ። የኋለኞቹ ፡ ሁለቱ ፡ ፖሊሲዎች ፡ በተጨማሪ ፡ አሠራው ፡ በሚያካሄደው ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ ሊደርሱ ፡ የሚችሉትን ፡ የበሽታ ፡ ዓይነቶች ፡ ዝርዝር ፡ እንዲያቀርቡ ፡ ያስገድዳሉ ። የነዚህ ፡ የሁለቱ ፡ ኩባንያዎች ፡ ባለሥልጣኖች ፡ እንደገለጹት ፡ አሠራው ፡ ይህንን ፡ ባይፈጽምም ፡ እንኳ ፡ በቂ ፡ የሐኪም ፡ ማስረጃ ፡ ካቀረበ ፡ ሠራተኛው ፡ የጉዳት ፡ ካሣውን ፡ ከማግኘት ፡ አይከለክልም ።

ባንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ የአደጋ ፡ ብዛት ፡ የሚወስኑት ፡ ነገሮች ፡ በሥራው ፡ ውስጥ ፡ በአደጋ ፡ የመውደቅ ፡ ዝንባሌ ፤ በሥራው ፡ ቦታ ፡ የአደጋ ፡ መከላከያ ፡ ዝግጅት ፡ መጠንና ፡ የራሱ ፡ የሥራው ፡ ዓይነት ፡ ወይም ፡ ጠባይ ፡ ናቸው ። የመጨረሻው ፡ ምክንያት ፡ በቴክኒየሎጂ ፡ ለውጥ ፡ ብቻ ፡ የሚሻሻል ፡ ስለሆነ ፡ አሁን ፡ ስለሱ ፡ መነጋገሩ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ከአዲስ ፡ የመኪና ፡ መሣሪያዎች ፡ ጋር ፡ አለመተዋወቅ ፡ በአዲስ ፡ ተቀጣሪዎች ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ሊያደርስ ፡ ቢችልም ፡ በጠቅላላው ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ምናልባት ፡ ከሌላ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ ይበልጥ ፡ ወይም ፡ ያነሰ ፡ አደጋ ፡ ይደርስባቸዋል ፡ ለማለት ፡ አይቻልም ።¹⁶³

161. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁጥር ፡ ፪ሺ፳፻፶፪ ።
 162. ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፭(፪) ።
 163. ዘ ፡ ሂውማን ፡ ፋክተርስ ፡ ኦፍ ፡ ፕሮዳክቲቪቲ ፡ ኢን ፡ አፍሪካ ፡ (ለንደን ኢንተር-አፍሪካን ፡ ሌበር ፡ ኢንስቲትዩት ፡ ፎር ፡ ቴክኒካል ፡ ኮለፕራቲቭ ፡ ኢን ፡ አፍሪካ ፡ ሳውዝ ፡ ኦፍ ፡ ዘ ፡ ሰሐራ ፡ ፪ኛ ፡ እትም ፡ ፲፱፻፷) ፡ ገጽ ፡ ፩፻፩-፩፻፲ ።

ጥብቅ ፡ የሆኑ ፡ ሕጎችን ፡ በማውጣትና ፡ በማስፈጸም ፡ የአደጋ ፡ መከላከያ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ በሚገባ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ይቻላል ። የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ “የሠራተኛውን ፡ ሕይወት ፡ ሙሉ ፡ ሰውነቱን ፡ ጤንነቱንና ፡ የሕሊና ፡ (የሞራል) ፡ ክብሩን ፡ በመጠበቅ ፡ ረገድ ፡ አሠሪው ፡ ለሥራው ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት” ። በማለት ፡ በጣም ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ የሥራ ፡ ቦታ ፡ የጥንቃቄ ፡ ደረጃን ፡ ሁኔታ ፡ ይሰጣል ።¹⁶⁴ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣው ፡ አዋጅም ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ተጨማሪ ፡ መግለጫ ፡ አይሰጥም ።¹⁶⁵ የዚህም ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ደረጃ ፡ አለመኖር ፡ የሚፈጥረው ፡ ችግር ፤ አሠሪዎቹ ፡ ምን ፡ እንደሚጠበቅባቸው ፡ ለማወቅ ፡ አለመቻላቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ጠለቅ ፡ ያለ ፡ ትምህርት ፡ ለሌላቸው ፡ የሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ተቆጣጣሪዎች ፡ የአንድን ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ በደንብ ፡ መርምሮ ፡ ለመወሰን ፡ ችግር ፡ መፍጠሩ ፡ ነው ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የተቆጣጣሪዎቹን ፡ የሥራ ፡ ችሎታ ፡ ደረጃ ፡ ለማሻሻል ፡ ጥረት ፡ በማድረግ ፡ ላይ ፡ ቢሆንም ፡ በቂ ፡ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እስካሁን ፡ የሉም ።¹⁶⁶ የዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ችግር ፡ መኖሩ ፡ እየታወቀ ፡ በይበልጥ ፡ አደጋ ፡ ሊደርስ ፡ በሚችልባቸው ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ እንኳን ፡ መኖር ፡ የሚገባቸውን ፡ በይ በልጥ ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ የጥንቃቄ ፡ ደረጃዎች ፡ የሚገልጽ ፡ ደንብ ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ እስካሁን ፡ አለመውጣቱ ፡ የማያሳዝን ፡ ነው።¹⁶⁷

የሕመም ፡ ፈቃድ ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ሆን ፡ ብሎ ፡ ባደረገው ፡ ሳይሆን ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ቢታገብ ፡ ቢያንስ ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ አገልግሎት ፡ የሰጠ ፡ ከሆነ ፡ የአ ሥራ ፡ አራት ፡ ቀን ፡ ግማሽ ፡ ደመወዙን ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በላይ ፡ ያገለገለ ፡ ከሆነ ፡ የወር ፡ ደመወዙን ፡ ግማሽ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው።¹⁶⁸ ነገር ፡ ግን ፡ አከፋፈሉ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ለእያንዳንዱ ፡ የበሽታ ፡ ጊዜ ፡ ለመሆኑ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕጉ ፡ ግልጽ ፡ አይደለም ፤ ይህንን ፡ ምንም ፡ የሚያብራራ ፡ የፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ እስካሁን ፡ አልተሰጠም ። በአሠሪዎችም ፡ በኩል ፡ ግማሹ ፡ አንዱን ፡ ሲከተል ፡ ገሚሱ ፡ ደግሞ ፡ ሌላውን ፡ አተረጎጎም ፡ ይከተላሉ።

ይህም ፡ አበል ፡ እየተከፈለው ፡ የሚሰጠው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ያለአበል ፡ ስለሚሰጠው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔሩ ፡ ሕግ ፡ ምንም ፡ አይገልጽም ። ሆኖም ፡ ስለሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፤ አሠሪው ፡ ሠራተኞች ፡ በሕመም ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የቀሩባቸውን ፡ ቀኖች ፡ ሁሉ ፡ ሥራ ፡ እንዳቋረጡባቸው ፡ ቀኖች ፡

164. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፻፳፻፵፰ ።
 165. ተጨማሪ ፡ የሆኑት ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ «በድርጅቱ ፡ ውስጥ ፡ ለሚሠሩት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ልጆችና ፡ ሴቶች ፡ እንዲሁም ፡ ድኩማን ፡ ለሆኑ ፡ ሰዎች ፡ አደጋ ፡ እንዳይደርስባቸው ፡ ልዩ ፡ ጥንቃቄና ፡ መከላከያ ፡» አሠሪው ፡ እንዲያደርግ ፡ ነው ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ የወጣ ፡ አዋጅ ፡ አን ቀጽ ፡ ፲ ።
 166. ሪፖርት ፡ ቁ ፡ 11 ፡ ገፎንጫንት ፡ እፍ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አን ፡ ሌበር ፡ አድሚኒስትሬሽን ፡ ከላይ ፡ በማስ ታወሻ ፡ ቁ. ፳፫ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፪፻፵፮ ።
 167. ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ደረጃ ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፮ ፡ (፫) ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ በወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፫ ፡ (፩) ፡ መሠረት ፡ ሚኒስትሩ ፡ እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ለማውጣት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።
 168. የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቁ. ፪፻፳፻፶፪ ።

አድርጎ ፡ እንዳይቆጠር ፡ ወይም ፡ በዓመት ፡ ከሚሰጣቸው ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ ላይ ፡ እንዳይቀነስ ፡ ይከለክላል ።¹⁶⁹ ከዚህ ፡ በፊት ፡ በተጠቀሰው ፡ ምክንያት ፡ ጉዳይ ፡ አለ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ስለወጣሁ ፡ ካሣ ፡ ይከፈለኝ ፡ በማለት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ምንም ፡ ሠራተኛው ፡ (ከሳሹ) ፡ በዚያው ፡ ከባንያ ፡ በሌላ ፡ ዓይነት ፡ ሥራ ፡ ተቀጥሮ ፡ ለመሥራት ፡ ቢችልም ፡ እንኳ ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በደረሰበት ፡ በሽታ ፡ የቀድሞው ፡ ሥራውን ፡ መቀጠል ፡ ስላልቻለ ፡ ይህንንም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ስላገኘው ፡ የከሳሹን ፡ ጥያቄ ፡ ሳይቀበለው ፡ ቀርቷል ።¹⁷⁰ ይህ ፡ ፍርድ ፡ የሚመለከተው ፡ የሠራተኛው ፡ በሽታ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ አገልግሎቱን ፡ እንዳይሰጥ ፡ በሚያደርገው ፡ ጊዜ ፡ እንጂ ፡ ሠራተኛው ፡ በማገገም ፡ ላይ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ከሥራ ፡ ስለማስወጣት ፡ አይደለም ቢባልም ፡ ሠራተኛው ፡ ሌላ ፡ ዓይነት ፡ ሥራ ፡ እዚያው ፡ ለመሥራት ፡ ቢችልም ፡ የሠራተኛው ፡ በሥራ ፡ አለመገኘት ፡ ለአሠሪው ፡ ችግርን ፡ በሚፈጥርበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ሠራተኛውን ፡ ከሥራ ፡ ለማስወጣት ፡ ይችላል ፡ የሚለውን ፡ አስተሳሰብ ፡ (ፍልስፍና) ፡ የሚደግፍ ፡ ይመስላል ።

የሚያስደንቀው ፡ ለዓይነት ፡ ከተወሰዱት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ግማሾቹ ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የበለጠ ፡ መስጠታቸው ፡ ነው ። ሆኖም ፡ ከነዚህ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ መካከል ፡ ሁለቱ ፡ ማንኛውንም ፡ ፈቃድ ፡ ለማግኘት ፡ የአንድና ፡ የሁለት ፡ ዓመት ፡ አገልግሎት ፡ ይጠይቃሉ ። አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ የሚሆኑት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በሕግ ፡ ከሚፈቀደው ፡ ያነሰ ፡ ፈቃድ ፡ ይሰጣሉ ። ከነዚህም ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ አንደኛው ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ አሠሪው ፡ ሲፈልግ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ትናንሽ ፡ ከባንያዎች ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ ያነሰ ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፍላጎት ፡ የታየባቸው ፡ ሲሆን ፡ ታላላቅ ፡ ከባንያዎች ፡ ግን ፡ የበለጠ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ዝንባሌ ፡ አላቸው ።¹⁷¹

የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መኖርም ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ተሰሚነት ፡ አለው ። ኃይለኛ ፡ የሠራተኞች ፡ ማህበሮች ፡ የሚገኙባቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ሕጉን ፡ ለመከተል ፡ የበለጠ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ባይታይባቸውም ፤ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የበለጠ ፡ የሕመም ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፍላጎትን ፡ ያሳያሉ ።¹⁷² በሌላ ፡ በኩል ፡ ግን ፡ ምንም ፡ ማህበሮች ፡ የሌላቸው ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሕጉ ፡ ከሚፈቅደው ፡ የበለጠ ፡ ፈቃድ ፡ የመስጠት ፡ ፈቃደኝነት ፡ በጣም ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ነው ።¹⁷³

የአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ (ኮንትራት) ፡ ከመቋረጡ ፡ በፊት ፡ ያለአበል ፡ ስለሚሰጠው ፡ ተጨማሪ ፡ ፈቃድ ፡ ሕጉ ፡ ግልጽ ፡ እንዳለመሆኑ ፡ መጠን ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ አሠራርም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ፈቃድ ፡ ከመስጠት ፡ እስከ ፡ ምንም ፡ ተጨማሪ ፡ ፈቃድ ፡ አለመስጠት ፡ የሚያደርስ ፡ ልዩነት ፡ ታይቷል ። አራቱ ፡ ለአንድ ፡ ወር ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ላነሰ ፡ ጊዜ ፤ አራቱ ፡ ከአንድ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡

169. ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣ ፡ ደንብ ፡ አንቀጽ ፡ ፭(፱) ።
 170. ከሳሹ ፡ ይትባረክ ፡ ነጋሽ ፡ ተከላሽ ፡ የአሰብ ፡ የነዳጅ ፡ ማጣሪያ ፡ (ጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁ. ፭፻፺፫/፶፱) ፡ (ያልታተመ) ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፸፱ ፡ የተጠቀሰ ፤ በተጨማሪ ፡ ከማስታወሻው ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከቷል ።
 171. N = ፳፪ ፡ ለትናንሽ ፡ ከባንያዎች ፡ X² = 3.352 P < .10 ልዩነቱ ፡ በስታቲስቲክስ ፡ ረገድ ፡ ለትላ ልቅ ፡ ከባንያዎች ፡ እምብዛም ፡ አይደለም ።
 172. X² = 5.854, P < .02
 173. X² = 4.911, P < .05

ወር : ለሚደርስ : ጊዜ ፤ ሦስቱ : ከሦስት : እስከ : ስድስት : ወር : ለሚደርስ : ጊዜና : አራቱ : ደግሞ : ላልተወሰነ : ጊዜ : ፈቃድ : ይሰጣሉ ። ሌሎች : አራት : ኩባንያዎች : ግን : የሚሰጠውን : የፈቃድ : ጊዜ : ልክ : በሠራተኛው : ዓይነት : መሠረት : አሠሪው : እንዲወሰን : ሥልጣን : ይሰጣሉ ። ይህ : ዓይነቱ : አሠሪ : በአሠሪው : ዘንድ : መጠላት : ያተረፈውን : ሠራተኛ : ያለካሳ : ለማስወጣት : የሚያስችል : ሲሆን : የሚሠራበትም : ለዚህ : ይመስላል ።

ከአበል : ጋር : የሕመም : ፈቃድ : ለማግኘት : ከአንድ : ዶክተር : ሠራተኛው : የታመመ : ለመሆኑ : የሚያረጋግጥ : ወረቀት : ማቅረብ : ያስፈልገዋል ። ትክክለኛ : ያልሆነ : የሐኪም : ወረቀት : ማግኘት : በጣም : ቀላል : በመሆኑ : ብዙ : አሠሪዎች : በቂ : ምክንያት : ያለውንና : የሌለውን : ሠራተኛ : ለማወቅ : እንደሚያስቸግራቸው : ገልጸዋል ። በዚህም : ጊዜ : በተለይ : ይህንን : ዓይነቱን : ጥፋት : የሚፈጽም : የአንድ : ሆስፒታል : ስም : ጠቅሰዋል ። አንዳንድ : ኩባንያዎች : የራሳቸው : ዶክተሮች : አሏቸው ። ይህም : አሠሪውን : የሕመም : ፈቃድ : በታወቀ : ሰው : የተሰጠ : አስተያየት : መሆኑን : ለማረጋገጥ : የሚያስችለው : ቢሆንም : ሐኪሙ : ከተፈላጊው : በላይ : ምርመራ : እንዲያደርግና : የሚሰጠውንም : የፈቃድ : ጊዜ : ሰፊ : እንዳያደርገው : ከአሠሪው : በኩል : ኃይለኛ : ተጽዕኖ : እንዳደርስበት : ሊያደርገው : ይችላል ። ሆኖም : በኩባንያው : የሚሰጥ : ሕክምና : ከሌለ : ለአንድና : ለሁለት : ቀን : ብቻ : የሚቆይ : በሽታ : በያዘው : ጊዜ : ሠራተኛው : የሐኪም : ወረቀት : ለማግኘት : ከሁለት : ቀን : ደመወዙ : የበለጠ : ወጭ : ማድረግ : ሊኖርበት : ይችላል ።¹⁷⁴

ይህንን : አሠሪዎች : በሆስፒታሎች : ላይ : የሠነዘሩትን : ሀሜት : ለማረጋገጥ : ሲባል : አንድ : ሰው : ለአምስት : ቀናት : በኃይለኛ : የራስ : ምታት : ታሞ : በቤት : ውስጥ : የቆየ : የጋራዥ : ሠራተኛ : (ሜካኒክ) : በመምሰል : የሐኪም : ወረቀት : እንዲጠይቅ : በአዲስ : አበባ : ውስጥ : ወደሚገኙ : ሠራተኞች : አዘውትረው : ወደሚሄዱባቸው : ሦስት : ሆስፒታሎች : ተልኮ : ነበር ። ከነዚህም : ሆስፒታሎች : አንዱ : ብዙ : አሠሪዎች : የሐኪም : ወረቀት : በቀላሉ : ለሠራተኞች : ይሰጣል : የሚሉት : ሆስፒታል : ነበር ። በያንዳንዱም : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : እርዳታ : እንዲጠይቅ : የተደረገው : ከዶክተሮች : ሳይሆን : ከሌሎች : ከሆስፒታል : ሠራተኞች : ነበር ። በመጀመሪያው : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : በተወሰነለት : የቀጠሮ : ሰዓት : ከዶክተሩ : ጋር : እንዳይገናኝ : አንድ : የሆስፒታሉ : ሠራተኛ : ከለከለው ። የተሰጠውም : ምክንያት : ዶክተሩ : ሥራ : ስለበዛባቸው : ጊዜ : የላቸውም : አንተም : አልታመምክም : የሚል : ነበር ። በጥቂት : ገንዘብ : ግን : በአንድ : በሆስፒታሉ : ፎርም : ላይ : “ሜካኒኩ” : በኃይለኛ : ራስ : ምታት : ምክንያት : በተመላላሽ : በሽተኛነት : ለሰባት : ቀን : በሆስፒታሉ : ሲታከም : ቆይቶአል : የሚል : ጽሑፍ : በሠራተኛው : ተፈርሞ : ሊሰጠው : ችሎአል ።

በሁለተኛው : ሆስፒታል : አንዲት : ሴት : አስታማሚና : አንድ : ወንድ : ሠራተኛ : መጀመሪያ : ዶክተሩን : ማየት : እንዳለበትና : ዶክተሩም : ታሟል : ካለ : ለአምስቱ : ቀናት : ፈቃድ : እንደሚያገኝ : ለ“ሜካኒኩ” : ገለጹለት ። አሠሪዎች : በጣም : መጥፎ : ሆስፒታል : ነው : ብለው : በሚመለከቱት : በሦስተኛው : ሆስፒታል : “ሜካኒኩ” : የተገናኘው : የአገራቸውን : ቋንቋ : ብቻ : ለሚናገሩ : ዶክተሮች : በአስ

174. በአዲስ : አበባ : የሚገኙት : ብዙዎቹ : ሆስፒታሎች : ለመመዝገቢያና : ለምርመራ : የሚያስከፍሉት : ገንዘብ : ጥቂት : ሲሆን : ብዙውን : ጊዜ : ፪ : ብር : ብቻ : ነው ።

ተርጓሚነት ፡ የሚሠራ ፡ አንድ ፡ ወንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ነበር ። “ሚካኒኩም” ፡ ከብዙ ፡ ልመና ፡ በኋላ ፡ እንኳን ፡ የፈቃዱን ፡ ወረቀት ፡ ከሐኪሙም ፡ ለመገናኘት ፡ አልቻለም ። ሆኖም ፡ ለወደፊቱ ፡ ሁለት ፡ ብር ፡ (\$ ፪) ፡ ከፍሎ ፡ ቢመዘገብ ፡ «ይህ ፡ ሠራተኛ ፡ ሕመምተኛ ፡ ስለሆነ ፡ ለዚህን ፡ ያህል ፡ ቀን ፡ እረፍት ፡ ያስፈልገዋል ።» የሚል ፡ የሐኪም ፡ ወረቀት ፡ እንዲያገኝ ፡ ሊረዳው ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ አስተርጓሚው ፡ ለ“ሚካኒኩ” ፡ ገለጸለት ። በቋንቋው ፡ ችግር ፡ ምክንያትም ፡ አስተርጓሚው ፡ በዶክተሩ ፡ ዘንድ ፡ ተሰሚነት ፡ እንዳለው ፡ ሰውዬው ፡ ሊገምት ፡ ችሎአል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ አስቀድሞ ፡ የሚወሰድ ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘቱ ፡ ልል ፡ የሆነ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸምን ፡ ባያመለክትም ፤ ሠራተኛው ፡ ገንዘብ ፡ ቢከፍል ፡ ኖሮ ፡ አስተርጓሚው ፡ በሽተኛው ፡ ሕመሙ ፡ ከሚሰማው ፡ በይበልጥ ፡ እንደሚሰቃይ ፡ አስመስሎ ፡ ለዶክተሩ ፡ ሊነግርለት ፡ እንደሚችል ፡ መልእክተኛው ፡ ሊገነዘብ ፡ ችሏል ።

ምንም ፡ ስለ ፡ ሁሉም ፡ የማይናገር ፡ ባይሆን ፡ ከነዚህ ፡ በጥቂቱ ፡ ለዓይነት ፡ ያህል ፡ ከተወሰዱት ፡ የአዲስ ፡ አበባ ፡ ሆስፒታሎች ፡ የአሠራር ፡ ሁኔታ ፡ እንደምንመለከተው ፡ የአሠሪዎቹ ፡ ሀሜት ፡ አለምንም ፡ ማስረጃ ፡ የተሰነዘረ ፡ አለመሆኑን ፡ ነው። በዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ማታለል ፡ ገና ፡ ጀማሪ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከአንደኛው ፡ ሆስፒታል ፡ የፈቃዱን ፡ ወረቀት ፡ ሲያገኝ ፡ በደንብ ፡ ተከታትሎ ፡ ቢሆን ፡ ከሁለተኛውም ፡ ሆስፒታል ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ፡ ነበር ። በሦስተኛው ፡ ሆስፒታልም ፡ አስቀድሞ ፡ ፈቃድ ፡ የማግኛውን ፡ ዘይቤ ፡ ለማወቅ ፡ ችሏል ። በርግጥም ፡ አንድ ፡ የቆየ ፡ ሠራተኛ ፡ ፈቃዱን ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ።

ሌሎች ፡ ጥቅሞች ፤

በሕግ ፡ ከሚጠየቁት ፡ ሌላ ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ብዙ ፡ ጥቅሞችን ፡ ይሰጣሉ ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ሠራተኞች ፡ እናገኛለን ፡ ብለው ፡ የማያስቡት ፡ ጥቅም ፡ ባይሆን ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ከመቶ ፡ ስልሳ ፡ ሦስቱ ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ የቀብር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ወጭ ፡ ይከፍላሉ ። ግማሾቹ ፡ በያመቱ ፡ ጉርሻ ፡ ይሰጣሉ ። ብዙዎቹም ፡ በከባንያዎቻቸው ፡ የሚሰሩትን ፡ ወይም ፡ የሚሸጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ በቅናሽ ፡ ዋጋ ፡ ለሠራተኞቻቸው ፡ ይሸጣሉ ። እንዲሁም ፡ የሥራ ፡ ልብስ ፡ ይሰጣሉ ። ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁለት ፡ ሦስተኞቹ ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ ለምስክርነት ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ፖሊስ ፡ ጣቢያ ፡ ሲሄዱ ፡ ፈቃድ ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ ይሰጣቸዋል ። ሌሎች ፡ ሃያ ፡ አምስት ፡ በመቶ ፡ ደግሞ ፡ ያለደመወዝ ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ፈቃድ ፡ ይሰጣሉ ።¹⁷⁵

ማጠቃለያ ፤

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባደረግነው ፡ ምርምር ፡ ላይ ፡ በጣም ፡ የሚያስደንቀው ፡ ነገር ፡ ለዓይነት ፡ የወሰድናቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ቁጥር ፡ ትንሽ ፡ ቢሆንና ፡ በስታቲስቲኩም ፡ ላይ ፡ አስፈላጊው ፡ ማረሚያ ፡ ቢደረግም፣¹⁷⁶ በተመረጡት ፡ በአራቱ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ልዩነቶች ፡ ታይተዋል ። ስለ ፡ ጠቅላላው ፡ አሠራር ፡ ለመናገር ፡ የሚያስችል ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ፡ የሚባል ፡ አንድም ፡ ሁኔታ ፡ ከሌሎች ፡ የተለየ ፡ ልዩነት ፡ አላሳየም ። በሁለቱ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ መካከል ፡ ያለውም ፡ ልዩነት ፡ ከተጠበ

175. በተጨማሪ ፡ ለሚሰጡት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጥቅሞች ፡ ኤል ፡ ሞርሀውስ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳፰-፴ ፡ ይመለከታል ።

176. ማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፴፪ን ፡ ይመለከታል ።

ቀው፡ ወይም፡ ከሌሎቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ በጣም፡ ያነሰ፡ ሆኖ፡ ተገኝቷል ። እንዲያውም፡ በጋራገኙና፡ በመጠጥ፡ ፋብሪካዎች፡ መካከል፡ በመጠኑ፡ ጎላ፡ ያሉ፡ ልዩነቶች፡ ከታዩባቸው፡ ሦስት፡ ሁኔታዎች፡ ውስጥ፡ ሁለቱ፡ በጋራገኙ፡ ላይ፡ ብቻ፡ የታዩ፡ ሲሆኑ፡ ከነዚህም፡ አንዱ፡ ማለት፡ ስለትምህርት፡ የሚሰጠው፡ ፈቃድ፡ ከሥራው፡ ልዩ፡ ተፈጥሮ፡ የተነሳ፡ ነው ።

ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ከትናንሾቹ፡ ይልቅ፡ ቋሚ፡ የሆነ፡ የሥራ፡ አመራር፡ ፖሊሲ፡ ያላቸው፡ ሆነው፡ ይታያሉ ። እነዚህ፡ ትላልቅ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የሕገ-መንግሥት፡ የሠራተኛውን፡ ጥቅም፡ የሚቀንስ፡ በሚሆንበትም፡ ጊዜ፡ እንኳ፡ ቃል፡ በቃል፡ ሕገን፡ የመከተል፡ ዝንባሌ፡ በበለጠ፡ አሳይተዋል ። ከዚህም፡ በላይ፡ ባስተዳደር፡ ጉዳይ፡ ሥራ፡ አስኪያጆቹ፡ እንደፈቀዱት፡ ለመሥራት፡ ያላቸው፡ ዝንባሌ፡ አነስተኛ፡ መሆኑ፡ ለቀረበላቸው፡ ጥያቄ፡ በሰጡት፡ መልስ፡ ለመረዳት፡ ተችሏል ። በጠቅላላው፡ ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ስለሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ያላቸው፡ አሠራር፡ በይበልጥ፡ በቅድሚያ፡ ሊታወቅ፡ የሚችልና፡ እንደ፡ ሥራ፡ አስኪያጁ፡ ፍላጎትም፡ የሚወሰነው፡ በጥቂቱ፡ ነው ።

የሠራተኞች፡ ማኅበር፡ ዓይነት፡ የፈጠረው፡ ልዩነት፡ ግን፡ ከታሰበው፡ በታች፡ ነው ። ይህም፡ ሊሆን፡ የቻለው፡ ማኅበሮች፡ ከሚኖራቸው፡ ተሰሚነት፡ ሌላ፡ የማኅበሮች፡ መቋቋም፡ አዲስነትና፡ አቅመ - ቢስነት፡ እንዲሁም፡ በሕግ፡ የተወሰኑ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታዎች፡ ሰፊ፡ ዝርዝር፡ በመኖሩ፡ ነው ። ይህም፡ ሆኖ፡ በአንድ፡ ኩባንያ፡ ውስጥ፡ ታታሪ፡ የሆነ፡ ማኅበር፡ መገኘት፡ አጭር፡ የሥራ፡ ጊዜና፡ በሕግ፡ ከሚፈቀደው፡ በላይ፡ ሰፊ፡ ያለ፡ የሕመም፡ ፈቃድ፡ የመስጠት፡ ዝንባሌን፡ በአሠሪዎች፡ ዘንድ፡ ይፈጠራል ። በተጨማሪ፡ የሥራ፡ ጊዜ፡ መጠን፡ እንደ፡ እንዲሁትሪው፡ ዓይነት፡ ሲሆን፡ የሕመም፡ ፈቃድ፡ መጠን፡ ደግሞ፡ እንደ፡ ንግድ፡ ማኅበሩ፡ ትልቅነት፡ ነው ። ምንም፡ እንኳን፡ ስለ፡ ዓመት፡ ፈቃድ፡ የተደነገጉትን፡ ደንቦች፡ መጠበቅ፡ ከንግድ፡ ማኅበሩ፡ ትልቅነት፡ ጋር፡ የተያያዘ፡ ቢሆንም፤ የማኅበር፡ መኖር፡ ወይም፡ ተቋቁሞ፡ መፍረስ፡ አሠሪዎች፡ እነዚህን፡ ደንቦችና፡ ስለ፡ ደመወዝ፡ አከፋፈል፡ የተወሰኑትን፡ ሕጎች፡ እንዲከተሉ፡ ያደርጋቸዋል ። ይህም፡ መረጃ፡ የተሰበሰበው፡ አሠሪዎች፡ ከሰጧቸው፡ መልሶች፡ ላይ፡ በመሆኑ፡ ማኅበሮች፡ በሚገኙባቸውና፡ በማይገኙባቸው፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ አሠራር፡ መካከል፡ ብዙ፡ ልዩነት፡ ሊኖር፡ ይችላል ። የአሠሪዎቹም፡ መልሶች፡ አጠራጣሪ፡ መስለው፡ ከታዩ፡ የማኅበር፡ መሪዎችን፡ በመጠየቅ፡ እርግጠኛነቱን፡ ለማወቅ፡ ይቻላል ።

እንደ፡ ትላልቆቹ፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮችም፡ ስለ፡ ሥራ፡ ሁኔታዎች፡ የወጡትን፡ ደንቦች፡ በይበልጥ፡ የመከተልን፡ ዝንባሌ፡ ያሳያሉ ። ምንም፡ እንኳን፡ ስለ፡ ሠራተኛ፡ መሠረታዊ፡ የሥራ፡ ሁኔታ፡ በወጣው፡ ደንብ፡ በአንቀጽ፡ ፮(፫)፡ ቢከለከልም፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የዓመት፡ ፈቃድ፡ ማጠራቀምን፡ የመፍቀድ፡ ዝንባሌ፡ በይበልጥ፡ ይታይባቸዋል ። በጠቅላላው፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ አጭር፡ የሥራ፡ ጊዜ፡ ሲኖራቸው፤ ለጋብቻ፡ ፈቃድ፡ ለመስጠት፡ ግን፡ እምብዛም፡ ፈቃደኞች፡ አይደሉም ። የዓመት፡ ፈቃድ፡ በሚሰጡበት፡ ጊዜ፡ አበል፡ የመክፈል፡ ዝንባሌን፡ በይበልጥ፡ በማሳየትና፡ ለትርፍ፡ ሰዓት፡ ሥራ፡ ይበልጥ፡ በመክፈል፡ ረገድ፡ በአገር፡ ውስጥ፡ ተቀማጭ፡ የሆኑት፡ የውጭ፡ አገር፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ የተለዩ፡ ሆነው፡ ተገኝተዋል ።

ለሞት፡ አደጋ፡ ጊዜ፡ በሚሰጠው፡ ፈቃድ፡ በሕገ-ግዴታ፡ በአሠራሩ፡ መካከል፡ ሠፊ፡ ልዩነት፡ አለ ። ይኸውም፡ ሁሉም፡ የንግድ፡ ማኅበሮች፡ ፈቃዱን፡ ከአበል፡ ጋር፡ ሲሰጡ፡ በሕገ-ግዴታ፡ መሠረት፡ ግን፡ ፈቃዱ፡ የሚሰጠው፡ ያለአበል፡ ነው ። ይህም፡

ሊሆን ፡ የቻለው ፡ ምናልባት ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ ባህል ፡ ከባድ ፡ ነገር ፡ በመሆኑ ፡ ይሆናል ። ሌሎቹ ፡ ጥቅሞች ፡ የደመወዝ ፡ ቅጥርን ፡ ለሠራተኞች ፡ ተስማሚና ፡ ተቀባይነትን ፡ እንዲያገኝ ፡ ሲያደርጉ ፡ አንዳቸውም ፡ በኅብረተ ፡ ሰቡን ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ ነገር ፡ የሚታይ ፡ ባሕልን ፡ አይመለከቱም ።

በሥራ ፡ ምክንያት ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ አደጋ ፡ የደረሰባቸው ፡ ሠራተኞች ፡ እምነታቸውን ፡ በጠቅላላው ፡ በኢንሹራንስ ፡ ኩባንያዎች ፡ ላይ ፡ መጣል ፡ ይኖርባቸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ቆንቋና ፡ ከሆነ ፡ አሠሪ ፡ ይልቅ ፡ ከኢንሹራንሶች ፡ የአደጋ ፡ ካሣን ፡ ማግኘት ፡ ቀላል ፡ ቢሆንም ፡ መደበኛ ፡ የሆኑ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ፖሊሲዎች ፡ የአሠሪውን ፡ ሕጋዊ ፡ ኃላፊነት ፡ በሙሉ ፡ ጠቅልለው ፡ ለመክፈል ፡ አይበቁም ። በተጨማሪ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ኢንሹራንሱ ፡ ለማይመለከተው ፡ አደጋ ፡ አሠሪውን ፡ ከኃላፊነት ፡ ነፃ ፡ እንደሚያደርገው ፡ ገልጾአል ። ይህንንም ፡ አስፈላጊ ፡ ያልሆነ ፡ ችግር ፡ በሠራተኞች ፡ በፍርድ ፡ ቤቶችና ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ላይ ፡ ሊፈጥር ፡ የቻለው ፡ ከሥራ ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸውን ፡ በሽታዎች ፡ የሚያሳዩ ፡ ዝርዝር ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ “በሥራ ፡ ምክንያት” ፡ የመጣ ፡ በሽታ ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ማለት ፡ እንደሆነ ፡ በጥሩ ፡ ሁኔታ ፡ አለመገለጽ ፡ ነው ።

ሠራተኛን ፡ ከሥራ ፡ ማስወገድ ፡ ደግሞ ፡ በይበልጥ ፡ አከራካሪ ፤ በሠራተኞች ፡ አስተያየትም ፡ በይበልጥ ፡ አሳሳቢ ፡ ሆኖ ፡ የሚታይ ፡ ሲሆን ፡ በሕጉም ፡ ሆነ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች፡ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ግልጽ ፡ ያልሆነ ፡ ጉዳይ ፡ ነው። የሠራተኞችን ፡ መብት ፡ ለመጠበቅና ፡ የማሳበሮችን ፡ መቋቋም ፡ ለመጠበቅ ፡ ይረዳ ፡ ዘንድ ፡ መምሪያ ፡ እንዲኖር ፡ በፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ፤

የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ግንኙነት ፤

መግቢያ ፤

ይህ ፡ ክፍል ፡ በሁለት ፡ ንዑስ ፡ ክፍሎች ፡ ይከፈላል ። የመጀመሪያው ፡ ክፍል ፡ በሠራተኞችና ፡ አሠሪዎች ፡ በግል ፡ ከሚያዘጋጁት ፡ ሌላ ፡ አሁን ፡ ስለሚገኙት ፡ የክርክር ፡ ማስወገጃ ፡ መንገዶች ፡ (ዘዴዎች) ፡ ስለዚህ ፡ ያለው ፡ አስተያየትና ፡ ወደ ፊት ፡ ሊያደርጉ ፡ ስለሚችሉት ፡ ለውጦች ፡ ሲያወሳ ፤ ሁለተኛው ፡ ክፍል ፡ ደግሞ ፡ አሠሪዎች ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ያላቸውን ፡ አስተሳሰብና ፡ ሠራተኞች ፡ ስለማሳበሮቻቸውና ፡ ስለአሠሪዎቻቸው ፡ ያላቸውን ፡ አስተያየት ፡ ይመለከታል ።

ለዚህም ፡ ክፍል ፡ የሚያስፈልጉት ፡ መረጃዎች ፡ የተሰበሰቡት ፡ ባለፈው ፡ ክፍል ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ የንግድ ፡ ማሳበሮች ፡ አሠሪዎች ፡ የማሳበር ፡ መሪዎችና ፡ በኩባንያዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ከሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ከሌሎች ፡ የአሁንና ፡ የቀድሞ ፡ የማሳበር ፡ መሪዎች ፡ ጋር ፡ ከተደረጉት ፡ ጥያቄና ፡ መልሶች ፡ ነው ። በተጨማሪ ፡ መረጃዎቹ ፡ የተገኙት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማሳበር ፡ (ኢ.ሠ.አ.ማ.) ከኢትዮጵያ ፡ አሠሪዎች ፡ ማሳበርና ፡ ከመንግሥት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ነው ። በጠቅላላው ፡ ከሃምሳ ፡ በላይ ፡ የሚሆኑ ፡ ጥያቄና ፡ መልሶች ፡ ተደርገዋል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዳንዶቹ ፡ አስተያየቶች ፡ የጸሐፊው ፡ የራሱ ፡ አንዳንዶቹም ፡ የተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ አስተያየቶች ፡ ቢሆኑም ፤ ጊዜያቸውን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በጸሐፊው ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ እምነት ፡ ጭምር ፡ ለጸሐፊው ፡ ለመግለጽ ፡ ፈቃደኛ ፡ በመሆን ፡ አስተያየት ፡ የሰጡትን ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ ላለመግለጽ ፡ ሲባል ፡ መረጃዎቹ ፡ ከየት ፡ እንደተገኙ ፡ መግለጫ ፡ አለመስጠቱ ፡ ጠቃሚ ፡ ሆኖ ፡ ተገምቶአል ።

ክርክሮችን ፡ መወሰኛ ፡ ዘዴዎች ፤

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ቅሬታ ፡ በተሰማው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ አራት ፡ ነገሮችን ፡ የማድረግ ፡ ምርጫ ፡ አለው ። እነርሱም ፡ ነገሩን ፡ መተው ፤ አሠሪውን ፡ ማነጋገር ፤ አሠሪውን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መክሰስ ፤ ወይም ፡ ቅሬታውን ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ፡ኑሮ፡ጉዳይ፡ሚኒስቴር ፡ ማቅረብ፡ናቸው።ብዙውን ፡ ጊዜ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራው ፡ እንዳይወጣ ፡ በመፍራት ፡ አሠሪውን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ አይከሰስም ፡ ወይም ፡ ቅሬታውን ፡ ለሚኒስቴሩ ፡ አያቀርብም ።¹⁷⁷ አሠሪውም ፡ በቀላሉ ፡ ተቀያሚና ፡ ቁጡ ፡ ከሆነ ፡ ለአሠሪው ፡ እንኳን ፡ አቤቱታውን ፡ ለማቅረብ ፡ ይፈራል ። ከሥራው ፡ የወጣ ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ ከሥራው ፡ በመውጣቱ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ስላልሆነ ፡ አንድ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤትን ፡ ለማግኘት ፡ ከፈለገ ፡ ጉዳዩን ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሚኒስቴሩ ፡ መውሰድ ፡ ይኖርበታል ። አሁን ፡ የምንመለከተው ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስለሚዘጋጁት ፡ የክርክር ፡ መወሰኛ ፡ ዘዴዎች ፡ ሳይሆን ፡ በፍርድ ፡ ቤትና ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ስላሉት ፡ የክርክር ፡ አወሳሰን ፡ ሁኔታዎች ፡ ነው ።

ጉዳዩን ፡ በመጀመሪያ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመውሰድ ፡ የሚፈልግ ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዩን ፡ እንዳመለከተ ፡ ይህ ፡ የማይቻለው ፡ መሆኑን ፡ ወዲያውኑ ፡ ይረዳል ። የአዲስ ፡ አበባ ፡ አውራጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የሠራተኞችን ፡ አቤቱታ ፡ የሚቀበለው ፡ ጉዳዩ ፡ በመጀመሪያ ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ የቀረበ፡ከሆነ ፡ ብቻ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ሠራተኞች ፡ ቅሬታቸውን ፡ ገልጸዋል ። ይህም ፡ ቅሬታ ፡ የአዲስ ፡ አበባ ፡ አውራጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነ ፡ ሰው ፡ ተረጋግጧል ።¹⁷⁸ በበታች ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የሚያስችሉት ፡ አንዳንድ ፡ ዳኞችም ፡ ተመሳሳይ ፡ አስተያየት ፡ አላቸው። ይህም ፡ አስተሳሰብ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኝ ፡ የክርክር ፡ ማስወገጃ ፡ መንገድ ፡ (ዘዴ) ፡ ስላቋቋመ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለጉዳዩ ፡ መፍትሔውን ፡ በመጀመሪያ ፡ መፈለግ ፡ የሚገባው ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ ነው ፡ በሚል ፡ እምነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ይመስላል ። እውነት ፡ ከሆነ ፤ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥም ፡ ሆነ ፡ በሌላ ፡ ሕግ ፡ ይህንን ፡ የሚያመለክት ፡ ትንሽ ፡ ፍንጭ ፡ እንኳን ፡ ሳይኖር ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ እምነት ፡ መፈጠሩ ፡ የሚያስገርም ፡ ነው ። አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ በውል ፡ የሚያገኘውን ፡ መብቱን ፡ ከማስከበር ፡ የሚያግደው ፡ ነገር ፡ በማንኛውም ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ አይገኝም ። እንዲያውም ፡ አዋጁ ፡ የወጣው ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ በሥራው ፡ እድገት ፤ እንቅስቃሴና ፡ አለመግባባትን ፡ በማስወገድ ፡ ረገድ ፡ ለሚፈጠረው ፡ ችግር ፡ ተብሎ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ሠራተኛው ፡ ለችግሩ ፡ መፍትሔ ፡ ለመሻት ፡ ያለውን ፡ ምርጫ ፡ ለመወሰን ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ የከፍተኛው ፡ ፍ/ ቤት ፡ ይህንኑ ፡ አሳብ ፡ አጽድቆታል ።¹⁷⁹

አቤቱታውን ፡ ለሕዝባዊ ፡ ኑሮ፡እድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ የሚያቀርብ ፡ ሠራተኛ ፡ በሚኒስቴሩ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ በሆነው ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥ

177. ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፶፬ ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል ።
178. ለዚህም ፡ አሠሪ ፡ የሚሰጠው ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፤ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ስላማዊ ፡ ወደሆነ ፡ ስምምነት ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማህበራዊ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ውስጥ ፡ በመድረስ ፡ ለክስ ፡ የሚያወጡትን ፡ ጊዜና ፡ ገንዘብ ፡ ያስቀራሉ ፡ የሚል ፡ ነው ።
179. ማሞ ፡ ይንበርበሩ ፡ ከሳሽ ፡ ይርጉ ፡ አበበ ፡ ተከላሽ ፡ (የከፍተኛው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፮) ፡ የኢት ፡ ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ ፴፬ ።

ሪያ፡ ቤት፡ ውስጥ፡ ለሚገኘው፡ ለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ያቀርባል ። ራሱን፡ ችሎ፡ በተቋቋመው፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ቦርድና፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ መካከል፡ ስላለው፡ ልዩነት፡ በአሠሪዎችና፡ በይበልጥም፡ በሠራተኞች፡ መካከል፡ ብዙ፡ አለመግባባት፡ ያለ፡ ይመስላል ። በማኅበሮች፡ የሚቀርቡ፡ ክርክሮች፡ ሁሉ፡ በመጀመሪያ፡ ጊዜ፡ የሚሰሙት፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ነው። የክፍሉም፡ ሥልጣን፡ ማስታረቅ፡ ብቻ፡ ነው ። አንድ፡ አቤቱታ፡ ከቀረበ፡ በኋላ፡ ጉዳይ፡ የሚመለከተውን፡ ሌላውን፡ ወገን፡ ስለጉዳይ፡ በማስታወቅ፡ በአንድ፡ በተወሰነ፡ ቀን፡ እክፍሉ፡ ድረስ፡ እንዲቀርብ፡ ይጠይቀዋል ። ሥልጣኑም፡ ማስታረቅ፡ ብቻ፡ እንደመሆኑ፡ መጠን፡ መጥሪያው፡ የማስገደድ፡ ኃይል፡ የለውም ። አንድ፡ የዚህ፡ ክፍል፡ ሠራተኛ፡ እንደገለጸው፡ ብዙውን፡ ጊዜ፡ ሁለቱን፡ ወገኖች፡ ለማስታረቅ፡ መጥሪያው፡ ብቻ፡ በቂ፡ ነው ።¹⁸⁰ ለመጥሪያው፡ መልስ፡ ባልተሰጠ፡ ጊዜ፡ በሌላ፡ ቀን፡ እንዲቀርብ፡ ሌላ፡ መጥሪያ፡ ይላካል ። ሁለቱም፡ ወገኖች፡ ከተገኙ፡ አስታራቂው፡ ማስረጃዎችን፡ ከተቀበለ፡ በኋላ፡ ለማስማማት፡ ይሞክራል ። ምንም፡ ዓይነት፡ ስምምነት፡ ላይ፡ ካልተደረሰ፡ ለጉዳይ፡ እንደሚገባ፡ አድርጎ፡ ሕጉን፡ በመተርጎም፡ ለስምምነት፡ የሚሆኑትን፡ ሀሳቦች፡ ያቀርባል ።¹⁸¹

ሁለቱ፡ ወገኖች፡ ስምምነት፡ በማይደርሱበት፡ ጊዜ፡ የአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ሥራ፡ ይፈጸማል ። ይህ፡ በሚሆንበት፡ ጊዜ፡ አቤቱታውን፡ ያቀረበው፡ የአንድ፡ ማኅበር፡ አባል፡ ያልሆነ፡ ሠራተኛ፡ ከሆነ፡ ጉዳዩን፡ ወደ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ መውሰድ፡ ይኖርበታል ። ስለ፡ ጉዳይ፡ የሚገልጽ፡ ደብዳቤም፡ ከክፍሉ፡ ማግኘት፡ ይቻላል ። በአንድ፡ ማኅበር፡ የቀረበ፡ ጉዳይ፡ ከሆነ፡ ግን፡ ለአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ቦርድ፡ መቅረብ፡ አለበት ። ቦርዱም፡ ለማስማማት፡ የተደረገው፡ ሙከራ፡ በቂ፡ መስሎ፡ ካልታየው፡ ጉዳዩን፡ እንደገና፡ ወደ፡ አሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ ሊመልሰው፡ ይችላል ።

እንዲጠቀሙበት፡ ተብሎ፡ የተቋቋመላቸው፡ አሠሪዎችና፡ ሠራተኞች፡ በአሠሪና፡ ሠራተኛ፡ ጉዳይ፡ ክፍል፡ በሚካሄደው፡ የመስማማት፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ ላይ፡ ምን፡ ዓይነት፡ አስተያየት፡ አላቸው ?

የክፍሉ፡ የመዳኘትና፡ ውሳኔውን፡ የማስፈጸም፡ ሥልጣን፡ ማጣት፡ ጥያቄ፡ ባቀረብንላቸው፡ አሠሪዎችና፡ ሠራተኞች፡ ዘንድ፡ ተቃውሞን፡ አስነስቷል ። ሕጉን፡ አያውቅም ፤ ውሳኔውንም፡ በጥብቅ፡ አያስፈጽምም ። የሚል፡ ወቀሳም፡ ተሰንዝሮበታል ። የኋለኛው፡ ወቀሳ፡ ምክንያትም፡ ክፍሉ፡ የመዳኘት፡ ሥልጣን፡ አለው፡ የሚለው፡ የተሳሳተ፡ እምነትና፡ አሠሪዎችም፡ ሆኑ፡ ሠራተኞች፡ ጉዳያቸውን፡ በቶሎ፡ ቀጥተኛ፡ በሆነና፡ ቁርጥ፡ ባለ፡ መንገድ፡ ለመፈጸም፡ ያላቸው፡ ፍላጎት፡ ላይ፡ ሳይሆን፡ አይቀርም ። ምንም፡ እንኳን፡ በመጠናት፡ ላይ፡ የሚገኘው፡ ሕግ፡ በዚህ፡ ክርክር፡ መወሰኛ፡ መንገድ፡ ላይ፡ አንዳንድ፡ ለውጦችን፡ የሚያደርግ፡ ቢሆንም፡ ይህ፡ ክፍል፡ ያለው፡ የማስታረቅ፡ ሥልጣን፡ ምናልባት፡ እንዳለ፡

180. አንድ፡ መጥሪያ፡ ከተሰጠ፡ በኋላ፡ ሁለቱ፡ ወገኖች፡ በራሳቸው፡ ያደረጋቸውን፡ ስምምነቶች፡ ብዛት፡ የሚያሳይ፡ ምንም፡ መዘገብ፡ የለም ። በአሁኑ፡ ጊዜ፡ የሚገኘው፡ ምንም፡ ከብዙ፡ ድካም፡ በኋላ፡ ቢሆንም፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ደረጃዎች፡ የተደረሱትን፡ ስምምነቶች፡ ዓይነትና፡ ብዛት፡ የሚመለከት፡ ምንም፡ ማስረጃ፡ የለም ። ትንሽ፡ ለወጥ፡ ያለ፡ የማስረጃዎች፡ አሰባሰብ፡ አሠራር፡ ዘዴ፡ በሥራ፡ ላይ፡ ቢውል፡ ይህንን፡ ዓይነቱን፡ ማስረጃ፡ በቀላሉ፡ እንዲገኝ፡ ለማድረግ፡ ይቻላል፡ ነበር ።

181. የሥራው፡ ክርክር፡ ከባድ፡ ጭብጥ፡ ያለበት፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ አስታራቂው፡ አንድ፡ ረዳት፡ ሚኒስትር፡ ይሆናል ። ሪፖርት፡ ቱ፡ ዘ፡ ገብርንመንት፡ አፍ፡ ኢትዮጵያ፡ አን፡ ሌበር፡ አድሚኒስትሬሽን፡ በቁጥር፡ ፳፫፡ የተጠቀሰ፡ ገጽ፡ ፳፱ ።

ይቆይ ፡ ይሆናል ። አንድ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከፍተኛ ፡ ባለሥልጣን ፡ ለጸሐፊው ፡ እንደገለጸው ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ ከክርክር ፡ በፊት ፡ በመጀመሪያ ፡ ለማስታረቅ ፡ ቀጥሎም ፡ አስገዳጅ ፡ ባልሆነ ፡ መንገድ ፡ ለመገላገል ፡ መሞከር ፡ ነው ።

የሥራው ፡ መገባተትና ፡¹⁸² በክፍሉ ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ አለመሰጠት ፡ አንዳንድ ፡ አሠሪዎች ፡ ለስብሰባ ፡ እንዲገኙ ፡ የሚደረግላቸውን ፡ ጥሪ ፡ ችላ ፡ እንዲሉት ፡ አድርጓቸዋል ። በፍርድ ፡ ቤት ፡ እስኪከሰሱ ፡ ድረስ ፡ መጠበቅንም ፡ ይመርጣሉ ። አስተሳሰባቸውም ፡ አስታራቂው ፡ ለነሱ ፡ በሚስማማ ፡ መንገድ ፡ ቢወሰንላቸውም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መከሰሳቸው ፡ ስለማይቀር ፡ እነርሱም ፡ የክፍሉን ፡ መጥሪያ ፡ ችላ ፡ በማለት ፡ ጉዳያቸውን ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ የማቅረቡን ፡ ጣጣ ፡ ሊያስቀሩት ፡ ይችላሉ ። ውሳኔው ፡ ትክክለኛ ፡ እንጂ ፡ የግድ ፡ ችግርን ፡ ለማስወገድ ፡ የተወጠነ ፡ ባይሆንም ፡ ተጨማሪ ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ችግርን ፡ ይፈጥራል ። በመረቀቅ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ ሕግ ፡ ከሚያመጣቸው ፡ ለውጦች ፡ አንደኛው ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ስብሰባ ፡ ላይ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በግዴታ ፡ እንዲገኙ ፡ ማድረግ ፡ ነው ። ይህም ፡ ከሥራ ፡ የተወገዱ ፡ ሠራተኞች ፡ ሙከራቸውን ፡ ያቋርጣሉ ፡ በሚል ፡ እምነት ፡ ወደ ፡ ስብሰባው ፡ ለመምጣት ፡ የማይፈልገውን ፡ አሠሪ ፡ በስብሰባው ፡ እንዲገኝ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

በፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዳይከስ ፡ በመከልከሉ ፡ አንድ ፡ ከሥራው ፡ የተወገደ ፡ ሠራተኛ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ውሳኔ ፡ የማግኘት ፡ ተስፋ ፡ ሳይኖረው ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ሙከራ ፡ ብቻ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ያጠፋል ። ሥራ ፡ ለሌለው ፡ ሠራተኛ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የሚያጠፋው ፡ ጊዜ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ የሚያበሳጭና ፡ የሚያሰለች ፡ ቢሆን ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ላይሆንበት ፡ ይችላል ። እንደ ፡ ዕድል ፡ ሆኖ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ላገኘ ፡ ሠራተኛ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ መብቱን ፡ ከማስከበር ፡ የሚያግደው ፡ ይሆናል ። ጉዳዩ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ በሚታይበት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ሥራው ፡ እንዲገባተት ፡ ሲያደርግ ፡ ውሳኔ ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ እንዲያገኝ ፡ ቦርዱ ፡ ወስኗል ።¹⁸³ ሆኖም ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ ችግር ፡ የሚያቃልል ፡ ወይም ፡ በአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ለሚደርሰው ፡ የሥራ ፡ መገባተት ፡ መካከል ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

የአስታራቂዎቹ ፡ ሕጉን ፡ አለመማር ፡ ተጨማሪ ፡ ችግር ፡ መፍጠሩ ፡ አይካድም ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ እንደገለጸውም ፡ አስታራቂዎቹ ፡ በመጨረሻ ፡ ያነጋገሩትን ፡ ወገን ፡ ይደግፋሉ ፡ ብሏል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ የሁለቱንም ፡ ወገኖች ፡ አሳብ ፡ በጥሞና ፡ መስማቱ ፡ ለማስታረቅ ፡ የሚረዳ ፡ ቢሆንም ፡ አስታራቂው ፡ የየአንዳንዱን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ “አምኖ ፡ የተቀበለ” ፡ መሆኑን ፡ ሌላኛው ፡ ወገን ፡ ቢሰማ ፡ እምነትን ፡ ሊያጣና ፡ ሥጋትም ፡ ሊገባው ፡ ይችላል ። ምናልባት ፡ አስታራቂዎቹ ፡ የተቻላቸውን ፡ ያህል ፡ ይደክሙ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ በአሠሪዎችም ፡ ሆነ ፡ በሠራተኞች ፡ አስተያየት ፡ አስታራቂዎቹ ፡ ሕጉን ፡

182. አንድ ፡ ክርክር ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ እንደሚፈጅ ፡ የሚገልጽ ፡ ማስረጃ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ እንደሚወስድ ፡ በሠራተኛው ፡ ተገልጿል ።

183. የአዲስ ፡ አበባ ፡ ልብስ ፡ ሰፊዎች ፡ ማህበር ፡ ከላሽ ፡ የአንድ ፡ ልብስ ፡ መስፈያ ፡ ሱቅ ፡ ባለቤት ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መስከረም ፡ ፲፱፻፺፱) ፡ ፋይል ፡ ቁ ፡ ፲፫ ፡ እና ፡ አንድ ፡ ማህበር ፡ ከላሽ ፡ አንድ ፡ የሸክላ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሐምሌ ፡ ፱ ፡ ፲፱፻፺፰) ፡ ፋይል ፡ ቁ ፡ ፲፰ ፡ የሥራ ፡ ክርክር ።

አያውቁትም ፡ ወይንም ፡ ባልታወቀ ፡ ምክንያት ፡ ሊከተሉት ፡ አይፈልጉም ። ይህም ፡ የሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ አስተያየት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ከሚያሳዩት ፡ ትምክህትና ፡ ያልታረመ ፡ ጠባይ ፡ የመነጨ ፡ ነው ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አስተያየት ፡ ትክክል ፡ ላይሆን ፡ ቢችልም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ርዳታ ፡ ሊሰጣቸው ፡ በሚሞክረው ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ አለመወደድን ፡ አትርፏል ።

አሠሪዎችም ፡ ሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ አሁን ፡ የሚሠራበትን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ እንደማይወዱትና ፡ በኤኮኖሚ ፡ ረገድም ፡ በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያመጣ ፡ መሆኑን ፡ ቢያምኑበትም ፤ የሚኒስቴሩ ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ በበጎ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ክርክርን ፡ ማስወገድ ፡ ስለሆነ ፡ ይህን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ በመቀጠል ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ጥቅሙን ፡ እንዲረዱት ፡ የሚደረግ ፡ መሆኑን ፡ አንዱ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ከፍተኛ ፡ ባለሥልጣን ፡ ገልጿል ። ሚኒስቴሩ ፡ በበጎ ፡ ፈቃደኝነት ፡ ክርክሮቹ ፡ እንዲወገዱ ፡ ይገፋፋ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ የዚህ ፡ ዓይነቱን ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ ጥቅም ፡ ማስተማሩ ፡ ግን ፡ አልተሳካም ።

ከላይ ፡ እንደተገለጸው ፡ አንድ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ በሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤት ፡ ሳያገኝ ፡ ሲቀር ፡ ወደ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ አቤቱታውን ፡ መውሰድ ፡ ይኖርበታል ። አመልካቹ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሆነ ፡ ግን ፡ በዚያ ፡ ደረጃ ፡ ያለው ፡ ዕድል ፡ ጉዳዩን ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማቅረብ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፲፪(ሀ) ፡ ፩ ፡ ለቦርዱ ፡ «የሥራ ፡ ክርክሮችን ፡ ለማየት ፡ ተከራካሪዎችን ፡ ለማስታረቅ ፡ ለመገላገል ፡ ቢያስፈልግም ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት» ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። የዚህ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፪(ተ) ፡ እና ፡ (ገ) ፡ «የሥራ ፡ ክርክር» ፡ እንደማንኛውም ፡ አወዛጋቢ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ ባለው ፡ ጠቅላላ ፡ ግንኙነት ፡ ላይ ፡ የሚነሳ ፡ ክርክር ፡ እንደሆነ ፡ ይናገራሉ ። የተጻፉት ፡ ሕግ ጋት ፡ እላይ ፡ የተሰነዘረውን ፡ መደምደሚያ ፡ ሃሳብ ፡ በቀጥታ ፡ (በግልጽ) ፡ የማይለዩ ፡ መሆናቸው ፡ አይጠረጠርም ።

በነዚህም ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ቦርዱ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ስለሥራው ፡ ሁኔታ ፡ የሚያቀርበውን ፡ አቤቱታ ፡ ለመስማት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ። ከሠራተኛ ፡ እጥረት ፡ የተነሳ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትና ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ፖሊሲ ፡ በግል ፡ (በአንድ) ፡ ሠራተኛ ፡ የሚቀርቡትን ፡ አቤቱታዎች ፡ ለመቀነስ ፡ ሙከራ ፡ ማድረግ ፡ ቢሆንም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉትን ፡ ጉዳዮች ፡ የማየት ፡ ሥልጣን ፡ እንዳለው ፡ ሲያምን ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜም ፡ የተመለከታቸው ፡ ጉዳዮች ፡ አሉ ። የአንድ ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞች ፡ አለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ ተወግደናል ፡ ብለው ፡ ክስ ፡ ባቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ አለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ የተወገዱ ፡ ሠራተኞች ፡ ካላ ፡ ሊያገኙ ፡ ስለሚገባ ፤ ይህም ፡ “የሠራተኛ ፡ ሁኔታዎች” ፡ ስለሆነና ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ የሚነሳ ፡ ክርክር ፡ “የሥራ ፡ ክርክር” ፡ ስለሆነ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ ሲል ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፈርዷል ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ አንድን ፡ ተራ ፡ ሠራተኛ ፡ ወይም ፡ በዛ ፡ ያሉ ፡ ሠራተኞችን ፡ ከሥራ ፡ ማስወጣት ፡ የሠራተኞችን ፡ ማህበር ፡ በምንም ፡ መንገድ ፡ የሚነካ ፡ አይሆንም ፡ በማለት ፡ ያቀረበውን ፡ ክርክር ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አልተቀበለውም ።¹⁸⁴

184. የሴራ ፡ ሚካኤል ፡ ሸክላ ፡ ፋብሪካ ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ የእነደምሴ ፡ የሥራ ፡ ማህበር ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፺፮) ፡ የኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ፳፩ ፡ ፫ ፡ ገጽ ፮ ።

ከአራት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ በአንድ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ በተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ በተነሣ ፡ ክርክር ፤ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ አባል ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ የለውም ፡ ሲል ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የቀድሞ ፡ ውሳኔውን ፡ ትንሽ ፡ ለወጥ ፡ አድርጓል ።¹⁸⁵ እነዚህ ፡ ሁለት ፡ የፍርድ ፡ ጉዳዮች ፡ በአንድነት ፡ ሲታዩ ፡ ከሁለት ፡ ነገር ፡ አንዱን ፡ ማለት ፡ አለባቸው ። አንደኛው ፡ ትርጉም ፡ የማኅበሮችን ፡ ደህንነት ፡ የሚነካ ፡ ወይም ፡ ሊነካ ፡ የሚችል ፡ የሥራ ፡ ክርክር ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ የሚል ፡ ነው ። አለበለዚያ ፡ (ወይም) ፡ የጉዳዩ ፡ ጭብጥ ፡ ለማኅበሮች ፡ ደህንነት ፡ የሚያሰጋ ፡ ነገርን ፡ ባልያዘ ፡ ጊዜ ፡ በማኅበር ፡ ያልተወከሉና ፡ በአንድ ፡ ሠራተኛ ፡ የሚቀርቡ ፡ አቤቱታዎችን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ ባይኖረውም ፡ ሠራተኛው ፡ በማኅበር ፡ በሚወከልበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ጉዳዩን ፡ የመመልከት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ፡ ማለቱ ፡ ይሆናል ። የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይህን ፡ ውሳኔውን ፡ የሚመለከተው ፡ ቦርዱ ፡ በማኅበር ፡ በማይወከሉ ፡ ከአንዳንድ ፡ ሠራተኞች ፡ የሚቀርቡትን ፡ ጉዳዮች ፡ በፍጹም ፡ እንዳይመለከት ፡ የሚከለክል ፡ አድርጎ ፡ መሆኑንና ፡ ስለዚህ ፡ አተረጎጦም ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አባሎችና ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ መካከል ፡ ውይይት ፡ በመደረግ ፡ ላይ ፡ መሆኑን ፡ ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ ከሚኒስቴሩ ፡ ተገልጾለታል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ጉዳዮች ፡ በመጀመሪያ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ለማስታረቅ ፡ በሚደረገው ፡ ሙከራ ፡ ቢታዩም ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ጉዳዩን ፡ በመጀመሪያ ፡ እራሱ ፡ ወስዶ ፡ የማስታረቅን ፡ ሥራ ፡ ይሠራል ።

የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሥልጣን ፡ ሰፊ ፡ ነው ።¹⁸⁶ የሚኒስቴሩን ፡ ዋና ፡ እምነት ፡ በመከተል ፡ ማናቸውንም ፡ ዓይነት ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በበጎ ፡ ፈቃድ ፡ እንዲታረቁ ፡ ለማድረግ ፡ ይሞክራል ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ የማስታረቅ ፡ ሙከራ ፡ የሚደረገው ፡ በቦርድ ፡ ፊት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ልዩነታቸውን ፡ እንዲያስወግዱ ፡ ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ ይሰጣቸዋል ።¹⁸⁷ ለማስታረቅ ፡ ሙከራ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ቦርዱ ፡ ተገቢ ፡ ስላልሆነ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚቀርበውን ፡ ማናቸውንም ፡ አቤቱታ ፡ በሚያይበት ፡ ጊዜ ፡ «እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ አፈጻጸም ፡ ለመከልከልና ፡ ይህንኑ ፡ ተግ

185. ይግባኝ ፡ ባይ ፡ እ. ቤስና ፡ ኩባንያው ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ ፔትራቶስ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ የፍትሕብሔር ፡ ይግባኝ ፡ ቁጥር ፡ ፩፻፲፱፻፩/፶፱) ፡ (ያልታተመ) ፡ የሠራተኞች ፡ ማህበር ፡ አባል ፡ ባልነበሩት ፡ በሚሰሩ ፡ ፔትራቶስ ፡ ላይ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሥልጣኑን ፡ የመሠረተው ፡ የሴትየዋ ፡ ሥራ ፡ በአሠሪነት ፡ ስላልሆነ ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፪(ረ) ፡ መሠረት ፡ “ሠራተኛ” ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ በሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ሲሆን ፡ ይህም ፡ ሁለተኛው ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ የነበሩት ፡ ባለቤታቸው ፡ ግን ፡ እሠሪ ፡ ስለሆነ ፡ በርሳቸው ፡ ላይ ፡ ቦርዱ ፡ ሥልጣን ፡ የለኝም ፡ ሲል ፡ ከሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ጋር ፡ ይነፃፀራል ።

የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ግን ፡ ሥልጣኑን ፡ የመሠረተው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መኖር ፡ የአንድን ፡ ሠራተኛ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የመከሰስ ፡ መብት ፡ አይቀንሰውም ፡ በማለት ፡ በአዋጁ ፡ አንቀጽ ፡ ፴፫ ፡ እና ፡ (ከማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፸፱ ፡ ጋር ፡ የሚገኘውን ፡ ጽሑፍ ፡ ይመለከታል) ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ክፍሎች ፡ እንዲያቋቁም ፡ ለፍርድ ፡ ሚኒስትር ፡ ሥልጣን ፡ በሰጠው ፡ በአንቀጽ ፡ ፴፬ ፡ ላይ ፡ ነው ።

186. ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ የወጣውን ፡ አዋጅ ፡ ቁጥር ፡ ፲፪ ፡ ይመለከታል ።
 187. ማኅበር ፡ ከላሽ ፡ የጨርቃ ፡ ጨርቅ ፡ ፋብሪካ ፡ ተከላሽ ፡ (የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ መስከረም ፡ ፲፪ ፡ ፲፱፻፶፱) ፡ የሥራ ፡ ክርክሮች ፡ ጉዳይ ፡ ቁጥር ፡ ፳፮ ።

ባር : እንዲተው : ጉዳዩ : የሚመለከታቸውን : ሰዎች : ወይም : ድርጅቶች : ለማዘዝ : ማለጣን : አለው ። የማስታረቁ : ሙከራ : ሳይሳካ : ሲቀርም : የሥራ : ክርክሮቹን : የሚመለከት : ማንኛውንም : ዓይነት : ውሳኔ : ወይም : ብይን : ሊሰጥ : ይችላል ።

ዋናው : የቦርዱ : ሥልጣን : የሚገኘው : በዚህ : በመጨረሻው : ሥልጣኑ : ውስጥ : ነው ። ይህ : ሥልጣኑ : ቦርዱን : የሕብረት : ስምምነቶችን : አንቀጾች : ብቻ : ሳይሆን : በመረቀቅ : ላይ : ባሉ : የስምምነት : ድርድሮች : ውስጥ : አከራካሪ : በሆኑት : አንቀጾች : ላይ : ውሳኔ : በመስጠት : ትርጉማቸውን : ሊያረጋግጥ : ስለሚያስችለው : ነው ። አንድ : የአሠሪና : ሠራተኛ : ክፍል : ባለሥልጣን : እንደገለጸውም : ስለሠራተኞች : ሥራ : ማቆም : ለወጣው : ጥብቅ : ሕግ : ዋናው : ምክንያት : ይህ : ነው ።¹⁸⁸ እንደባለሥልጣኑ : አስተሳሰብ : ሠራተኞች : የሥራ : ሁኔታቸው : እንዲሻሻሉላቸው : ለማድረግ : ኃይል : እንዲኖራቸው : ከተፈለገና : ሌላ : መንገድ : ከሌላ : ሥራን : የማቆም : መብት : እንዲኖራቸው : በጣም : አስፈላጊ ላሊ : ሲሆን : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : በማኅበሮችና : በአሠሪዎች : መካከል : በሚፈጸመው : ውል : ላይ : ያለው : ይህ : ሥልጣን : የሥራ : ማቆም : መብትን : አስፈላጊነት : በጣም : ሊቀንሰው : ችሏል ። በርግጥም : በዚህ : አስተሳሰብ : እንደ : ሥራ : ማቆም : ወይም : መዝጋት : ያሉ : በግል : የሚወሰዱ : አስገዳጅ : የሆኑ : የክርክር : ማስወገጃ : ዘዴዎች : በተቻለ : መጠን : እንዲቀነሱ : ያስፈልጋል ። ለምሳሌ : ሁለቱም : ወገኖች : ስለደመወዝ : ባይሰማሙ : አንደኛው : ጉዳዩን : ለቦርዱ : ሊያቀርቡ : ይችላል ። ቦርዱም : ትክክለኛ : ውሳኔ : ለመስጠት : የሚያበቃው : የገንዘብና : የኤኮኖሚ : መረጃ : ባይኖረው : የአሠሪውን : የገንዘብ : አቅጣጫ : የሚያስረዳ : መዝገብ : እንዲቀርብለት : ሊያዝ : ይችላል ።¹⁸⁹ ይህም : የአንድ : ሕግን : የማያከብር : አሠሪ : መዝገብ : በአንድ : የመንግሥት : ባለሥልጣን : መሥሪያ : ቤት : እንዲመረመር : ማድረጉ : ራሱ : አሠሪው : ጉዳዩን : በግል : እንዲፈጽም : ይገፋፋዋል ። በይበልጥም : ይህ : ባለው : የገንዘብ : ሁኔታ : ላይ : የተመሠረተው : የቦርድ : ውሳኔ : ግትር : በሆኑ : ማኅበሮች : ወይም : አሠሪዎች : በሚቀርቡ : ተገቢ : ባልሆኑ : ጥያቄዎች : ምክንያት : መጨረሻ : ከሌለው : የሥራ : ማቆምና : አንዱን : ኩባንያ : ከመዝጋት : የተሻለ : ሳይሆን : አይቀርም ።

እላይ : ከተጠቀሱት : ሥልጣኖች : በተጨማሪ : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት ፍርድ : ቤት : ቦርዱ : እንደ : ፍርድ : ቤት : የሚቆጠርና : የፍርድ : ቤት : ሥልጣን : እንዳለው : ወስኗል ።¹⁹⁰ ፍርድ : ቤቶች : ውሳኔያቸውን : በሚያስፈጽሙበት : መንገድ : ሁሉ : ቦርዱም : ውሳኔዎቹን : ሊያስፈጽም : ይችላል ። ምንም : እንኳን : አዋጁ : እነዚህን : የፍርድ : አፈጻጸም : መንገዶች : በግልጽ : ቢደነግጋቸውም ።¹⁹¹ ቦርዱ : እንደተቋቋመ : እነዚህን : ድንጋጌዎች : ባለሥልጣኖች : እንዲያከብሯቸው : ለማድረግ : የጠቅላይ : ንጉሠ : ነገሥት : ፍርድ : ቤት : ውሳኔ : ያስፈልጋል ።¹⁹²

188. ስለ : አሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣውን : አዋጅ : አንቀጽ : ፪(ደ) : (፩) : (፪) : ይመለከታል ።
189. በአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : አዋጅ : አንቀጽ : ፲፫(ሐ) : (መ) : እና : (ረ) : መሠረት : የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ምርመራ : ለማድረግና : ልዩ : ልዩ : ሰዎችን : በምስክርነት : በቦርዱ : ፊት : እንዲቀርቡ : የማድረግ : ሰፊ : ሥልጣን : አለው ።
190. ይግባኝ : ባይ : የፎግስታድ : የእንጨት : ሥራ : የሠራተኞች : ማህበር : መልስ : ሰጭ : ጃኮብ : ፎግስታድ : (የጠ.ን.ነ. ፍርድ : ቤት : ፲፱፻፶፭) : የኢት. ሕግ : መጽሔት : ፱ : ፩ : ገጽ : ፩፻፹፫ ።
191. ስለ : አሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : የወጣ : አዋጅ : አንቀጽ : ፲፪ (ለ) ።
192. የሴራ : ሚካኤል : ሸክላ : ፋብሪካ : ይግባኝ : ባይ : የእነደምሴ : የሥራ : ማህበር : መልስ : ሰጭ : ከላይ : ማስታወሻ : ቁ : ፻፹፱ን : ይመለከታል ።

ምንም ፡ እንኳን ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ እንዲታተሙ ፡ ፍላጎት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ቢገልጽም ፡ በሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ በኩል ፡ በዚህ ፡ ረገድ ፡ እስካሁን ፡ የተደረገ ፡ ሙከራ ፡ የለም። የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ የሕግ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ የተሰጡ ፡ ውሳኔዎች ፡ ስላልሆኑ ፡ ሁሉም ፡ የቦርድ ፡ ውሳኔዎች ፡ መታተም ፡ አይገባቸውም ፡ ይላል ። ሆኖም ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ውሳኔዎቹ ፡ የሚሰጡት ፡ የሕግ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ባይሆንም ፡ የእነዚህን ፡ ሰዎች ፡ ውሳኔ ፡ አሰጣጥ ፡ ማወቅ ፡ ወደፊት ፡ ክርክር ፡ ለሚገጥማቸው ፡ ባለጉዳዮች ፡ ጠቃሚ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ አስተያየት ፡ የውሳኔዎቹ ፡ መታተም ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ይመስላል ። እስከዚያው ፡ ድረስ ፡ ባለጉዳዮች ፡ በግል ፡ በሚታተሙ ፡ እትሞች ፡ መጠቀም ፡ ይኖርባቸዋል ።¹⁹³

አሠሪዎችም ፡ ሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ሕጉን ፡ አያውቅም ፡ ሲሉ ፡ ቅሬታቸውን ፡ ገልጸዋል ። ይህም ፡ ቅሬታ ፡ መሠረት ፡ የሌለው ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ባይቻልም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የሕግ ፡ ምሁራን ፡ እጥረት ፡ ሲመለከቱት ፡ ምናልባት ፡ አሁን ፡ ያሉት ፡ የቦርድ ፡ አባሎች ፡ እነርሱን ፡ ሊተኩ ፡ ከሚችሉት ፡ ሰዎች ፡ እኩል ፡ ሕጉን ፡ ያውቁታል ። እያንዳንዱም ፡ አባል ፡ ደንበኛ ፡ የሕግ ፡ ትምህርት ፡ ለማግኘት ፡ ሙከራ ፡ ያደርጋል ።¹⁹⁴

ከትክክለኛ ፡ አስተያየት ፡ የራቀ ፡ ሊሆን ፡ ቢችልም ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ቦርዱ ፡ የሠራተኞችና ፡ የማኅበሮች ፡ ተቃዋሚ ፡ ነው ፡ ይላሉ ። ዋናውም ፡ ቅሬታ ፡ ለሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መሪዎች ፡ በቂ ፡ ጥበቃ ፡ አይደረግላቸውም ፡ የሚል ፡ ነው ። በቦርዱ ፡ ዘንድ ፡ የሚታየው ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ከሥራ ፡ ለማስወጣት ፡ ምክንያት ፡ ሆነም ፡ አልሆነም ፡ አንዱን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ አድርጎ ፡ የመውሰድ ፡ ዝንባሌ ፡ በአሁኑ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ወደፊት ፡ ለመሆን ፡ በሚችሉ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ጥበቃ ፡ የማጣት ፡ ስሜትን ፡ አሳድሯል ። ዋናው ፡ ነገር ፡ ቦርዱ ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ሳይሆን ፡ የሠራተኞችን ፡ ደኅንነት ፡ ሊኒክ ፡ የሚችለው ፡ ቦርዱ ፡ የሚሠራው ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚታሰበው ፡ በመሆኑ ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ ይኸው ፡ የኋለኛው ፡ ጉዳይ ፡ ነው ። ማንኛውም ፡ ሰው ፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሥራ ፡ እንዳይወጣ ፡ ማኅበሮችን ፡ መከላከያ ፡ ማድረግ ፡ እንደሚችል ፡ በማረጋገጥ ፡ የቦርዱ ፡ ውሳኔዎች ፡ ብዙዎቹን ፡ ወደፊት ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉትን ፡ ሰዎች ፡ ፍርሃት ፡ ላይ ፡ ጥሏቸዋል ። ቦርዱ ፡ አሠሪዎችን ፡ እንደሚደግፍ ፡ ቁጥራቸው ፡ በዛ ፡ ያሉ ፡ አሠሪዎችም ፡ ተስማምተዋል ።

ከሠራተኞችና ፡ ከአሠሪዎች ፡ መካከል ፡ የተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ በቦርዱ ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ አምስት ፡ አባሎች ፡ ሦስቱን ፡ የመንግሥቱ ፡ ወኪሎች ፡ በማድረግ ፡ መንግሥት ፡ የቦርዱን ፡ ውሳኔ ፡ ለመቆጣጠር ፡ መቻሉ ፡ ተፈላጊ ፡ አይደለም ፡ ይላሉ ። በሚ

193. ማስታወሻ ፡ ቁ. ፵፬ ፡ ይመለከቷል ። በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ የሚታተሙት ፡ ጉዳዮች ፡ በምርጫ ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ያስፈልጋል ። የዚህም ፡ መጽሔት ፡ የቦርድ ፡ አባሎች ፡ ከሕግ ፡ መምህራን ፡ ከፍርድ ፡ ቤቶችና ፡ ከሚኒስትሮች ፡ ታላላቅ ፡ በለሥልጣኖች ፡ የተውጣጡ ፡ ናቸው ። ሁሉን ፡ ጉዳዮች ፡ ለማተም ፡ ከማስቸገሩም ፡ በላይ ፡ ለዚህ ፡ በምርጫ ፡ ስለማተሙ ፡ የሚሰጡት ፡ ምክንያት ፡ የሚታተሙት ፡ ጉዳዮች ፡ ተሰሚነት ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ስለሚታዩ ፡ “የተሻሉት” ብቻ ፡ መታተም ፡ አለባቸው ፡ የሚል ፡ ነው ።

194. ከአሠሪና ፡ ሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ አባሎች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ከቀ. ኃ. ሥ. ዩኒቨርሲቲ ፡ የሕግ ፡ ፋኩልቲ ፡ የሕግ ፡ ባችለር ፡ ዲግሪ ፡ አግኝተው ፡ የተመረቁ ፡ ናቸው ።

ኒስቴሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ረቂቅ ፡ ሕግ ፡ ሁለቱን ፡ የመንግሥት ፡ ወኪሎች ፡ ከቦርዱ ፡ እንደሚያስወጣቸው ፡ ፍንጭ ፡ ተገኝቷል ።

ጥቂት ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ በአንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ ውስጥ ፡ ጥቅም ፡ ያላቸው ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ በቦርዱ ፡ ላይ ፡ ተጽዕኖ ፡ ያላቸው ፡ መሆኑን ፡ ይናገራሉ ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አነጋገር ፡ በማስረጃ ፡ የተደገፈ ፡ ባይሆንም ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ እምነት ፡ በአንዳንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ ዘንድ ፡ መገኘት ፡ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ዓይን ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ የሚሰጡትን ፡ ውሳኔዎች ፡ እምነት ፡ የማይጣልባቸው ፡ አድርጓቸዋል ።

አንዳንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ውሳኔዎች ፡ ግን ፡ በአንዳንድ ፡ ነገሮች ፡ የተገፋፉ ፡ መስለው ፡ ይታያሉ ። አንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ባለሥልጣን ፡ ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ እንደገለጸው ፡ አንድ ፡ በመንግሥት ፡ የሚተዳደር ፡ ለትርፍ ፡ የሚሠራ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበራቸውን ፡ የተመዘገበ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማድረግ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ፎርማሊቲ ፡ ሁሉ ፡ ከፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ የሥራው ፡ ድርጅት ፡ ወኪሎች ፡ የሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ ዕድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ማኅበሩን ፡ እንዳይመዘግብ ፡ ገፋፍተውታል ። በዚህም ፡ መሠረት ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ዘንድ ፡ የነበረው ፡ አስተያየት ፡ ሠራተኞቹ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ የሚል ፡ ቢሆንም ፡ ምዝገባው ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ተከልክሏል ።¹⁹⁵

የረቂቁ ፡ ሕግ ፡ ደንቦች ፡ በአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ሕግ ፡ ላይ ፡ ጠቅላላ ፡ ለውጥ ፡ ለማምጣትና ፡ ለማብራራት ፡ የታሰቡ ፡ ናቸው ። በዚህም ፡ የተነሳ ፡ የክርክር ፡ መወሰኛው ፡ መንገድም ፡ ይሻሻል ፡ ይሆናል ። አንዱ ፡ ሐሳብም ፡ ጥቃቅን ፡ የሆኑ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዮችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶችን ፡ ማቋቋም ፡ ነው ።¹⁹⁶ ምንም ፡ እንኳን ፡ በአንድ ፡ አሠሪ ፡ አስተያየት ፡ ይህ ፡ ሐሳብ ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ክፍል ፡ ምትክ ፡ ሊሆን ፡ ቢችልም ፡ ዋናው ፡ ጥያቄ ፡ እነዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ለማስታረቅ ፡ ከመሞከር ፡ በፊት ፡ የመዳኘት ፡ ሥልጣን ፡ ይኖራቸዋል ፡ ወይ ? የሚለው ፡ ይሆናል ። ሌላው ፡ ሐሳብ ፡ ደግሞ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ቦርድ ፡ አሁን ፡ በሳምንት ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ ለግማሽ ፡ ቀን ፡ በሚያደርገው ፡ ስብሰባ ፡ ፈንታ ፡ ሙሉ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሠራ ፡ በማድረግ ፡ ሁሉንም ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳዮችን ፡ እንዲያይ ፡ ማድረግ ፡ ይሻላል ፡ የሚል ፡ ነው ። ይህም ፡ አሠራር ፡ ዋናው ፡ ሸክም ፡ የሥራ ፡ ልምድ ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ እንዲወድቅ ፡ ያደርጋል ። ነገር ፡ ግን ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት¹⁹⁷ ፡ በጥቃቅን ፡ ጉዳዮች ፡ የተነሳ ፡ ፋይል ፡ እንዳይበዛበት ፡ ለዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይግባኝ ፡ የማለትን ፡ መብት ፡ መለወጥ ፡ ያስፈልግ ፡ ይሆናል ።

195. የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ ስላላቸው ፡ መብት ፡ በዊልያም ፡ ኤች ፡ ዩዊንግ ፡ የተጻፈውን ፡ በኢት. ሕግ ፡ መጽሔት ፡ ሾል ፡ ፩ ፡ ቁ ፡ ፫ ፡ (፲፱፻፷፩) ፡ ገጽ ፡ ፭፻፷፩ ፡ ይመለከታል ።
196. የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ አዋጅ ፡ አንቀጽ ፡ ፱፬ ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ክፍሎችን ፡ እንዲያቋቁም ፡ ለፍርድ ፡ ሚኒስትር ፡ ሥልጣን ፡ ይሰጠዋል ። በዚህ ፡ ረገድ ፡ እስከአሁን ፡ የተወሰደው ፡ እርምጃ ፡ የጠቅላይ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ ከአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ወሳኝ ፡ ቦርድ ፡ የሚመጣውን ፡ ይግባኝ ፡ እንዲሰማ ፡ መደረጉ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
197. ከዚያው ፡ አንቀጽ ፡ ፲፱ ።

አሠሪዎች ፡ ስለሠራተኞችና ፡ ስለ ፡ ሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዴ ፡ ከተቋቋመ ፡ ዘንድ ፡ ይሁን ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ መቋቋሙ ፡ የማይቀር ፡ መስሎ ፡ ስለታያቸው ፡ አንዳንድ ፡ አሠሪዎች ፡ የሠራተኞችን ፡ ማኅበር ፡ መቋቋም ፡ ቢቀበሉትም ፡ ለዓይነት ፡ ከተጠየቁት ፡ አሠሪዎች ፡ ውስጥ ፡ የሚበልጡት ፡ የማኅበሮችን ፡ መቋቋም ፡ የሚቃወሙ ፡ ናቸው ። በሌላው ፡ ክፍለ ፡ ዓለም ፡ ውስጥ ፡ እንደሚገኘው ፡ ሁሉ ፡ በኢትዮጵያም ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ግንኙነት ፡ እንደ ፡ ጌታና ፡ ሎሌ ፡ ግንኙነት ፡ እንደመሆኑ ፡ መጠን ፡ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ አያስደንቅም ። ሠራተኞች ፡ እንደገለጹትና ፡ ብዙዎች ፡ አሠሪዎችም ፡ እንዳረጋገጡት ፡ ሠራተኞች ፡ ከፍተኛ ፡ ደመወዝ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ጥቅም ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ አይጠይቁም ፡ ወይም ፡ ቢጠይቁም ፡ ከፍተኛ ፡ አክብሮትን ፡ በማሳየት ፡ ነው ። ብዙውን ፡ ጊዜም ፡ የአንድ ፡ ማኅበር ፡ መኖር ፡ ብዙ ፡ ተጨማሪ ፡ ችግርን ፡ ይፈጥራል ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ ከአንድ ፡ ሰው ፡ ይልቅ ፡ ይበልጥ ፡ በራሱ ፡ የመተማመን ፡ ስሜት ፡ ይኖረዋል ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ አሠሪው ፡ ሕጉን ፡ እንዲከተል ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ደመወዝ ፡ እንዲከፍል ፡ የተሻለ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ እንዲኖር ፡ ለመጠየቅና ፡ የሠራተኞችንም ፡ ከሥራ ፡ መውጣት ፡ በይበልጥ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ። እነዚህም ፡ የአሠሪውን ፡ ፍጹም ፡ የበላይነት ፡ ሥልጣን ፡ የሚነኩ ፡ ችግርን ፡ የሚፈጥሩና ፡ ጊዜን ፡ የሚፈጁ ፡ በመሆናቸው ፡ አሠሪዎች ፡ ለሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ መቋቋም ፡ ተቃዋሚዎች ፡ መሆናቸው ፡ ግልጽ ፡ ነው ።

ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ማኅበሮች ፡ ያሏቸው ፡ አንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ ማኅበሮችን ፡ በመጠኑ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጡ ፡ አድርገው ፡ ይመለከቷቸዋል ። በሠራተኞች ፡ ላይ ፡ የሚወሰደው ፡ የዲሲፕሊን ፡ እርምጃ ፡ በማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አማካይነት ፡ በመሆኑ ፡ እንደሚቀል ፡ ብዙዎች ፡ ገልጸዋል ። በዲሲፕሊን ፡ እርምጃው ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሥራ ፡ በሚወገድበት ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ያደረገውን ፡ ጥፋት ፡ ስለሚያውቅ ፡ ማኅበሩ ፡ አሠሪዎችን ፡ ይደግፋል ። ሌሎች ፡ አሠሪዎች ፡ ደግሞ ፡ ማኅበሮችን ፡ እንደ ፡ ሠራተኞች ፡ ማስተማር ፡ ያሉትን ፡ አንዳንድ ፡ ለመጀመር ፡ የሚፈልጉትን ፡ ፖሊሲዎች ፡ ማከናወኛ ፡ መሣሪያ ፡ አድርገው ፡ ይቆጥሯቸዋል ። የማኅበሮችን ፡ መኖር ፡ በመደገፍ ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጠው ፡ ሌላው ፡ ምክንያት ፡ ደግሞ ፡ ለማንኛውም ፡ ጉዳይ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ ጋር ፡ ከመነጋገር ፡ ሁሉንም ፡ ከሚያጠቃልል ፡ ከአንድ ፡ ማኅበር ፡ ጋር ፡ ተነጋግሮ ፡ መፈጸም ፡ መሻሉ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ ሲሉ ፡ ብዙ ፡ ኩባንያዎች ፡ ለሥልጣናቸው ፡ መቀነስ ፡ ፈቃደኛ ፡ ሆነው ፡ ይታያሉ ።

አንድ ፡ አሠሪ ፡ ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ ያለው ፡ አስተሳሰብ ፡ እንደ ፡ አሠሪው ፡ ዜግነት ፡ የተለያየ ፡ ይሆናል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ በየቀበሌው ፡ የሚገኙት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቻቸው ፡ በሐሳቡ ፡ ባይስማሙም ፡ ለዓይነት ፡ የተወሰዱት ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ባለንብረትነት ፡ የሚካሄዱት ፡ ኩባንያዎች ፡ መደበኛ ፡ ፖሊሲ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮችን ፡ መቋቋም ፡ የሚደግፍ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ምናልባት ፡ ከመንግሥቱ ፡ ማኅበሮችን ፡ የመደገፍ ፡ ፖሊሲ ፡ ጋር ፡ ለመስማማት ፡ ወይም ፡ በማያውቁት ፡ አገር ፡ በአንዳንድ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ከእያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ ጋር ፡ ለመነጋገር ፡ ካለመፈለግ ፡ የተነሳ ፡ ይሆናል ። ሆኖም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ አሠሪዎቹ ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ካሉበት ፡ አገር ፡ የመጡ ፡ በመሆናቸው ፡ ይመስላል ።

በኢትዮጵያውያን ፡ ቁጥጥር ፡ ሥር ፡ የሚገኙ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ግን ፡ ፅንግዳ ፡ ሁኔታ ፡ ይታይባቸዋል ። ማኅበሮችን ፡ በጣም ፡ ከሚቃወሙት ፡ አንዳንዶቹ ፡ ከነዚህ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ የመጡት ፡ ሲሆን ፡ ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ሠራተኞች ፡ ብዙዎቹም ፡ ማኅበሮችን ፡ ሠራተኞችን ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጭቆና ፡ የሚከላከሉ ፡ መሣሪያዎች ፡ አድርገው ፡ ይመለከቷቸዋል ። አሠሪዎችንም ፡ የሠራተኞች ፡ ጠላት ፡ አድርገው ፡ በመመልከት ፡ ሠራተኞች ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ሚዛናዊ ፡ ያልሆነ ፡ እርምጃና ፡ ጭቆና ፡ መከላከያ ፡ እንዲኖራቸው ፡ ያስፈልጋል ፡ ብለው ፡ ያምናሉ ። ሆኖም ፡ ከነዚህ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ጥቂቶቹ ፡ አሠሪ ፡ በነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ በድርጅቶቻቸው ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሮች ፡ እንዳይቋቋሙ ፡ አድርገዋል ። ማኅበር ፡ ከተቋቋመ ፡ የማይቀር ፡ ነው ፡ ብለው ፡ የሚያስቡትን ፡ የሠራተኞች ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማን ፡ በጥብቅ ፡ ይቃወማሉ ።

አሠሪዎች ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፡ አሠሪው ፡ ከንግዱ ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ እንዳለው ፡ መተሳሰር ፡ መጠን ፡ የተለያየ ፡ ነው ። አሠሪው ፡ ራሱን ፡ ከንግዱ ፡ ጋር ፡ በጣም ፡ ያስተሳሰረ ፡ ከሆነ ፡ የሠራተኛን ፡ ማኅበር ፡ የርሱን ፡ ሥልጣን ፡ በመቃወም ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ እንደመጣ ፡ አደጋ ፡ ይቆጥረዋል ። ብዙዎቹ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎች ፡ የታላላቅ ፡ ኩባንያዎች ፡ ቅርንጫፎች ፡ ናቸው ። የነዚህ ፡ የቅርንጫፍ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ እንደመሆናቸው ፡ መጠን ፡ ትርፍ ፡ የማግኘት ፡ ፍላጎት ፡ አላቸው ። ይህም ፡ ትርፍ ፡ ማግኘትም ፡ ሥራቸው ፡ የተቃና ፡ ለመሆኑ ፡ ምስክር ፡ በመሆኑ ፡ በትልቁ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ ዕድገትን ፡ ያስገኝላቸዋል ። ሆኖም ፡ ማዕረግ ፡ ብቻውን ፡ ሥልጣን ፡ በሚያስገኝበት ፡ ባህል ፡ ውስጥ ፡ ያደጉ ፡ ስላልሆኑ ፡ ለኩባንያው ፡ የተቃና ፡ ሥራ ፡ የሚያስቡ ፡ ቢሆኑም ፡ እስከዚህ ፡ ድረስ ፡ ራሳቸውን ፡ ከኩባንያው ፡ ጋር ፡ አንድ ፡ አድርገው ፡ አይመለከቱም ። የኢትዮጵያውያን ፡ ወይም ፡ እዚህ ፡ አገር ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ የሆኑት ፡ ብዙዎቹ ፡ ኩባንያዎች ፡ ግን ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ የተቋቋሙ ፡ ናቸው ። ይህም ፡ ሰው ፡ ራሱን ፡ ከንግዱ ፡ አይለይም ። የንግዱን ፡ ድርጅት ፡ ሥልጣን ፡ መወሰን ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የመጣ ፡ አደጋ ፡ ይሆናል ። የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ በነዚህ ፡ አሠሪዎች ፡ ዐይን ፡ የማይመቹ ፡ ኃይሎች ፡ ከመሆናቸውም ፡ በላይ ፡ በንግድ ፡ ባለሀብትነት ፡ ላይም ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ አደጋ ፡ የሚታዩ ፡ ናቸው ።

የብዙዎቹ ፡ ማኅበሮች ፡ የሌላቸው ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ አሠሪዎች ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ያልተቋቋሙት ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ የሚፈልጉትን ፡ ሁሉ ፡ ስለሚያገኙ ፡ ምንም ፡ ቅር ፡ የሚያሰኛቸው ፡ ነገር ፡ ስለሌለ ፡ ነው ፡ ይላሉ ። ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ራሱን ፡ ለመደገፍ ፡ ሲባል ፡ የተሰጠ ፡ አስተያየት ፡ ግን ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ በአቀጣጠር ፡ ሁኔታዎች ፡ የተደገፈ ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ተቀባይነትን ፡ ያገኘ ፡ አይደለም ። አንድ ፡ የተጠየቀ ፡ ሰው ፡ እንደገለጸው ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በኩባንያው ፡ ውስጥ ፡ ማኅበር ፡ ቢቋቋምም ፡ ሠራተኞቹ ፡ የማኅበርተኝነት ፡ ሒሳባቸውን ፡ ከከፈሉም ፡ በኋላ ፡ ከበፊቱ ፡ ሁኔታቸው ፡ ምንም ፡ መሻሻል ፡ አለማግኘታቸው ፡ ለማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ዋና ፡ ምክንያት ፡ ሆኗል ። ማኅበሮች ፡ ከተቋቋሙ ፡ በኋላ ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ የሥራ ፡ እንቅስቃሴ ፡ በማያሳዩበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ምክንያቱ ፡ ይህ ፡ ይመስላል ። የማኅበሮች ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ጠይቆ ፡ ለማግኘት ፡ አለመቻል ፡ ጠይቀው ፡ ዝም ፡ በማለታቸው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ አጥጋቢ ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ ለመከራከር ፡ አለመቻላቸውም ፡ ነው ። ሆኖም ፡ በማኅበር ፡ መሪዎች ፡ የሚቀርቡ ፡ ተገቢ ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ምክንያቶች ፡ የአንድ ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ አባሎችን ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ውጤት ፡ በቶሎ ፡ ለማግኘት ፡ እንዲጓጉ ፡ ያደርጋቸዋል ። ኩባንያው ፡ አጉል ፡ ግትር ፡ ሆኖ ፡ ለመስማማት ፡ የማይሻ ፡ ከሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ጥያቄውን ፡ ለማስፈጸም ፡

ሲል ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ማድረግ ፡ ይኖርበታል ። ይህም ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ጉዳዩን ፡ ወደ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ እንዲወስድ ፡ ያደርገዋል ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የሠራተኞቹ ፡ አድራጎት ፡ ከሕግ ፡ ውጭ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ሁሉንም ፡ ሥራ ፡ ያቆሙትን ፡ ሠራተኞች ፡ ከሥራ ፡ ለማስወገድ ፡ ስለሚቻል ፡¹⁹⁸ ሠራተኞቹ ፡ ወዲያውኑ ፡ ወደ ፡ ሥራቸው ፡ ይመለሳሉ ። በብዙ ፡ ሁኔታዎችም ፡ የዚህ ፡ ከሥራ ፡ የመውጣት ፡ መኖር ፡ ሠራተኞቹ ፡ በመሪዎቻቸው ፡ ላይ ፡ እምነት ፡ እንዲያጡ ፡ ሲያደርጋቸው ፡ ይህም ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ያስከትላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ሥራ ፡ በማቆም ፡ ፈንታ ፡ ማኅበሩ ፡ ሕጋዊውን ፡ መንገድ ፡ በመከተል ፡ ጉዳዩን ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ለማቅረብ ፡ ከወሰነ ፡ በአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ ያለው ፡ የሥራ ፡ መገባዘን ፡ የሠራተኞቹን ፡ ትዕግሥት ፡ የሚያስጨርስ ፡ ይሆናል ። ከኩባንያው ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ ማግኘት ፡ ይገባናል ፡ የሚል ፡ እምነት ፡ ቢያደርግባቸውም ፡ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ ይህንን ፡ ለማግኘት ፡ ብዙ ፡ መልፋት ፡ አይፈልጉም ። ይህም ፡ የሠራተኞች ፡ ትዕግሥት ፡ ማጣት ፡ የሚጠቅመው ፡ አሠሪውን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ አሠሪው ፡ እስከተቻለው ፡ ድረስ ፡ ግትር ፡ ሆኖ ፡ መቆየት ፡ ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ ጠቃሚ ፡ ፖሊሲ ፡ ሆኖ ፡ ያገኘዋል ።

አንዳንድ ፡ ኩባንያዎች ፡ አንዱን ፡ ማኅበር ፡ ለማበሳጨት ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እርምጃ ፡ እንደሚወስዱ ፡ በሚከተሉት ፡ ምሳሌዎች ፡ መረዳት ፡ ይቻላል ። አንድ ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ያቋቋሙትን ፡ ማኅበር ፡ ለማወቅ ፡ ስላልፈለገ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሥራቸውን ፡ አቆሙ ። እንዳጋጣሚ ፡ ሆኖ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሥራቸውን ፡ ያቆሙት ፡ ከሕዝባዊ ፡ ኑሮ ፡ እድገትና ፡ የማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ባለሥልጣናት ፡ ኩባንያውን ፡ ለመገባዘን ፡ በመጠብቅ ፡ ጊዜ ፡ በመሆኑ ፡ ኩባንያው ፡ የተቋቋመውን ፡ ማኅበር ፡ እንዲያውቅ ፡ ሊገደድ ፡ ችሏል ። ሌሎች ፡ ኩባንያዎች ፡ የሚሠሩበትን ፡ ዘዴ ፡ በመከተል ፡ ይኸው ፡ ኩባንያ ፡ ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዲያደርግ ፡ በተጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳዩ ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ከመቅረቡ ፡ በፊት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ንግግር ፡ ለማድረግ ፡ ፈቃደኛ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቷል ።

ሠራተኞቹ ፡ ማኅበር ፡ ያቋቋሙበት ፡ ምክንያት ፡ ማኅበር ፡ ማቋቋም ፡ እንደ ፡ ዘመን ፡ አመጣሽ ፡ ነገር ፡ ስለሚታይ ፡ ብቻ ፡ በመሆኑ ፡ ማኅበሩ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ እንዲደረግ ፡ ቢጠይቅ ፡ መሪዎቹን ፡ ከሥራ ፡ የሚያስወግዳቸው ፡ መሆኑን ፡ የአንድ ፡ ኩባንያ ፡ የአስተዳደር ፡ ዲሬክተር ፡ በግልጽ ፡ ተናግሯል ።

የአንድ ፡ ጋራዥ ፡ ባለቤትም ፡ ማኅበር ፡ እንዳይቋቋም ፡ የሚያደርግበት ፡ የተወሳሰበና ፡ የሚያስገርም ፡ ዘዴ ፡ አለው ። ማኅበር ፡ እንዳይቋቋም ፡ በመፍራት ፡ ባለቤቱ ፡ ሥራውን ፡ በሙሉ ፡ ለሦስት ፡ ተቋራጮች ፡ አከፋፈለ ። በመጀመሪያ ፡ የተቀጠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ በሙሉ ፡ በሦስት ፡ ቦታ ፡ እንዲከፋፈሉ ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ለልዩ ፡ ልዩ ፡ አሠሪዎች ፡ የሚሠሩ ፡ ስለሆነ ፡ ሊቀላቀሉ ፡ እንደማይችሉ ፡ ተገለጸላቸው ። ይህንንም ፡ የተቃወመ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ወዲያውኑ ፡ ከሥራው ፡ እንዲወገድ ፡ ተደርጓል ። ይህም ፡ ዘዴ ፡ የማኅበሩን ፡ መቋቋም ፡ በአጭር ፡ አስቀርቶታል ።

የአንድ ፡ በውጪ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ባለቤትነት ፡ ሥር ፡ ያለ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ለዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ጠባይ ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ ሲገልጽ ፡ በሠራ

198. ከዚያው ፡ እንቀጽ ፡ ፪(ደ) ፡ (ለ) ፡ (፪) ፡ የፍ.ብ. ሕግ ፡ ቁ. ፪ሺ፭፻፹፩ ፡ እና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ማመላለሻ ፡ ሠራተኞች ፡ ይግባኝ ፡ ባይ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ማመላለሻ ፡ መልስ ፡ ሰጭ ፡ (የጠ.ን.ነ. ፍርድ ፡ ቤት ፡ ፲፱፻፷ ፡ የፍ.ብ. ይግባኝ ፡ ቁ. ፫፻፲፩/፳) ፡ (ያልታተመ) ።

ተኞች ፡ ማኅበር ፡ የተረቀቀ ፡ አንድ ፡ የኅብረት ፡ ስምምነት ፡ በቀረበለት ፡ ጊዜ ፡ የሠራተኞቹን ፡ አለመደሰት ፡ የሚገልጸው ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ስላላገኘው ፡ በመደነቅ ፡ ሳይቀበለው ፡ ቀርቷል ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ አጋጣሚ ፡ ሆኖ ፡ አስተዳዳሪው ፡ ወዲያውኑ ፡ አሳቡን ፡ በመቀየር ፡ ስለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ያለው ፡ ሕግና ፡ ደንብ ፡ የሚያጣራበትን ፡ ዕድል ፡ ይጠብቅ ፡ ጀመር ። በዚህ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ስምምነት ፡ ሊደርስበት ፡ ያልተቻለ ፡ አለመግባባት ፡ ቢፈጠር ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ማለትም ፡ አሠሪውም ፡ ሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ጉዳዩን ፡ ለአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚፈልጉ ፡ እንጂ ፡ አድማን ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ማቆምን ፡ የሚፈልጉ ፡ አይመስልም ።

ስለማኅበሮች ፡ ምን ፡ አስተያየት ፡ እንዳላቸው ፡ በተጠየቁ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ሲመልሱ ፤ ማኅበሮችን ፡ የማይደግፉበት ፡ ምክንያት ፡ የማኅበሮች ፡ መቋቋም ፡ ሠራተኞች ፡ ትክክለኛ ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎችን ፡ በማቅረብ ፡ ችግርን ፡ እንዲፈጥሩ ፡ ከማድረግ ፡ በስተቀር ፡ ሌላ ፡ ምንም ፡ ነገር ፡ የሠራው ፡ ስለሌለ ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ከተጠኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ብዙዎቹ ፡ የኩባንያዎቹን ፡ የገንዘብ ፡ አቅጣጫ ፡ ሳያጠኑ ፡ በሠራተኞቹ ፡ ፍላጎት ፡ መሠረት ፡ ብቻ ፡ ከፍተኛ ፡ ጥያቄዎችን ፡ ያቀረቡ ፡ መሆናቸው ፡ ምናልባት ፡ ትክክል ፡ ቢሆንም ፡ ብዙ ፡ አሠሪዎችም ፡ ሠራተኞቻቸው ፡ በሕግ ፡ ሊያገኙ ፡ የሚገባቸውን ፡ ጥቅሞች ፡ እንዳልሰጡአቸው ፡ ወይም ፡ ሊሰጡአቸው ፡ እንደማይፈልጉ ፡ እርግጥ ፡ ነው ። ማንኛውም ፡ የአሠሪውን ፡ ሥልጣን ፡ የሚነካ ፡ አድራጎት ፡ ችግርን ፡ እንደመፍጠሩ ፡ መጠን ፤ በዚህ ፡ ረገድ ፡ ማኅበሮች ፡ “ችግርን ፡ ፈጥረው” ፡ ይሆናል ። ነገር ፡ ግን ፡ የማኅበሮች ፡ ትክክለኛ ፡ ሥራ ፡ ይኸው ፡ ብቻ ፡ ነው ። የሥራ ፡ መቆጣጠሪያው ፡ ክፍል ፡ በደንብ ፡ ሥራውን ፡ ካከናወነና ፡ መሠረታዊ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተሟልተው ፡ እንዲገኙ ፡ ካደረገ ፡ ለነዚህ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ችግርን ፡ ፈጠረ ፡ ማለት ፡ ነው ።¹⁹⁹ ሆኖም ፡ እነዚህን ፡ ችግሮች ፡ መፍጠር ፡ ግዴታው ፡ ወይም ፡ ሥራው ፡ ነው ።

ጥሩ ፡ ማኅበር ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ እንደሆነ ፡ ለመግለጽ ፡ ፈቃደኛ ፡ የሆኑት ፡ አራት ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ በሙሉ ፡ በኃይለኛ ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ተቃውሞን ፡ የሚያሳዩ ፡ ናቸው ። ሁሉም ፤ ሠራተኞች ፡ ለሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ በማጠንከር ፡ ሲናገሩ ፡ ማኅበሮችም ፡ ይህንኑ ፡ ሠራተኞች ፡ ለሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ የሚያስፈጽም ፡ አካል ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ የሚል ፡ አስተሳሰብ ፡ አላቸው ። ማኅበሮች ፡ አሠሪዎችን ፡ ለመርዳት ፡ የተቋቋሙ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ፡ የሚለውን ፡ አስተሳሰብ ፡ አጥብቀው ፡ የያዙት ፡ ሁለት ፡ ኩባንያዎች ፡ ናቸው ። ከነዚህም ፡ አንደኛው ፡ ኩባንያ ፡ ማኅበሮች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ የደረሰባቸውን ፡ ሠራተኞች ፡ ለመርዳት ፡ በሚያዋጡት ፡ መዋጮ ፡ አሠሪውን ፡ ካሳ ፡ ከመክፈል ፡ ለማዳን ፡ የተፈጠሩ ፡ መሣሪያዎች ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ያስባል ። ሌላው ፡ ኩባንያ ፡ ደግሞ ፡ ማኅበር ፡ አሠሪው ፡ ሠራተኞቹን ፡ ለመቆጣት ፡ ከሚወስደው ፡ እርምጃ ፡ ነፃ ፡ እንዲሆን ፡ የሚያደርግ ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ ብሎ ፡ ያምናል ። ሌሎች ፡ ሁለቱ ፡ ኩባንያዎች ፡ ግን ፡ ጥሩ ፡ ማኅበርን ፡ የሚመለከቱት ፡ አንዳንድ ፡ ጥቃቅን ፡ ቅሬታዎችን ፡ ለማጥፋትና ፡ ሁለቱን ፡ ወገኖች ፡ በማስማማትና ፡ ሌሎች ፡ ቅሬታዎችን ፡ በማስወገድ ፡ በሠራተኛ ፡ ክፍል ፡ የሚጠፋውን ፡ ጊዜ ፡ ለማስቀረት ፡ የሚረዳ ፡ የአቤቱታ ፡ ማቅረቢያ ፡ ዘዴ ፡ አድርገው ፡ ነው ።

199. ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁጥር ፡ ፳፫ ፡ ገጽ ፡ ፳፭-፳፮ ፡ የተጠቀሰውን ፡ ሪፖርት ፡ ቱዘ ፡ ገብርን መንት ፡ እፍ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እን ፡ ሌበር ፡ አድሚኒስትሬሽን ፡ ይመለከታል ።

አሠሪዎች ፡ በተለይም ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ አሠሪዎች ፡ ማኅበሮችን ፡ ከሚጠሉበት ፡ አንደኛው ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኞቻቸው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ጠቅላላ ፡ የጥርጣሬ ፡ መንፈስ ፡ ይመስላል ። ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ እንደሚሉት ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ልዩ ፡ ደረጃ ፡ ከተሰጠው ፡ ለምሳሌም ፡ የማኅበር ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ በኩባንያው ፡ የእግር ፡ ኳስ ፡ ቡድን ፡ ተጨዋች ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ ከቀበሌው ፡ የቴክኒክ ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ ዲግሪ ፡ (የምስክር ፡ ወረቀት) ፡ ቢያገኝ ፡ ዝቅተኛ ፡ ሥራ ፡ (በእጅ ፡ የሚሠራ ፡ ሥራ) ፡ መሥራት ፡ የሚገባው ፡ አይመስለውም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ በጠቅላላ ፡ ትክክለኛ ፡ ባይሆንም ፡ በአገሪቷ ፡ ባህል ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ የተናቀ ፡ መሆኑን ፡ ሲመለከቱት ፡ እውነተኛ ነት ፡ አለው ።²⁰⁰ አሠሪዎች ፡ ለሕመም ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠትና ፡ በቤተ ፡ ሰብ ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰውን ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ እርግጠኛ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ለመቀበል ፡ አለመፍቀዳቸው ፡ ይህን ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ የሚገኘውን ፡ የጥርጣሬ ፡ መንፈስ ፡ ያመለክታል ።

ይህ ፡ ዓይነት ፡ ተቃራኒ አስተሳሰብ ፡ በሁሉም አሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ አይገኝም ። አንድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የሚያጋጥመው ፡ ዋናው ፡ ችግር ፡ በሠራተኞቹና ፡ ተቆጣጣሪ ፡ በሆኑት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ አለመግባባት ፡ በመሆኑ ፤ የኩባንያውን ፡ ሠራተኞች ፡ በሙሉ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ለማድረግ ፡ በኃይል ፡ በመጣጣር ፡ ላይ ፡ ነው ። ሌላው ፡ ደግሞ ፤ ከሠራተኞቹ ፡ ጋር ፡ ችግርን ፡ ላለመፍጠር ፡ ሲል ፡ ሠራተኞቹ ፡ የሚያቀርቧቸውን ፡ ጥያቄዎች ፡ በብዛት ፡ በመቀበል ፤ ይፈጽማል ። በዚህ ፡ ኩባንያ ፡ ውስጥ ፡ ተቋቁሞ ፡ የነበረው ፡ ማኅበር ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ የፈረሰው ፡ በአሠሪው ፡ ተቃውሞ ፡ ሳይሆን ፡ በቂ ፡ ሠራተኞች ፡ ለማህበሩ ፡ ፍላጎት ፡ ሳይኖራቸው ፡ ስለቀረ ፡ መሆኑን ፡ መገንዘብ ፡ ይቻላል ።

ሠራተኞች ፡ በአሠሪዎች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በአሠሪዎችና ፡ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ ዋናው ፡ ጠባይ ፡ የሠራተኞች ፡ ከሥራ ፡ የመወገድ ፡ ፍርሃት ፡ ነው ። ይህም ፡ በሠራተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጠባይ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ተጽዕኖ ፡ አለው ። ይህ ፡ ፍርሃት ፡ ከብዙ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ከሁሉም ፡ ሠራተኞች ፡ ጋር ፡ በተደረገው ፡ ጥያቄና ፡ መልስ ፡ በግልጽ ፡ የሚታይ ፡ ነገር ፡ ነው ። እንዲያውም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ሀሳባቸውን ፡ ከመግለጽ ፡ ያልተቆጠቡ ፡ ቢሆኑም ፤ ብዙዎቹ ፡ ሠራተኞች ፡ የሚናገሩት ፡ ለአሠሪዎቻቸው ፡ ይደርሳል ፡ ብለው ፡ በመፍራት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ሁኔታ ፡ ከሰው ፡ ጋር ፡ መነጋገሩ ፡ ብቻ ፡ ከሥራ ፡ ሊያስወግደን ፡ ይችላል ፡ ብለው ፡ ስለሚፈሩ ፡ ለእነሱ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ነበር ። አንድ ፡ አሠሪ ፡ ሠራተኞቹ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በሆኑበት ፡ ጊዜ ፡ እንዳይነጋገሩ ፡ መከልከሉ ፡ ተገልጿል ። ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ በተደረገው ፡ ውይይትም ፡ መሠረት ፤ አንድ ፡ ሠራተኛ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ አቤቱታ ፡ የሚያቀርብ ፡ ከሆነ ፡ ከሥራ ፡ እንደሚወገድ ፡ ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ ማመናቸው ፡ ይህን ፡ የሠራተኞች ፡ ፍርሃት ፡ መሠረት ፡ ያለው ፡ ያደርገዋል ።

ሌላ ፡ ሥራ ፡ የማግኘት ፡ ዕድል ፡ እንደማነሱና ፡ ሥራ ፡ ፈት ፡ የሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደ ፡ መብዛታቸው ፡ መጠን ፡ ይህ ፡ ከሥራ ፡ የመወገድ ፡ ማስፈራሪያ ፡ በጣም ፡ አስቃቂ ፡ ነው ።²⁰¹ ብዙዎች ፡ የመጠጥ ፡ ፋብሪካዎች ፡ እንደገለጹት ፤ ከአ

200. ማስታወሻ ቁጥር ፡ ፪ን ፡ ይመለከቷል ።
 201. ማስታወሻ ቁጥር ፡ ፶፭ን ፡ ይመለከቷል ።

ንድ : ሳምንት : ባነሰ : ጊዜ : ውስጥ : ሌሎች : ሰዎችን : በማሰልጠን : ሠራተኞቻቸውን : ሊተኩ : እንደሚችሉ : ይናገራሉ ። ምናልባት : አንድ : የጋራሽ፣ ሜካኒክን : መተካት : ትንሽ : ያስቸግር : ይሆናል ። ሆኖም : ብዙ : ትናንሽ : ጋራዮች : እንደገለጹት : በቀን : አንድ : የሥራ : ልምድ : ያለው : ሜካኒክ : የሥራ : ጥያቄ : ስለሚቀርብላቸው : ከሥራው : በተወገደ : ሜካኒክ : ቦታ : የሚተካ : የሠራተኛ : እጥረት : የሌለ : ይመስላል ። በኢትዮጵያ : ውስጥ : ብዙዎቹ : ሥራዎች : በቂ : ትምህርት : የማያስፈልጋቸው : በመሆኑና : መተካቱም : ቀላል : በመሆኑ : አሠሪዎች : በፈለጉ : ጊዜ : ሠራተኞቻቸውን : ከሥራ : እንዲያስወጡ : አስችሏቸዋል ።

ይህም : ከሥራ : የማስወገድ : ማስፈራራት : ሠራተኞች : ሕጋዊ : መብታቸውን እንዳይጠይቁ : ወይም : ማኅበር : እንዳያቋቋሙ : ዋና : መኮላከያ : ይመስላል ። ማኅበር : በሌለበት : የሥራ : ድርጅት : የሚሠሩ : ሠራተኞች : ለቀረበላቸው : ጥያቄ : ሲመልሱ : የማኅበር : አለመቋቋም : ዋናው : ምክንያት : ይኸው : ከሥራ : የመወገድ ፍራቻ : መሆኑን : በሙሉ : ገልጸዋል ። ሕጉም : በዚህ : ጉዳይ : ላይ : ለሠራተኞች : የሚሰጠው : ድጋፍ : ጥቂት : ነው ። አንድ : ሠራተኛ : ከሥራ : የተወገደው : በሠራተኛ : ማኅበር : ሥራ : ውስጥ : ተካፋይ : በመሆኑ : ምክንያት : መሆኑን : ካላስረዳ : በቀር : ወደ : ሥራው : ሊመለስ : አይችልም ። የአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድም : እንደወሰነው : ያለበቂ : ምክንያት : በማስወጣታቸው : ካሳ : እንዲከፍሉ : ከመገደድ : በቀር : አሠሪዎች : የፈለጉትን : ሠራተኛ : ከሥራ : ለማስወጣት : ሙሉ : መብት : አላቸው ።²⁰² ሠራተኞቹ : የሚሉት : እርግጥ : ከሆነ : ብዙ : አሠሪዎች : አንድን : ሠራተኛ : ከሥራ : በሚያስወጡበት : ጊዜ : ይህን : ካሳ : ስለማይከፍሉ : ሠራተኛው : ጉዳዩን : ወደ : አሠሪና : ሠራተኛ : ዋና : መሥሪያ : ቤት : እንዲወስድ : ያስገድዱ ታል ። ሆኖም : ሠራተኛው : ካሳውን : ቢያገኝም : እንኳን : ይህ : ገንዘብ : ሠራተኛው : ሥራ : ፈት : ሆኖ : በሚቆይበት : ጊዜ : ያለበትን : ወጭ : በሙሉ : የሚሸፍንለት : ሆኖ : አይታይም ።

የሠራተኞች : ማኅበር : ከተቋቋመ : በኋላም : እንኳ : ቢሆን : ሠራተኞች : ሕጋዊ : መብታቸውን : ለማግኘት : ለሚያደርጉት : ሙከራ : አሠሪዎቹ : መሰናክል : መሆናቸውን : ሠራተኞቹ : ያምናሉ ። ይህም : መሠረታዊ : የሆኑ : የሥራ : ሁኔታዎችን : በሚመለከቱ : ጉዳዮች : ላይ : ብዙውን : ጊዜ : እውነት : ሲሆን : በተለይም : ደግሞ : የኅብረት : ስምምነትን : ለማድረግ : ሙከራ : በሚደረግበት : ወይም : በሕጉ : ከተወሰነው : መሠረታዊ : መብት : በተጨማሪ : ሌሎች : መብቶች : በሚጠየቁበት : ጊዜ : ሁሉ : ትክክለኛነቱ : የማያጠራጥር : ነው ። ብዙ : የሥራ : ድርጅቶች : ሁሉም : ደንቦች : በግልጽ : እንዲወሰኑ : ፈቃደኞች : መሆናቸውን : ሲገልጹ ፣ በኅብረት : ስምምነት : በጽሑፍ : እንዲሰፍሩ : ፈቃደኞች : አይደሉም ። አንዳንዳቸው : በአሠሪና : ሠራተኛ : ጉዳይ : ቦርድ : ካልተገደዱ : በስተቀር : ለመነጋገር : እንኳ : ፈቃደኞች : አይደሉም ። ሌሎቹም : የንግግሩን : መጀመር : እስከ : ሁለት : ዓመት : ድረስ : ያራዝሙታል ። አሠሪዎች ፣ ደንቦች : በጽሑፍ : እንዲሆኑ : ያላቸው : ፍላጎት : ምን : ያህል : እንደሆነ : ለመረዳት : ከ፩፻፲፫ : ማኅበሮች : ውስጥ : አስራ : ስምንት : የኅብረት : ስምምነቶች : ብቻ : መኖራቸውን : ማወቅ : ይበቃል ።²⁰³ ብዙዎቹ : የኅብረት : ስምምነቶች : ሕጉ : ከሚጠይቀው :

202. የሠራተኛ : ማኅበር : ከሳሽ : እየር : መንገድ : ኩባንያ : ተከላሽ : በማስታወሻ : ቁጥር : ፶፬ : የተጠቀሰ ።
 203. የኢትዮጵያ : ሠራተኞች : አንድነት : ማህበር : ፩፻፲፫ : አባል : የሆኑ : ማኅበሮች : አሉት ፣ ግን : የሕዝባዊ : ኑሮ : እድገትና : የማኅበራዊ : ኑሮ : ጉዳይ : ሚኒስቴር : በዝርዝር : የያዛቸው : ፶ : የተመዘገቡ : ማኅበሮችን : ብቻ : ነው ።

ወይም ፡ ሠራተኞቹ ፡ በፊቱኑ ፡ ከሚያገኙአቸው ፡ መብቶች ፡ ሌላ ፡ በተጨማሪ ፡ የሚያስገኙአቸው ፡ ጥቅሞች ፡ ጥቂት ፡ በመሆናቸው ፡ የአሠሪዎች ፡ ከዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ስምምነት ፡ መሸሽ ፡ እንደፈለጋቸው ፡ የመሥራት ፡ ነፃነታቸው ፡ እንዳይቀንሰባቸው ፡ መፈለጋቸውን ፡ ያሳያል ።

በእርግጥ ፡ ሠራተኞች ፡ በአሠሪዎቻቸው ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፡ በጠቅላላ ፡ መሠረት ፡ ያለው ፡ አይደለም ። የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ለማድረግ ፡ አለመፈለግ ፡ በሠራተኛው ፡ ድካም ፡ በተገኘው ፡ ውጤት ፡ አሁን ፡ ከሚያገኘው ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ በተጨማሪ ፡ ለማግኘት ፡ ሲባል ፡ በአሠሪው ፡ የሚደረግ ፡ ጥረት ፡ ሆኖ ፡ ይታያል ። የተጠኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ኩባንያው ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ሊከፍላቸው ፡ እንደሚችል ፡ ለማወቅ ፡ ስለኩባንያው ፡ የገንዘብ ፡ አቅምም ፡ ያደረጉት ፡ ጥናት ፡ በጣም ፡ ያነሰ ፡ ወይም ፡ ከነጭራሹ ፡ ለማድረግ ፡ ያልሞከሩ ፤ ይመስላል ። አንድ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ የሂሳብ ፡ መዝገቡን ፡ እንዲመለከቱ ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ማኅበር ፡ ቢሰጥ ፤ የማኅበሩ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ኪሣራ ፡ ተብሎ ፡ የተመዘገበውን ፡ አምኖ ፡ ለመቀበል ፡ ሳይፈቅድ ፡ ቀርቷል ። ምንም ፡ እንኳን ፡ የሂሳብ ፡ አዋቂ ፡ መቅጠር ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ ከባድ ፡ በመሆኑ ፡ የማኅበሩን ፡ አቋም ፡ ለመወሰን ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አሠራር ፡ አስቸጋሪ ፡ ቢሆንም ፡ ተገቢ ፡ (ትክክለኛ) ፡ የሆነ ፡ ጥያቄን ፡ ለማቅረብ ፡ መንገዱ ፡ ይኸው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

የአሠሪዎች ፡ በስብሰባ ፡ ላይ ፡ ለመገኘት ፡ ፈቃደኛ ፡ አለመሆን ፡ የሚያስከትለው ፡ ብስጭት ፡ ስለ ፡ ትርፍ ፡ ያለው ፡ የተሳሳተ ፡ አሳብና ፡ የማጣሪያው ፡ ዘዴ ፡ ጉዳይ ፡ እንዲሁም ፡ ሠራተኞቹ ፡ ቁጣቸውን ፡ ከማሳየት ፡ ለመግታት ፡ ያለው ፡ ችግር ፡ ተዳምሮ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎችን ፡ ጥያቄአቸው ፡ በተቻለ ፡ ፍጥነት ፡ ለማስፈጸም ፡ ሲሉ ፡ ለእርቅ ፡ ከመቀመጣቸው ፡ በፊት ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማን ፡ እንደመሳሪያ ፡ አድርገው ፡ እንዲጠቀሙበት ፡ አድርጓቸዋል ። ይህም ፡ ዓይነቱ ፡ አቀራረብ ፡ ማኅበሮችን ፡ በአሠሪዎች ፡ ዘንድ ፡ እንዳይወደዱ ፡ በማድረግና ፡ አሠሪዎችም ፡ ሠራተኞችን ፡ ከሥራ ፡ ለማስወገድ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዲኖራቸው ፡ በማድረግ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ከሰጠው ፡ ጥቅም ፡ ይልቅ ፡ ጉዳቱ ፡ አመዘኛል ።

ሠራተኞች ፡ በማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ ያሏቸው ፡ አስተሳሰቦች ፡ በጣም ፡ የተለያዩ ፡ ናቸው ። በአንድ ፡ በኩል ፡ ብዙ ፡ ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መቋቋም ፡ መቻል ፡ ምንም ፡ ያሰቡበት ፡ አይመስልም ። ከተጠየቁት ፡ ሠራተኞች ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ምኞቹ ፡ እንደገለጹት ፡ በሚሠሩባቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሮች ፡ የሌሉት ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ያሰበበት ፡ ባለመሆኑ ፡ ነው ። አንድ ፡ የቀድሞ ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ መሪ ፡ እንደገለጸውም ፡ የሱ ፡ ማኅበር ፡ ሊፈርስ ፡ የቻለበት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፤ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ ሊሠራ ፡ ስለሚችለው ፡ ነገር ፡ ሠራተኞቹ ፡ ምንም ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ በመሆኑ ፡ ነው ። በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ ከተጠየቁት ፡ ሌሎች ፡ ሠራተኞች ፡ መካከል ፡ ብዙዎቹ ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበር ፡ ለነሱ ፡ ጠቃሚ ፡ እንደሆነ ፡ በደንብ ፡ ተገንዝበዋል ። ስለ ፡ ማኅበር ፡ ጥቅም ፡ ለማወቅ ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ በቂ ፡ ሠራተኞች ፡ በማይገኙበት ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ትምህርት ፡ ለመስጠት ፡ ስለማይቻል ፡ ማኅበሩን ፡ የመፍረስ ፡ ዕድል ፡ የሚያጋጥመው ፡ ሆኖ ፡ ይታያል ።

ጠንካራ ፡ ማኅበር ፡ ሲቋቋም ፡ በቂ ፡ ፍላጎት ፡ ቢገኝም ፡ እንኳን ፤ ሌሎች ፡ የሠራተኞች ፡ ሁኔታዎች ፡ ለማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ ሆነው ፡

ይገኛሉ። አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ እንደተመረጠ ፡ ወዲያውኑ ፡ በብዙዎቹ ፡ አባሎች ፡ ዘንድ ፡ የማይታመን ፡ ይሆናል ። ይህም ፡ ጥርጣሬ ፡ የሚፈጥረው ፡ ማንኛውም ፡ የማኅበርን ፡ ገንዘብ ፡ በእጁ ፡ ያደረገ ፡ ሰው ፡ የማይታመን ፡ ሰው ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ በሚል ፡ አስተሳሰብ ፡ ሲሆን ፤ በተለይ ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አስተያየት ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ መንገድ ፡ ገንዘቡ ፡ ጥቅም ፡ ላይ ፡ መዋል ፡ እንዳለበት ፡ በማያውቀው ፡ በአንድ ፡ ተራ ፡ ሠራተኛ ፡ ላይ ፡ ሊፈጠር ፡ ይችላል ። ለዚህም ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ጥሩ ፡ (በቂ) ፡ ምክንያት ፡ ሊኖር ፡ ይችላል ። ከመጠን ፡ ማለፉ ፡ ግን ፡ ጠንካራ ፡ ማኅበር ፡ እንዲኖር ፡ ለማድረግ ፡ አይጠቅምም ። እንዲያውም ፡ ታማኝ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩ ፡ መሪ ፡ እንዳይሆኑ ፡ ያደርጋል ።

ብዙ ፡ ጊዜም ፡ ለዚህ ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ ምክንያት ፡ የሚሆነውን ፡ የማኅበሩ ፡ መሪ ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ ወዳጅነትን ፡ መሥርቷል ፡ የሚለው ፡ ጥርጣሬ ፡ ነው ። በበቂ ፡ ምክንያት ፡ እንኳን ፡ አንድ ፡ መሪ ፡ የብዙዎቹን ፡ ሠራተኞች ፡ ጥያቄ ፡ በሚቃወምበት ፡ ጊዜ ፡ ለኩባንያው ፡ ራሱን ፡ እንደሸጠ ፡ አድርገው ፡ ይቆጥሩታል ። ከሱ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ መሪ ፡ በዚህ ፡ ዓይነቱ ፡ ምክንያት ፡ ከሥልጣኑ ፡ መውረዱን ፡ የተመለከተ ፡ አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ በማይደግፈው ፡ ትልቅ ፡ የደመወዝ ፡ ጭማሪ ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ ምንም ፡ ዓይነት ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ሳይፈቅድ ፡ በመቅረትና ፡ በጉዳዩ ፡ ላይ ፡ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ጉዳይ ፡ ቦርድ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጥበት ፡ በማድረግ ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ዘንድ ፡ ስሙን ፡ ለመጠበቅ ፡ ችሏል ። አንድ ፡ አሠሪም ፡ ይህ ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ በኅብረት ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የሚያደርገውን ፡ ንግግር ፡ በጣም ፡ እንዲገቡት ፡ ያደረገበትን ፡ ምክንያት ፡ ሲገልጽ ፡ መሪዎቹ ፡ በእያንዳንዱ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ የማጽደቂያ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጡበት ፡ ማድረግ ፡ ስለነበረባቸው ፡ ነው ፡ ብሏል ።

እነዚህንም ፡ ችግሮች ፡ ለማስወገድ ፡ የሚያስፈልገው ፤ የማኅበረተኞች ፡ አርቆ ፡ አስተዋይነት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፤ ይህ ፡ ዓይነቱን ፡ የእምነት ፡ ማጣት ፡ ችግር ፡ ሊቋቋምና ፡ አሠሪዎችን ፡ አስፈላጊ ፡ (ተገቢ) ፡ ያልሆኑ ፡ ጥያቄዎችን ፡ ከመጠየቅ ፡ እንዲቆጠቡ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ መሪ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲኖረው ፡ ማድረግ ፡ ነው ።

በይበልጥ ፡ አጥጋቢ ፡ ውጤትን ፡ ያስገኙ ፡ ማኅበሮች ፡ እንደገለጹት ፡ የአንድ ፡ ማኅበር ፡ አባል ፡ ከመሆናቸው ፡ የተነሳ ፡ የአንድነት ፡ ስሜት ፡ አድርገዋል ። ምናልባትም ፡ ከዕድር፡²⁰⁴ መንፈስ ፡ የተነሳ ፡ እርስ ፡ በርስ ፡ የመረዳዳት ፡ ፍላጎት ፡ ያላቸው ፡ ይመስላል ። ግን ፡ ይህ ፡ አስተሳሰብ ፡ ከተፈላጊው ፡ በላይ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሊውል ፡ ይችላል ። ብዙዎቹ ፡ የማኅበር ፡ አባሎች ፡ በገንዘብ ፡ የመረዳዳትን ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ተግባሮች ፡ አንዱ ፡ አድርገው ፡ ስለሚመለከቱት ፤ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ አስተሳሰብ ፡ የብዙዎቹን ፡ ማኅበሮች ፡ የገንዘብ ፡ አቋም ፡ ሊያመነጭው ፡ ከመቻሉም ፡ በላይ ፤ ዋናዎቹን ፡ የማኅበር ፡ ተግባሮች ፡ በሚገባ ፡ ለማከናወን ፡ ስለአልተቻለ ፡ ማኅበሮቹ ፡ የሥራ ፡ ሁኔታዎችን ፡ ሊያሻሽሉ ፡ አለመቻላቸው ፡ በማኅበረተኞች ፡ ዘንድ ፡ አሳሳቢ ፡ ሆኗል ።

የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ አስተያየት ፤

የተመዘገቡ ፡ ማኅበሮች ፡ አባል ፡ የሆኑበት ፡ የሠራተኞች ፡ ማኅበሮች ፡ አጠቃላይ ፡ ማኅበር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ብቻ ፡ ነው ።

204. ማስታወሻ ፡ ቁ. ፫ን ፡ ይመለከቷል ።

ከማኅበር ፡ መሪዎችና ፡ ከሠራተኞች ፡ ብዙ ፡ ተገቢ ፡ የሆኑና ፡ ያልሆኑ ፡ ወቀሳዎች ፡ ይደርሱበታል ። ይህ ፡ ጥናት ፡ በታላላቅ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ ማኅበሮች ፡ ስለማይጨምር ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የሚገኘው ፡ አስተያየት ፡ የታናናሽ ፡ ማኅበሮችን ፡ እንጂ ፡ የሁሉንም ፡ ማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አስተያየት ፡ አይጨምርም ። ሆኖም ፡ እነዚህ ፡ ማኅበሮች ፡ የሚገኙባቸው ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ በብዛት ፡ የሚገኙትን ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ የሚወክሉ ፡ ስለሆነ ፡ የነሱን ፡ አስፈላጊነት ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ መመልከት ፡ አይቻልም ። ለማኅበሮቻቸው ፡ ደህንነትና ፡ መሻሻል ፡ ከኢ. ሠ. አ. ማ. ወይም ፡ ከሌላ ፡ ድጋፍ ፡ ሰጭ ፡ ድርጅት ፡ እርዳታ ፡ ማግኘት ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ ሁሉም ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ የተሰማሙበት ፡ ይመስላል ። አሁንም ፡ የሚገኘው ፡ የጌታና-ሎሌ ፡ ግንኙነት ፡ አስተሳሰብ ፡ አንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ እንዳይገናኝ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ እንቅፋት ፡ ይሆንበታል ። ቢገናኝም ፡ እንኳን ፡ ከአሠሪው ፡ ጋር ፡ በትክክል ፡ ለመነጋገር ፡ ችግር ፡ ይገጥመዋል ። ከስምምነትም ፡ የተደረሰ ፡ እንደሆነ ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ በሚነሳበት ፡ ጊዜ ፡ ስለስምምነቱ ፡ ያለው ፡ አስተያየት ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ። ለስሙ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ይሁን ፡ እንጂ ፡ እንደማንኛውም ፡ ተቀጣሪ ፡ መቆጠሩና ፡ የሥልጣን ፡ ተገዢ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርም ። በተለይ ፡ የጋራዥ ፡ ሠራተኞች ፡ መሪዎቻቸው ፡ ከአሠሪዎቻቸው ፡ ጋር ፡ በእኩልነት ፡ ደረጃ ፡ ተቀምጠው ፡ ለመነጋገር ፡ ስለአጋጠማቸው ፡ ችግር ፡ ወቀሳ ፡ አሰምተዋል ። ይበልጥ ፡ በመማሩና ፡ የሥራ ፡ ልምድ ፡ በማግኘቱ ፤ በኅብረተ ፡ ሰቡም ፡ ውስጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሥፍራ ፡ ስላለው ፡ አንድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣን ፡ እነዚህን ፡ ሁሉ ፡ እንቅፋቶች ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ፤ የአሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ እንኳን ፡ ከአንድ ፡ የማኅበር ፡ መሪ ፡ ቃል ፡ ይልቅ ፡ የአንድ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣንን ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ በይበልጥ ፡ ፈቃደኛ ፡ እንደሆነ ፡ ታውቋል ።

ይህ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. አገናኝ ፡ ሆኖ ፡ መሥራት ፡ ግን ፡ በጣም ፡ ከባድ ፡ የሆኑትን ፡ ወቀሳዎች ፡ ሊያስከትልበት ፡ ችሏል ። የኢ. ሠ. አ. ማ. አንድ ፡ ማኅበር ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ ባለው ፡ ጉዳይ ፡ ማኅበሩን ፡ በርግጥ ፡ አይረዳም ፤ በፍጥነትም ፡ ከአሠሪዎች ፡ ጋር ፡ በመስማማት ፡ የነርሱ ፡ ወገን ፡ ይሆናል ፤ የሚል ፡ ብዙ ፡ ወቀሳ ፡ ተሰንዝሯል ፡ በተጨማሪም ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ መውደቅ ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ለንግግር ፡ በተቀጠረበት ፡ ቀን ፡ አለመገኘት ፡ እንደሆነ ፡ ተገልጿል ። እነዚህን ፡ ወቀሳዎች ፡ ያስከተሉት ፡ ነገሮች ፡ በደረሱበት ፡ ጊዜና ፡ አሁንም ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. የሚፈልገውን ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ በቂ ፡ ሠራተኛ ፡ የለውም ። ቢሆንም ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜውንና ፡ ሀብቱን ፡ የሚጨርሱት ፡ ትላልቆችና ፡ በይበልጥ ፡ ኃይለኛ ፡ የሆኑት ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።²⁰⁵ ምንም ፡ እንኳን ፡ በትክክለኛ ፡ የኤኮኖሚ ፡ አስተሳሰብ ፡ ይህ ፡ የሚደገፍ ፡ ቢሆንም ፡ ትናንሽ ፡ ማኅበሮችን ፡ የዘነጋቸው ፡ መሆኑ ፡ ታውቋል ። ሁሉም ፡ የተጠየቁት ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ማኅበሩ ፡ እርዳታ ፡ የነፈጋቸው ፡ መሆኑን ፡ አያምኑም ። ብዙዎቹም ፡ በክርክር ፡ ጊዜ ፡²⁰⁶ በሌላ ፡ ንግግሮችና ፡ ማኅበሮችን ፡ በማቋቋም ፡ ረገድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. እርዳታ ፡ የሰጣቸው ፡ መሆኑን ፡ ገልጸዋል ።

የኢ. ሠ. አ. ማ. በማኅበር ፡ ለተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይል ፡ የሚሰጠው ፡ እርዳታ ፡ ለአንዳንድ ፡ ማኅበሮች ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በማኅበር ፡ የተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡

205. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፤ ገጽ ፡ ፳ ።
 206. ምንም ፡ እንኳን ፡ ብዙዎቹ ፡ አሠሪዎች ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበርን ፡ በአስማሪነት ፡ መገኘት ፡ የሚመርጡ ፡ ቢሆንም ፡ አንድ ፡ አሠሪ ፡ ማኅበሩ ፡ ባልተገኘበት ፡ ባደረገው ፡ የጋራ ፡ ክርክር ፡ ጥሩ ፡ እርምጃ ፡ ያደረገ ፡ መሆኑን ፡ ገልጿል ።

ኃይል ፡ የሚያጋጥመውን ፡ ጠቅላላ ፡ ችግር ፡ ሁሉ ፡ የሚመለከት ፡ ነው ። ያልተማሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ቁጥር ፡ መብዛት ፡ ስለማኅበር ፡ ልምድ ፡ በሌለበት ፡ ባሕል ፡ ውስጥ ፡ ያልተማሩ ፡ አባሎች ፡ በብዛት ፡ መገኘት ፡ አንድን ፡ የሠራተኛ ፡ ማኅበር ፡ በደንብ ፡ እንዳይሠራ ፡ ያደርገዋል ። ማኅበረተኞች ፡ በማኅበር ፡ ስለተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይል ፡ ታሪክ ፤ ማኅበር ፡ በምን ፡ መንገድ ፡ ሊረዳቸው ፡ እንደሚችል ፤ ክርክር ፡ የሚደረግበትን ፡ ትክክለኛ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓትና ፡ አንድ ፡ ማኅበር ፡ በደንብ ፡ ለመሥራት ፡ እንዲችል ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ደንብ ፡ መማር ፡ ይኖርባቸዋል ። የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ ይህንን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ በቂ ፡ ትምህርት ፡ ስለሌላቸው ፡ ሥራው በኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ይወድቃል ። በዚህም ፡ ረገድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ከአሥር ፡ የሚበልጡ ፡ ለሁለት ፡ ሳምንታት ፡ የቆዩ ፡ የቀን ፡ ሴሚናሮችና ፤ አሥራ ፡ አራት ፡ የሚሆኑ ፡ የማታ ፡ ኮርሶች ፡ በየቦታው ፡ ለሚገኙ ፡ የማኅበር ፡ መሪዎች ፡ አዘጋጅቶ ፡ ነበር ።²⁰⁷ የማኅበር ፡ መሪዎችም ፡ በጠቅላላ ፡ ይህን ፡ እርዳታ ፡ አስፈላጊ ፡ አድርገው ፡ ይመለከቱታል ። በተጨማሪም ፡ መኖሩ ፡ እንዲታወቅና ፡ ማኅበረተኞችም ፡ የአንድ ፡ ትልቅ ፡ እንቅስቃሴ ፡ አካል ፡ የመሆን ፡ ስሜት ፡ እንዲያደርግቸው ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ወኪል ፡ በማኅበር ፡ ስብሰባዎች ፡ ላይ ፡ እንዲገኝላቸው ፡ ይፈልጋሉ ። ይህም ፡ ከዚህ ፡ ጨቅላ ፡ ድርጅት ፡ የሰው ፡ ጉልበትን ፡ የሚጠይቅ ፡ ቢሆንም ፤ ማኅበሮችና ፡ መሪዎቻቸው ፡ በጣም ፡ የሚፈልጉት ፡ ነገር ፡ ነው ።

በተጨማሪም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበር ፡ ስለ ፡ አሠሪና ፡ ሠራተኛ ፡ የወጡትን ፡ ሕጎችና ፡ አሠራር ፡ እያጠና ፡ ስለሚደረገው ፡ ለውጥ ፡ አሳብ ፡ ያቀርባል ። ማኅበሩ ፡ እራሱ ፡ እንደሚያምነው ፡ በጠቅላላው ፡ ከመንግሥት ፡ ጋር ፡ ተስማምቶ ፡ ይሠራል ። ጠቅላላ ፡ የሆነው ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ ሙከራ ፡ ከከሸፈበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ከመንግሥቱ ፡ ጋር ፡ ያለውን ፡ የሠራተኞች ፡ ጉዳይ ፡ አልገፋበትም ። ምንም ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ ዓይነቱ ፡ ፖሊሲ ፡ አንዳንድ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ባለሥልጣኖችን ፡ የመንግሥት ፡ ወኪሎች ፡ የሚል ፡ ስም ፡ በያሰጣቸውም ፡ ይህ ፡ አቋም ፡ ለወደፊቱ ፡ ጠቃሚ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ለዚህ ፡ ጸሐፊ ፡ አንድ ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጹት፤ መንግሥት ፡ በማኅበር ፡ የተደራጀ ፡ የሠራተኛ ፡ ኃይልን ፡ በጣም ፡ ስለሚቃወም ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. ነቃ ፡ ብሎ ፡ ቢሠራ ፡ ኖሮ ፡ እስካሁን ፡ በፈረስ ፡ ነበር ። በተጨማሪም ፡ እኒሁ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንደገለጹት ፡ የኢ. ሠ. አ. ማ. የወሰደው ፡ መካከለኛና ፡ ሚዛናዊ ፡ የሆነ ፡ አሠራር ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ፡ ከነበረው ፡ የበለጠ ፡ ድጋፍ ፡ እንዲያገኝ ፡ አስችሎታል ።²⁰⁸

ምናልባት ፡ በኢ. ሠ. አ. ማ. ላይ ፡ ለሚሰነዘረው ፡ ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ ወቅት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ከግንኙነት ፡ ማነስ ፡ ይሆናል ። በየወሩ ፡ እየታተመ ፡ የሚወጣ ፡ መጽሔት ፡ ቢኖረውም፤ እስከ፡ቅርብ፡ጊዜ፡ድረስ፡ለማኅበሮች፡የሚታዩትን፡ችግሮችን፡አያነሳም ፡ ነበር። ማኅበሮችም ፡ በኤኮኖሚ ፡ ረገድ ፡ ራሳቸውን ፡ ለማሻሻልና ፡ ኃይላቸውንም ፡ ለማሳየት ፡ ትዕግሥት ፡ የላቸውም ። የተማሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ አባል ፡ መሆናቸው ፡ በከፊልም ፡ ቢሆን ፡ ማኅበርተኞቹን ፡ ወደፊት ፡ ከሚያገኙት፡ጥቅም ፡ ይልቅ፡ለጊዜያዊ ፡ ጥቅሞች፡ቅድሚያ ፡ እንዲሰጧቸው ፡ አድርጓል ። የኢ. ሠ. አ. ማ. ግን ፡ በመጨረሻ ፡ የሚገኘውን፡ውጤት፡ ትልቅ ፡ አድርጎ ፡ ስለሚያየው ፡ በይበልጥ ፡ ተግባሩ ፡ አድርጎ ፡ የሚመለከተው ፡ በረጅሙ ፡ በማሰብ ፡ ወደፊት ፡ ለሚፈጸሙ ፡ ዓላማዎች ፡ መሥራትን ፡ ነው ። ማኅበ

207. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳፭ ።
 208. በአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማህበር ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በተሰጠው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ሕንፃ ፡ አሠርቷል ።

ሮች፡የኢ.ሠ.አ.ማኅበርን ፡ ድጋፍ ፡ እንደሚፈልጉ ፡ ሁሉ ፡ የኢ. ሠ. አ. ማኅበርም ፡ የእ
 ነርሱ ፡ ድጋፍ ፡ ስለሚያስፈልገው ፡ እነዚህ ፡ ልዩነቶች ፡ እንዲታወቁ ፡ ማድረግና ፡ መግባባ
 ትንም ፡ መፍጠር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ሠራተኞች ፡ በማኅበራቸው ፡ አማካይነት ፡ ምንም ፡
 ጥቅም ፡ አላገኘንም ፡ በማለት ፡ መክፈል ፡ ያለባቸውን ፡ የማኅበረተኛነት ፡ ሂሳብ ፡ እን
 ደማይከፍሉ ፡ ሁሉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡ አንድነት ፡ ማኅበርም ፡ በዚህ ፡ ምክን
 ያት ፡ የዚህ ፡ ዓይነት ፡ ችግር ፡ አለበት ።²⁰⁹ ምንም ፡ እንኳን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሠራተኞች ፡
 አንድነት ፡ ማኅበር ፡ መልካም ፡ ውጤትን ፡ ለማግኘት ፡ በሠራተኛ ፡ ማኅበሮች ፡ ጉዳዮች ፡
 ላይ ፡ ጠንክር ፡ ያለ ፡ አቋም ፡ መወሰድ ፡ ያለበት ፡ ቢሆንም ፤ ለዚህ ፡ የሠራተኞች ፡ ድጋፍ ፡
 ያስፈልገዋል።መልካም ፡ ግንኙነት ፡ ከሌለም ፡ ይህን ፡ ድጋፍ ፡ ሊያጣ ፡ ይችላል ።

209. ሥዩም ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከላይ ፡ በማስታወሻ ፡ ቁ. ፪ ፡ የተጠቀሰ ፡ ገጽ ፡ ፳ ።